

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΦΑΝΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ
ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ
ΙΕΖΕΚΙΗΛ
ΤΟΥ ΑΠΟ ΒΕΛΑΝΔΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ «ΦΟΙΝΙΚΟΣ» ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44
1930

ΑΚΣΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΣΦΑΛΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ

ΤΗΣ ΚΟΡΝΘΙΑΣ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ

ΣΕΞΕΡ ΑΣΤΙΛΩΣ ΚΑΙ ΣΕΞΕΡ ΟΒΕΡΡΑΤΩΝ

ΙΕΖΕΚΙΑ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΣΑΝΑΝ ΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ «ΦΟΙΝΙΚΟΣ» ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

1980

ΤΩ,
ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΙ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩ,
ΚΩΝ. Ι. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗ,
ΤΑΚΤΙΚΩ, ΚΑΘΗΓΗΤΗ, ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΘΗΝΗΣΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΧΟΛΗΣ
ΦΙΛΙΑΣ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΕΝΔΕΙΞΙΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

168481

Ο ΝΕΟΦΑΝΗΣ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

Περιοδεύοντες πρό διετίας ανά την Πίνδον επεσκέψθημεν Ξηριον από πολλῶν ἐτῶν διαλεγμένην Μονήν τῆς Ἁγίας Τριάδος τῆς Σιάμου¹ ἐκεῖ δὲ περιεγραζόμενοι καὶ ἀναδιφῶντες εὗρομεν ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ βήματος εἰς σιτόβρωτον ἐρμάριον χειρόγραφον κώδικα μὲ γραφὰς διαφόρων ἐποχῶν, τὸν ὁποῖον καὶ παρελάβομεν ἀφιερῶσαντες τοῦτον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνῶν Πανεπιστημίου. Τὸν κώδικα περιέγραψε συνοπτικῶς ὁ ἐν τῇ ἰδίᾳ σχολῇ καθηγητῆς κ. Κ. Ι. Δουβουνιώτης². Μεταξὺ ἄλλων παρετηρήσαμεν ἀναδιφῶντες τὸν κώδικα ὅτι ἐμπειρεῖσεν ἀκολουθίας δύο νέων μαρτύρων Δαμιανοῦ τοῦ ὁσιομάρτυρος, καταγομένου ἐκ τοῦ χωρίου Μυρτίχοβον, τῆς παροικίας ἡμῶν, καὶ Νικολαίου τοῦ Νεοφανοῦς, ὃν ἐν ἀρχῇ ὑπελάβομεν ὡς τὸν ὁσιομάρτυρα Νικόλαον τὸν ἐν Βουνένοις, τοῦτον κατὰ τὴν ἀρχουσαν γνώμην ἐν τῇ παροικίᾳ ἡμῶν ἀθλήσαντα. Καὶ τὴν μὲν βιογραφίαν καὶ ἀκολουθίαν Δαμιανοῦ τοῦ νέου ἀνεγράψαμεν ἐν ἀντιπαραβολῇ μὲ ἀκολουθίαν τοῦ ἰδίου Δαμιανοῦ εὗρισκομένην ἐν κώδικι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης ἐν Γερμανίᾳ προμηθευθέντες ἐκεῖθεν φωτογραφικὸν ἀποτέλεσμα πρὸς ἕκδοσιν.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν Νικόλαον ἐκ τῆς μελέτης τοῦ κώδικος ἀντελήφθημεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις ἐσραζομένου τῇ 9 Μαΐου, ἀλλὰ περὶ ἄλλου νεοφανοῦς μάρτυρος Νικολάου ἐσραζομένου τῇ 14 Φεβρουαρίου τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ, κατ' ἣν ἐσραζέται καὶ ὁ Δαμιανός. Ὁ κώδιξ πλὴν τῆς ἀκολουθίας, περιέχει καὶ ἐγκωμιαστικὸν λόγον Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Στουδίτου, οὗ ἡ ἀρχὴ «ἐγκώμιον εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν νεοφανῆ συγγραφὴν παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλαχίστου Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου», ὅστις εἶναι ὁ περίκτιστος κατόπιν Ἱεράρχης Αἰτῆς καὶ Ρενδίνης ὁ καὶ συντάκτης τῆς ὅλης ἀκολουθίας³, ὅστις ὀνομάζει τὸν Νικόλαον ἐξ Ἰχθύος ἔλκοντα τὸ γένος, διότι πατρίδα εἶχε τὸ χωρίον Ψάρη τῆς Κορινθίας.

1. Πρβλ. ἡμετέραν μελέτην αἱ Ἱερ. Μοναὶ τῆς Πίνδου Ἀθῆναι. 1929 σ. 19.

2 Πρβλ. Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἀριθ. 3 Ἰανουαρίου 18, 1930.

3. Πρβλ. τὴν ἐμὴν μελέτην «Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Φαναριοφανοσάων καὶ πάσης Φθίας» Ἀθῆναι. 1929 σελ. 254. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Θεολογίας».

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς βιογραφίας τοῦ Ἁγίου ἠθελήσαμεν νὰ μάθωμεν ἂν ἢ ἐν λόγῳ ἀκολουθία ἔχει δημοσιευθῆ, καὶ ἂν ὁ νεοφανὴς οὗτος μάρτυρ Νικόλαος εἶναι ἐκ τῶν γνωστῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἁγίων.

Ὡς ἐκ τούτου καταφύγομεν εἰς ὅλας τὰς ὁσας ἠδυνήθημεν νὰ εὑρωμεν πηγὰς, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὑρομεν ἀναφερόμενον μάρτυρα Νικόλαον ἐκ τοῦ χωρίου Ψάρα τῆς Κορινθίας καταγόμενον ἑορταζόμενον τῇ 14 Φεβρουαρίου ὡς ἀναφέρει ἢ μετὰ χειρὸς χειρόγραφος ἀκολουθία. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης περισυνελέξαμεν ἐκ τῶν διαφόρων πηγῶν ὄσους ἁγίους Νικόλαους συνηγήσαμεν, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 24 κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἑορταζόμενοι, οὓς καὶ παραθέτομεν μετὰ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐκδόσεων τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν, ὅσοι ἔχουσι τοιαύτας, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἀπαντῶνται μὲ τὸν γνωστὸν τύπον ἐν τοῖς Μηναίοις «τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ», χωρὶς πον νὰ συναντήσωμεν τὸν ἀναζητούμενον νεοφανῆ Νικόλαον.

II

1) Ὁ ἐν Ἱερῶναις μέγιστος Νικόλαος ὁ Μύρων, ὃν ἡ Ἐκκλησία κατὰ Πέμπτην τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ὑμνολογεῖ καὶ γεραίρει, οὗτινος ἢ κυρίως μνήμη εἶναι τῇ 6 Δεκεμβρίου, πλὴν τιμᾶται καὶ κατὰ τρεῖς ἑτέρας ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἧτοι τῇ 9ῃ, τῇ 10ῃ καὶ τῇ 20ῃ Μαΐου, ὧν ἑορτῶν ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς ἀκολουθίαι :

α) Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικόλαου τοῦ ἐν Μύροις ἧτοι ἢ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ ψαλλομένη τῇ 9ῃ Μαΐου, ἐν Τριπόλει 1861.

β) Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικόλαου τοῦ ἐν Μύροις ψαλλομένη ἐν Κερκύρᾳ τῇ 20 Μαΐου, ἐν ἣ διέβη ἐντεῦθεν τὸ Ἅγιον αὐτοῦ λείψανον Ἐνετίησιν ΑΨΙΘ (1719).

γ) Ἀκολουθία εἰς τὴν πάροδον τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικόλαου ἀρχιεπισκόπου Μύρων ψαλλομένη τῇ 10ῃ Μαΐου. Ἐνετίησιν 1797.

δ) Ἱεραὶ ἀκολουθίαι τρεῖς εἰς τὴν θαυμασίαν ἀνακομιδὴν καὶ μετακομιδὴν τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικόλαου ἀρχιεπισκόπου Μύρων, ψαλλόμεναι ἢ μὲν πρώτη τῇ 10ῃ Μαΐου ποίημα Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Ἡ δὲ δευτέρα ποίημα τοῦ ἐν Ἱερῶσι Ἱεροκλήρου Κερκύρας Βίττωρος τοῦ Κλαπατζαῶ, καὶ ἢ τρίτη ἀνωνύμου τινὸς

κατὰ τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν Κεφαλληνίᾳ, 1851¹.

Πρόκειται περὶ τῆς εἰς Βαγί τῆς Ἰταλίας μετακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Νικόλαου.

Τὴν ἀνακομιδὴν ταύτην ἐν Ρωσσίᾳ ἑορτάζουσι τὴν 9 Μαΐου².

2) Νικόλαος ὁ Ὁσιομάρτυρ ὁ ἐν Βουνένοις μαρτυρήσας, μεγάλως τιμώμενος ἐν τῇ Θεοσώτῳ ἡμῶν παροικίᾳ τῇ 9ῃ Μαΐου πανηγυριζόμενος πινδήμως ἐν τῷ δάσει τῶν Βουνέων, κείμενος ἐν τοῖς συνόροις τῶν ἐπαρχιῶν Καρδίτης καὶ Λαρίσης. Πλὴν τούτων ὁμοῦ καὶ ἕτεροι δέκα Ἐνοριακοὶ Ναοὶ χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Καρδίτης τιμῶνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου, ὡς ἀναγράφεται δὲ ἐν προμετωπίδι ἐκδόσεως τῆς ἀκολουθίας του «Ναὸς τοῦ Ἁγίου πάνσοπος διατελεῖ καὶ ἐν Κλειτοῦ Ἀγρόφων», καὶ ἐν Μισσηνῇ (Καλαμῶν), καὶ ἐν Τυρνάβῳ.

Τὸ ἔτος τῆς ἀθλήσεως τοῦ Ἁγίου δὲν ἀναφέρεται εἰς ὅλας τὰς ἐκδόσεις τῶν ἀκολουθιῶν. Ἐν μᾶ ἐκδόσει 1736 ἀναφέρεται ὡς ἔτος ἀθλήσεως τὸ 720 καίτοι τιτοφορεῖται νέος ὀσιομάρτυρ δὲν ἀναφέρεται δὲ ἐν τοῖς Μηναίοις, φαίνεται δὲ ἀληθὲς τὸ ἔτος τοῦτο διότι ἡ βιβλιογραφία του ὁμιλεῖ περὶ Ἀβάρων. Ἐν τούτοις ὁ γνωστὸς ἱστοριοδίφης κ. Ν. Ι. Γιαννόπουλος θεωρεῖ ὡς ἔτος ἀθλήσεως τὸ 1276. (πρβλ. Ἐβδ. Ἐπιθ. Νεολόγον Κων)πόλεως τ. γ' σ. 746, 1893). Συνθέτης τῆς ἀκολουθίας του φέρεται ὁ Ἱερομόναχος Ἀκάσιος Διακρούσης, ὅστις εἶναι καὶ ἄλλοθι γνωστὸς. Ἐν ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἐπιγραφόμενῳ «Βιβλίον καλούμενον ἐκλογαί» ἐκδόσεως Ἐνετίας ἔτος αψλ ἧτοι 1730 ἀναφέρεται ὡς συνθέτης στίχων εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ὡς ἐξηγήσας τὰς εὐχὰς τῆς μεταλήψεως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Καλλιπίου Ἱερομονάχου τοῦ Κρητός³. Ἄλλος συνθέτης τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου «ὑφεί ἑτέρῳ» ἐμφανίζεται ὁ Ἰωσήφ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ ἐκ Φουρνᾶ Ἀγρόφων, ἀξιώσει τοῦ Λογιώτατου Κυρίου Κωνσταντίνου, υἱοῦ τοῦ Μαχαρίτου Ἀλεξίου τοῦ ἐκ κώμης Κλειτοῦ τῶν Ἀγρόφων. Οὗτος ἐν προσφωνητικῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Λογιώτατον Κωνσταντίνον ἀναφέρει ὅτι καὶ ὁ Διακρούσης ἄλλην **καλαϊὰν ἀκολουθίαν** διασκεύασεν ὡσπερ καὶ ὁ Διακρούσης τῇ σῆ ἡδίστη μοι λογιότητι χαριζόμενος ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν μαρτυρεῖ ἐν τῇ μετὰ

1. Πρβλ. L. Petit Bibliographie des acolouthies. Grecques Bruxelles 1926 σελ. 210.

2. Πρβλ. Κων. Δουμάκη Μ. Συναξαριστὴς Μάιος τόμ. 5 σ. 355.

3. Πρβλ. L. Petit, E. Legrand καὶ A. Pernot, Bibliogr. Hellenique. Paris 1918 σελ. 228-229.

την παλαιάν ακολουθίαν τὴν γραφίδα ἱερογερμανικῶς ἐκίνησεν», ἀληθές δὲ τοῦτο διότι ὡς διορθωτὴς ὁ Διακροῦσης ἀναγράφεται ἐν ἐκδόσει Βενετίας τὸ 1657 ἔτος. Μάλιστα ὁ Ἰωσήφ διεκείρασε ταύτην «ἄρας καὶ καθάρως τὸ πλεῖον τοῦ Διακροῦσης ἡρατισμένα καὶ κοκοζήλωσ συντεθειμένα ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ μνοβρωτῶ ὀσιομαρτυρικῇ φυλλάδι».

Προσυναίεται δὲ καὶ ἕτερος προηγουμένης διορθώσεως καὶ οὗτος τὴν ἀκολουθίαν ὁ Ἱερομόναχος Γρηγόριος Μοσχοπολίτης ὡς ἀναφέρει ἐκδόσει τῆς ἀκολουθίας ἐν Μοσχοπόλει ἔτει 1736, διότι ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Διακροῦσης εἶναι τοῦ 1657 ἔτους Ἑνετίας.

Ὁ Ἰωσήφ οὗτος Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγραύων, κόμης ἦτις τόσους ἀνέδειξε λογίους κληρικούς κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, εἶναι γνωστός καὶ ἄλλων αὐτοῦ ὁμοίων ἔργων συγγραφέας νέους κανόνες εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους δι' ἀγρευτικῆς τελουμένης ἐν τῇ Μονῇ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Ζερεταίου ὡς καὶ ἐγκώμια εἰς τὸν Ἱερομάρτυρα Σεραφεῖμ Ἀρχιεπίσκοπον Φαναρίου¹. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἱερομ. Γρηγόριος Μοσχοπολίτης εἶναι γνωστός καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων ἔργων². Γνωσταὶ ἐκδόσεις τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὀσιομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις εἶναι αἱ ἑξῆς³.

α') Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου Νικολάου τοῦ Νέου ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνένοις ἀθλήσαντος δαπάνη Ματθαίου προηγουμένου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἱερᾷ Μονῆς τοῦ Φιλοθέου διορθωθείσα ὑπὸ Ἀκακίου Διακροῦσης Ἑνετίησιν ΑΧΝΖ ἤτοι (1657).

β') Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ὁσιομάρτυρος Νικολάου τοῦ νέου τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνένοις ἀθλήσαντος. Τυπωθεῖσα δαπάνη τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Ὁσίου Ναούμ, διορθωθείσα δὲ παρὰ τοῦ Ἱερομ. Γρηγορίου Μοσχοπολίτου ἐν Μοσχοπόλει 1736.

γ') Ἀκολουθία τοῦ Νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐξ Ἀνατολῆς ἐν Βουνένοις ἀθλήσαντος, διορθωθείσα ὑπὸ Ἰωσήφ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μ. Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Φουρνᾷ Ἀγραύων Ἑνετίησιν 1791. Ἀξιῶσει τοῦ λογιωτάτου Κωνσταντίνου υἱοῦ Ἀλεξίου ἐκ Κλειτοῦ Ἀγραύων, ἐνθα ὑπάρχει πάνσεπτος Ναός του.

δ) Ἐτέρα ὁμοία ἐκδοσις διορθωθείσα ὑπὸ Ἀκακίου Διακροῦσης καὶ εἶτα παρ' Ἰωσήφ Ἀρχιμ. Μ. Ἐκκλησίας Ἀθῆναι 1845.

1. Πρὸς. ἡμετέραν μελέτην ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Φαναριοφερσαίων Ἀθῆναι. 1929 σελ. 23.

2. Πρὸς. L. Petit. Bibliogr. ἐνθ. ἄνωτ.

3. Πρὸς. τὴν ἐμὴν ἐκδοσιν μετὰ προλεγόμενων «Ἀκολουθία Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις κτλ.» Ἀθ. 1920.

ε) Ἐτέρα ὁμοία ἐκδοσις ἐν Πάτραις 1805.

ς) Ἐτέρα ἐκδοσις Ἀθῆναι 1873.

ζ) Ἐτέρα ἐν Πάτραις 1875.

η) Ἐτέρα ἐν Πάτραις 1905.

θ) Ἐτέρα ἐν Τριπόλει 1906.

ι) Ἐτέρα ἐν Κορίνθῳ 1908¹.

3) Νικόλαος ὁ Ὁσιομάρτυς ὁ ἐκ Βρωσίων, ἐφοραζόμενος τῇ 11 Ἰουλίου. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη ἐν Ἀθῆναις 1898. Δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς γνωστοὺς συναξαριστάς.

4) Νικόλαος Νεομάρτυς, ὁ ἐκ Μετσόβου, ἀναγραφόμενος καὶ ὡς ἐξ Ἰωαννίνων, μαρτυρήσας ἐν Τρικκαίοις τῇ 17 Μαΐου 1617, ὅτε καὶ τιμᾶται ἡ μνήμη του. Ἡ Κάρα του εὐρίσκειται ἐν τῇ Μονῇ Βαρλαάμ Μετσώρου.

Ἡ ἀκολουθία του συνετέθη ὑπὸ Νικολ. Κύρκου, ἀναλόμασι Πολυζῶν Λαμπανισιώτῃ ἐκδοθεῖσα², ἡ δὲ μνήμη του ἀναφέρεται ἀλλοῦ τῇ 16ῃ Μαΐου³. Γνωσταὶ ἐκδόσεις τῆς ἀκολουθίας του εἶναι αἱ ἑξῆς.

Ἀκολουθία Ἑνετίησιν ΑΨΝΖ ἤτοι 1757.

Ἐτέρα ἐκδοσις Ἑνετίησιν ΑΨΟΑ ἤτοι 1771⁴.

Εἰς τὸν ἀρχαῖον Ναὸν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Τρικκαίων ὑπάρχει τοιχογραφία ἐν τῇ Διακονικῇ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ ἐκ Μετσόβου τοῦ καὶ Ἐξηγτατρίχη καλουμένου ὡς καὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ ἐκ Καρπενσιῶ⁵. Καὶ ἐν Τερνάβῳ δὲ ὑπάρχει Νιὸς τοῦ ἐκ Μετσόβου Ἀγ. Νικολάου ἢ Βλαχονικόλα καλουμένου πανηγυριζόμενος τῇ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ.

5) Νικόλαος Μεγαλομάρτυς ὁ ἐκ Καρπενσιῶ ἀθλήσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 23ῃ Σεβρίου ΑΧΟΒ ἤτοι 1672. Ὁ Εὐγένιος Βουλγαρῆς ταυτίζει τὸν ἐκ Καρπενσιῶ Νικόλαον μετὰ τὸν ἐπικαλούμενον

1. Πρὸς. Νικοδήμου Ἀγορίτου Συναξ. Βενετία 1819 том. 1. Κων. Δουκάκη τ. 5 σ. 147 Ἀθ. 1893, Δουκάκη Σαλήνη Ἀθῆναι. 1897 σελ. 85.

2. Περὶ Πολυζῶν Λαμπανισιώτῃ πρὸς. τὴν ἐμὴν διατριβὴν ἐν Περιοδ. «Κρητικὸς Ἀστήρ» Χανίων 1910 ἀρ. 75, καὶ Δ. Παναγιωτίδου ἐν Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου Κων/σσεως 1898 σελ. 325.

3. Νικοδήμον Ἀγορίτου ἐνθ' ἄνωτ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ἐν Πανελ. Δευκῶμ. Χρ. Κατ'ἐπιστολῶν Ἀθῆναι. 1922 σελ. 191.

4. Εὐγένιος Βουλγαρῆς Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον Κλαίριον Ἀθῆναι. 1844 σελ. 28.

5. Πρὸς. Ν. Ι. Γιαννοπούλου Αἱ παλαιαὶ Ἐκκλησιαὶ Τρικκαίων. Ἀθ. 1926 σ. 7.

Παντοπόλην ¹. Τὸν βίον τούτου συνέγραψεν ὁ Ἰω. Καριοφύλλης ὡς καὶ τὴν ἀκολουθίαν ². Γνωσταὶ ἐκδόσεις εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

¹ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Νικολάου τοῦ νέου τοῦ ἐκ Καρπενησίου Ἐνετίρην 1796. Ἐτέρα ἐκδοσις διὰ δαπίνης Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προυσσοῦ Ἀθῆναι 1923.

6) Νικόλαος ὁ Καραμᾶνος ἀθλήσας ἐν Σμύρῃ τῇ 6 Δεκεμβρίου 1657 ³. Ἀλλαγῶ ἢ μνήμητος ἀναφέρεται τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου ⁴.

7) Νικόλαος ὁ ἐν τῇ Φάραγγι Κουρταλιώτη ἀσκήσας ἐν Ἁγίῳ Βασιλείῳ ἐπαρχίας Κρήτης, τὸ 1670 ἔτος τῇ 1ῃ Σεπτεμ. ἑορταζόμενος. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη Ἀθῆναι 1879 δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς Συναξαριστάς.

8) Νικόλαος ὁ Σεκιλιώτης ὁ ἀσκητεύσας ἐν τῷ Ὄρει Νεοτάκου Εἰθόσιας, ἑορταζόμενος τῇ 23 Ἀβγ. Ἡ ἀκολουθία του ἐξεδόθη ἐν Χαλκίδι 1894. Δὲν ἀναγράφεται εἰς τοὺς συναξαριστάς.

9) Νικόλαος μεγαλομάρτυς ὁ ἐκ Χίου ἀθλήσας τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1754. Ἡ ἀκολουθία του συνετέθη ὑπὸ Νικηφόρου Ἱεροδιακόνου ἐξεδόθη ἐν Χίῳ. Ἡ μνήμη του ἀναφέρεται καὶ τῇ 31 Ὀκτωβρίου ⁵.

10) Νικόλαος ὁ ἐν Μαγνησίᾳ μαρτυρήσας τῇ 24ῃ Ἀπριλίου 1795 ⁶.

11) Νικόλαος ὁ ἐξ ἑξ Μαρμάρων μαρτυρήσας ἐν Κων)πόλει τῇ 12ῃ Νοεμβρίου ἀπλβ ἦτοι 1732 ⁷.

12) Νικόλαος Πατριάρχης Κων)λεως ὁ Μυστικὸς ἢ Χρυσοβέργης μαθητὴς τοῦ Πατριάρχου Φωτίου, Μαΐου 16 ἑορταζόμενος, ὁ ἀφορί-

1. Πρβλ. Εὔγ. Βουλγάρως ἐνθ' ἀνωτ. σ. 30.

2. Ὑπῆρξαν δύο Καριοφύλλαι κατ' ἄλλους τρεῖς.

3. Πρβλ. Κων. Σάββα Μεσ. Βιβλ. τ. 3 σελ. 607.—Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σ. 192.—Γερασίμου Δουκᾶκη Ν. Μαρτυρολόγιον Ἀθ. 1905 σελ. 39.—Κωνστ. Δουκᾶκη Μεγ. Συναξαριστὴν τ. 14.—Τοῦ ἰδίου Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου Ἀγιορίτου τ. Α' ἐνθ' ἀνωτ.

4. Πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. Κων. Δουκᾶκη Ἀκολουθία ἁσματικὴ τῶν νεοφανῶν μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν. Ἀθῆναι. 1897 σελ. 33.

5. Πρβλ. Δουκᾶκη ἐνθ' ἀνωτ. σ. 515 τ. 10ος Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. καὶ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 194, Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. τ. 1 σελ. 216.

6. Πρβλ. Δουκᾶκη ἐνθ' ἀνωτ. τ. 4 σ. 402, Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 196.

7. Πρβλ. Εὔγ. Βουλγάρως ἐνθ' ἀνωτ. σ. 31 Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ' ἀνωτ. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. τ. 1ος.

σας τὸν Βασιλέα Λέοντα τὸν Σοφὸν διὰ τὴν τετραγαμίαν μετὰ τῆς Ζωῆς ¹.

13) Νικόλαος Πατριάρχης Κων)πόλεως ὁ Γραμματικὸς ² Δεκεμβρίου 16 ἑορταζόμενος.

14) Νικόλαος ὁ Παντοπόλης νεομάρτυς ἀθλήσας τῇ 23 Σεπτεμ. τὸν ὁποῖον ὁ Εὔγ. Βουλγάρως καὶ ἄλλοι ταυτίζουσι μὲ τὸν ἐκ Καρπενησίου ³ ἀναφέρεται ἡ μνήμη του καὶ τῇ 28 Σεπτεμβρίου ⁴.

15) Νικόλαος ὁ δημολογητὴς ὁ Στουδίτης ἑορταζόμενος τῇ 4 Φεβρουαρίου ⁵ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαΐου ἀσκήσας καὶ πολλὰ παθὼν ἐπὶ Εἰκονομαχίας.

16) Νικόλαος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ἑορταζόμενος τῇ 29 Νοεμβρίου ⁶.

17) Νικόλαος Μάρτυς ἑορταζόμενος Δεκεμβρίου ⁷.

18) Νικόλαος ὁ ἀπὸ στρατιωτῶν ἑορταζόμενος τῇ 14 Δεκεμβρίου ⁸ ἐν ἔτει 802 ἐπὶ Νικηφόρου Βασιλέως ἀσκήσας, ἡ μνήμη του φέρεται καὶ τῇ 24ῃ Δεκεμβρίου ἀλλαγῶ ⁹.

19) Νικόλαος Νεομάρτυς ἐκ Μαγνησίας ἑορταζόμενος τῇ 14ῃ Ἀπριλίου ¹⁰.

20) Νικόλαος εἰς τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἑορταζόμενος τῇ 9 Μαρτίου ¹¹.

21) Νικόλαος ὁ ἀπλοῦς δούξ ἐκ Τσερνεζοβίας ὁ ἐν Σηλαιῶ Ῥώσος ἑορταζόμενος τῇ 14ῃ Ὀκτωβρίου ¹².

1. Πρβλ. Δουκᾶκη τ. 5 ἐνθ. ἀνωτ. σ. 309, Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. καὶ Ἐβδ. Ἐπισθ. Νεολόγου Κων)πόλεως 1893 τ. Γ' σ. 865.

2. Πρβλ. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ. καὶ τόμ. 12 σελ. 398. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ.

3. Νικοδήμου ἐνθ' ἀνωτ. Κ. Δουκᾶκη Ἀκολουθία ἁσματ. ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 35.

4. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ' ἀνωτ.

5. Πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου ἐνθ. ἀνωτ. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ. Νικοδήμου Ἀγιορίτου ἐνθ. ἀνωτ.

6. Νικοδήμου Ἀγιορίτου ἐνθ. ἀνωτ. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ.

7. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ. ἀνωτ.

8. Νικοδήμου ἐνθ. ἀνωτ.

9. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ.

10. Δουκᾶκη Σελήνη ἐνθ. ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ. ἀνωτ.

11. Δουκᾶκη ἐνθ. ἀνωτ. Νικοδήμου ἐνθ. ἀνωτ.

12. Δουκᾶκη τόμ. 10ος σελ. 187.

22) Νικόλαος νεομάρτυς ἐκ Κρήτης ἀσκήσας τὸ 1824 Ὀκτωβρίου 24 ἀπαντᾷται ἀλλαγῆ ἢ μνήμη του καὶ 31 Ὀκτωβρίου ¹.

23) Ὁ δόσις Γεδεών ὁ κατὰ κόσμον Νικόλαος τῆ 30 Δεκεμ. 1818 ἐν Τυρνάβῳ μαρτυρήσας ².

24) Νικόλαος Ἀγγελῆς Μανουὴλ Γεώργιος μαρτυρήσαντες ἐν Ρεθίμνη τῆ 28 Ὀκτωβρ. 1821 ³.

Τόσοι εἶναι οἱ Νικόλαοι Ὅσοι καὶ μάρτυρες, οἷς τὰ ἀγιολογικὰ μνημεῖα τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρουσι καθ' ὄλον τὸν ἐνιαυτόν. Αἱ ἑορταὶ αὐτῶν ἀπαντῶνται μηνιαίως, ἤτοι τῆ 4ῃ Φεβρουαρίου, τῆ 9 Μαρτίου, τῆ 14 καὶ 24ῃ Ἀπριλίου, τῆ 9-10 τῆ 16 δύο Νικολάων τῆ 17-20 Μαΐου, τῆ 11 Ἰουλίου, τῆ 23ῃ Αὐγούστου, τῆ 1 καὶ τῆ 23 δύο Νικολάων Σεπτεμβρίου, τῆ 14-24-28-30 Ὀκτωβρίου, τῆ 12 καὶ 29 Νοεμβρίου, τῆ 6 δύο Νικολάων τῆ 7-9-18-14-16-20-30 Δεκεμβρίου. Ἐναλλάσσονται δὲ αἱ ἑορταὶ τινων κατὰ τόπους ἤτοι τῆ 16 ἀντὶ τῆς 17ῃς Μαΐου, τῆ 28 ἀντὶ τῆς 23 Σεπτεμβρίου, τῆ 31 ἀντὶ τῆς 30 Ὀκτωβρίου, καὶ τῆ 31 αὐθις ἀντὶ 24 Ὀκτωβρίου, τῆ 14 ἀντὶ 6 καὶ αὐθις 14 ἀντὶ 24 Δεκεμβρίου ⁴.

Ὡστε ἔχομεν ἑορτὰς ἁγίων Νικολάων μὲ τὰς κατὰ τόπους ἐναλλαγὰς αὐτῶν, ἀπαξ τὸν Φεβρουάριον, ἀπαξ τὸν Μάρτιον, δις τὸν Ἀπρίλιον, ἐπτάκις τὸν Μαΐον, ἀπαξ τὸν Ἰούλιον, ἀπαξ τὸν Αὐγουστον τε-

1. Δουκάκη ἐνθ. ἀνωτ. τομ. 10ος σ. 467 καὶ Σελίγη ἐνθ. ἀνωτ.

2. Περβλ. Προμηθεὺς Βόλου 1892 σελ. 360.

3. Μ. Γεδεών Λαθρόβιος Ὁρθοδοξία Μεσ. Γράμματα Ἀθ. 1930 σ. 83 Δουκάκη τόμ. Ὀκτωβρίου σ. 464.

4. Οἱ πλείονες συνώνυμοι Ἅγιοι καθ' ὄλον τὸν ἐνιαυτόν εἰσι αἱ φέροντες τὸ ὄνομα Ἰωάννης 78 φορές ἑορταζόμενοι.

Ἦτοι τὸν Ἰανουάριον 6 φορές, τῆ 15, 27, 28, 27, 30, 31,

τὸν Φεβρουάριον 7, τῆ 4, δις τῆ 6, 15, 21, 23, 26.

τὸν Μάρτιον 7, τῆ 5, 9, 16, 27, τρίς τῆ 30.

τὸν Ἀπρίλιον 7, τῆ 5, 12, τρίς τῆ 18, 20, 27.

τὸν Μαΐον 10, τῆ 7, 8, 12, 13, 14, 20, 22, 24, 29, 30.

τὸν Ἰούνιον 7, τῆ 2, 4, 7, δις τῆ 12, 26, 28.

τὸν Ἰούλιον 4, τῆ 10, 18, 20, 21.

τὸν Αὐγουστον 5, τῆ 3, 9, 18, 25, 30.

τὸν Σεπτέμβριον 6, τῆ 2, 15, 20, δις τῆ 23, 26.

τὸν Ὀκτώβριον 4, τῆ 1, 3, 19, 20.

τὸν Νοέμβριον 10, τῆ 1, 4, 9, 10, 12, 17, 20, 23, 28, 29.

τὸν Δεκέμβριον 5, τῆ 2, 3, δις τῆ 4, 20.

Οἱ Δημήτριοι δεκάκις τοῦ Ἐνιαυτοῦ.

τρίκις τὸν Σεπτέμβριον, ἑξάκις τὸν Ὀκτώβριον, δις τὸν Νοέμβριον καὶ ἑνδεκάκις τὸν Δεκέμβριον ¹.

III

Εἰς ὄλον ἡμῶν τοῦτο τὸ νέφος τῶν ἁγίων Νικολάων οὐδισοῦ ἀπαντᾷται ὁ νεοφανὴς μεγαλομάρτυς Νικόλαος ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ψάρη τῆς Κορινθίας ὁμοίωμενος καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀθλήσας, ἑορταζόμενος τῆ 14 Φεβρουαρίου, οὐ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὴν ἱστοριολογίαν συνέθεσε δεινὸς Θεολόγος Λαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης, ἐξ Ἰχθύος προσαγορεύων αὐτόν.

Οὗτος ὁ ἅγιος, ὡς ἐφθήμεν εἰπόντες, πατριδα εἶχε τὸ χωρίον Ψάρη παρὰ τῷ ὄρει Ζάσρη «περικου τῶν τῆς Κορινθίας ὁρίων κείμενον», μείνας δὲ δωδεκαέτης ὁριστὸς γονέων, ἀνεχώρησε «μετὰ τινων συμφυλετῶν εἰς πόλιν λεγομένην Σηλιβρίαν, ἀπέχουσαν ἡμέρας ὀδὸν τῆς τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως» ἐν ἣ «συνέστιος τι ἐγένετο καὶ κηδεμῶν τῶν οἴκαδε», κατόπιν δὲ «εἰς μέτρον ἡλικίας περὶθακῶς νομιμῶ γυναικὶ συνεζεύχθη καὶ παίδων πατὴρ ἐγένετο». Ἐπάγγελμα δὲ εἶχε «ἐν τῇ λεωφόρῳ πικρῶσων βρώσιμα». Ἐν τῷ τριακοστῷ τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς βασιλείας Σουλεϊμάν τετάρτου τῆς Πόλεων βασιλέως Βασιλέως, ἀπῆλθον πρὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ Σινάν ὀνόματι ὡς τὸν Μωάμεθ ἕβριτας, φθονηθεὶς διότι «ἦν ἐν τῇ λεωφόρῳ πλεονίας πικρῶσων τὰ ὄνια, καὶ γὰρ ἔθος τοῖς ἐν λεωφόρῳ ἀλλήλοις φθονεῖν». Ἐκεῖ δὲ «χρησάτων ἑαυτὸν ὁμοιογήσας, τὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν θρησκείαν ὡς ψευδῆ ἀπῆλεγε, διὸ πλεονίας ῥόνοις ῥάβδου τυφθεὶς ὡς καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποταμῶν ὀνήζων εἰς φυλακὴν ἀπερρίφθη Χριστὸν ἐπιβουόμενος εἶτα δὲ ὑπὸ δημίον ἐλκόμενος περιήγετο ἀλύσεις περιζέμενος τὴν πόλιν, καὶ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ πυρᾶς ἀναφθεῖσης κατὰ μικρὸν τὸν ἅγιον ἐνέβαλλον οὗτο δαπανῶντες τὰς σάρκας, ὁ δὲ σπεκουλάτωρ ἕπει εἶτα τὴν κεφαλὴν ἀπέτερε». Ἡ δὲ τοῦ ἁγίου κίρα περισωθεῖσα ἐπωλήθη ἀντὶ χιλίων *χρυσίνων* εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεώρου.

Τὸ συναξάριον τοῦτο τοῦ ἁγίου, νεοφανοῦς Μάρτυρος προσονομαζόμενου, ὡς καὶ ὁ ἐγκωμιαστικὸς πρὸς αὐτὸν Λόγος τοῦ Λαμασκηνοῦ εἰς τὰ ἐν τῷ ἑπ' ὄμφιν Κώδικι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σιάμου, δὲν

1. Ὁ Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμέντης δημοσιεύων κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ 1868 μαρτυρησάντων ἀναφέρει 6 Νικολάους. Περβλ. Προμηθεὺς 1900 ἀρ. 140.

ἀναγράφουσι χρονολογίαν τῆς ἀθλήσεως εἰμῆ, μόνον ὅτι αὕτη ἐγένετο τῷ 34ῳ ἔτει τοῦ Βασιλέως τῶν Ἰσραηλιτῶν Σελουμίμιν.

Εἰς τὸ τέλος ἐν τούτοις τοῦ ἐγκωμίου, ὅπερ ἔπεται τῆς Ἀσματολογίας, ἀναγράφεται ὑπὸ τῆς ἰδίας χειρὸς, ἀφοῦ μία στίλις μένει ἀγραφος, τὰ ἐξῆς.

Ἀκολουθία εἰς τὸν Νεομάρτυρα

Νικόλαον ὃν μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ ἐπὶ ἔτους ἀπὸ μὲν κτίσεως κόσμου ΖΞΒ ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐναράκου οἰκονομίας ἀφ' ἧς (ἦτοι 7062=1554) Ἰνδικιῶνος ΙΒ' ἐν μηνὶ Φεβρουαρίου ΙΔ' ἡμέρα πέμπτη ὥρα γ' τοῦ μὲν Ἡλίου κύκλον ἔχοντος γ' τῆς δὲ σελήνης κύκλον μὲν ἐχούσης ΙΓ' θεμέλ. δὲ κγ' τοῦ Χριστιανῶν Πάσχα τότε ὄντος ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ΚΕ'.

Εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀναγράφεται.

Ἔστι δὲ σύμπασα ἡ ἀκολουθία σὺν τοῖς τρισὶ κανόσι ποιήμα

Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Θεσσαλονικέως, ὅστις πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ Μετεώρου Παπᾶ Κύρ Σισινίου τοῦ ἐν Ἱερομοναχοπνευματικωπατριῶν αἰδεσίμου συνεγράψατο ταύτην,

ἐν ἔτει ΖΞΣ'—(ἦτοι 7066=1558)

Ἦτοι ἡ ἄσματολογία καὶ τὸ ἐγκώμιον συνεγράφη τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἀθλήσιν παρακλήσει τοῦ Ἠγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεώρου Σισινίου, ἐνθα ἀπέκειτο καὶ ἡ κἀρα τοῦ μάρτυρος. Τοῦτο ἀναμφιβόλως εἶναι ἔνδειξις τῆς καλῆς ἐξωθεν μαρτυρίας ὅτι ὁ Νικόλαος ἐβάστασε καλῶς τὸ βῆρος καὶ τὸν καύσωνα τῆς μαρτυρικῆς ἡμέρας, τὸν Χριστὸν ὁμολογῶν, ἐξ οὗ καὶ τὰ αἵματα αὐτοῦ κατεκόσμησαν τὴν Ἐκκλησίαν. Πῶς ὁμως ἡ καλὴ αὕτη μαρτυρία δὲν διεφθάρη περαιτέρω, ἔτι μᾶλλον ἀφοῦ τόσον ἀξίου ἔτιχεν ἐγκωμιαστοῦ ὑπερέχοντος ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις μεταξὺ Θεολόγων καὶ Ἱερογῶν.

Τοῦτο ὁμως δὲν εἶναι παρῖδοξον. Ὁ Νικόλαος ἐμαρτύρησε κατηγορηθεὶς ὡς ὕβριστῆς καὶ ἐμπαίκτης τοῦ Μωάμεθ καὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἰσραηλιτῶν «ἐν τούτῳ τὸν ἀλιτῆριον κεκομήκαμεν ὡς ὕβρισαντα **πλεῖον πάντων** τὸν νομοθέτην Μωάμεθ καὶ τὴν πίστιν ἡμῶν», ὁ δὲ Νικόλαος εὐθαρσῶς ἀπελογεῖτο πρὸ τοῦ Ἐπάρχου «ὁ μὲν Χριστὸς ἄτε δικαιοσύνης Ἥλιος φῶς καὶ φωτίζει, ὁ δὲ τῆς ὑμῶν ἀπολείας Μωάμεθ σκότος ὄν ἀφ' ἑγγὺς πέφυκεν κομηνοῦ καὶ βασιῆρον αἰ-

τιος». Ἐπομένως καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Δυναστὴς τοῦ Γένους ἀπηγγόνισε Πατριάρχας, λίαν ἦτο παρῖτολμον ἡ μνήμη ἐνὸς ἵβριστοῦ τοῦ Μωάμεθ νὰ διαφημισθῇ ὡς ἁγία ἀνὰ τὸ Τουρκοκρατούμενον Ἔθνος. Ἔμεινε λοιπὸν λανθάνουσα ἐν Μετεώρῳ, ἐνθα ἐναπέκειτο ἡ κἀρα τοῦ μάρτυρος, καὶ ἐν ταῖς περίξ Μοναῖς ἡ μνήμη ὡς Ἁγίου τοῦ μάρτυρος Νικολάου καὶ ἡ συντεθεῖσα ἀκολουθία αὐτοῦ ὡς ἐν ἀποκρύφῳ, οὐχὶ ἄνευ τόλμης ἐγκωμιάουσα τὸ μαρτύριον τοῦ τιοῦτου ἵβριστοῦ, ἐξ οὗ μὴδὲ ἐτολήθη ἵνα τὸ χειρόγραφον διαπλευσῇ τὸν Ἀδρία καὶ Ἐνετήσιν τυπωθῇ ὡς ἐσυνηθεῖζετο.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πατρίδι του ἐν Ψάρῃ ἡ Ἰχθυὶ κατὰ τὸν ἐγκωμιαστήν τῆς Κορινθίας, εἶναι τελείως ἀγνωστος, ὡς δι' ἐπιστολῆς του ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς ὁ ἐκ Ψάρῃ καταγόμενος καθηγητῆς τῶν Ἱερῶν κ. Φ. Σταματοπούλος. Τοῦτο ὁμως δὲν εἶναι καὶ παράδοξον ἀφοῦ ὁ ἅγιος «δωδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας τοὺς γονεῖς ἀποβαλὼν, μόνος ἀπελήφθη καὶ ὡς ἄλλος Ἀβραὰμ τῆς οἰκίας γῆς καὶ συγγενείας ἀπῆλθεν μετανάστης εἰς Σηλιβρίαν», οὐδέποτε δὲ φαίνεται ἐπανῆλθεν πλεον εἰς τὴν γεννέτειραν.

Συνεπῶς ὁ νεομάρτυς Νικόλαος ὁ τῇ 14 Φεβρ. ἐορταζόμενος κατὰ τὸν χειρόγραφον Κώδικα τῆς ποτὲ Ἱερᾶς Μονῆς Σάμου, εἶναι ἀγνωστος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφοῦ μεταξὺ εἴκοσι καὶ τεσσαρῶν ἀναφερομένων ἐτησίως ἁγίων Νικολάων οὐδαμῶς ἀναγράφεται. Ἠδύνατο ὁμως νὰ ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ἀμυδρά πως περὶ τούτου, ἦτας καὶ ἐγεννήθη ἡμῖν ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου καὶ ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἄλλων ἁγίων Νικολάων.

Ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἁγίων Νικολάων τοῦ βίου ἐνιαυτοῦ ὡς προαναφέρομεν ὑπάρχει ἅγιος Νικόλαος ὁ παντοπώλης προσεπιλεγόμενος, ἀθλήσας τῇ 23 Σεπτεμβρίου, οὗ ἡ μνήμη ἀναφέρεται ἐν ἄλλοις τῇ 28 Σεπτεμβρίου¹, τοῦτον δὲ τὰ ἀγιολογικὰ μνημεῖα ἀναφέρουσι μὲ τὸν γνωστὸν τύπον «τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ», ἀγνοοῦμεν λοιπὸν τοῦτου τὴν βιογραφίαν. Τὸν Νικόλαον τοῦτον τὸν παντοπώλην Εὐγένιος ὁ Βουλγαρῆς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Δουκάκης ταυτίζουσι μὲ τὸν ἐκ Καρπενησίου νεομάρτυρα Νικόλαον, ἀθλήσαντα ἐν Κων/πόλει τῇ 23 Σεπτεμβρίου καὶ τοῦτον τοῦ 1672 ἔτους². Τοῦτου τὴν ἀκολουθίαν συνέγρα-

1. Πρὸβλ. Κ. Χ. Δουκάκη Μοναχοῦ Μέγας Συναξαριστῆς τ. 13ος Σελήνη, καὶ Νικοδήμου Ἀγιορείτου Συναξ. τ. β'

2. Πρὸβλ. Εὐγ. Βουλγάρου, Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον Κλαϊκίον Ἀθήναι. 1844 σ. 28. - Κων. Δουκάκη Μέγ. Συναξαριστῆς Γενεθίων τ. 9ος Σεπτεμβρίου 23.

ψεν ὁ Ἰωάννης Καρυοφίλης, ἐξεδόθη δὲ δις ἐν Βενετίᾳ τὸ 1796 ἔτος καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ 1928¹. Συνεπῶς γνωρίζομεν τούτου τὴν βιογραφίαν, ἀσχετον οὖσαν μὲ τὸν ἐξ Ἰχθυῶς. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος ἐξ Ἰχθυῶς Νικόλαος κατὰ τὸν βιογράφον του «ἦν πιπράσκων ὄνια καὶ βρώσιμα ἐν τῇ λεωφόρῳ» ἦτο δηλ. ἐν τῇ ἀγορᾷ (παζάρῳ) πωλητὴς τροφίμων (ὄνια=ψώνια) παντοπώλης ὡς σήμερον λέγεται τὸ ἐπίγγελμα, ἐμφανίζει ἄρα ὁμοιότητα μὲ τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν παντοπώλην ὡς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, τὸν κατὰ τὴν 23 ἢ 28 Σεπτεμβρίου ἐορταζόμενον, οὐ ὅμως τὴν βιογραφίαν ἀγνοοῦμεν. Ἐν τούτῳ ἐγκεῖται ἡ ἀμφιβολία ἡμῶν, μὴ τοχὸν μεταξὺ τῶν δύο παντοπωλῶν Νικολαίων ὑπάρχει ταύτοπροσωπία, ἦν ὁ χρόνος ἐσύγχισεν. Οὐδὲν ὅμως περὶ τούτου ἀληθεύει, καὶ οὐδεμία ἄλλη σχέσις ὑπάρχει πλὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐφ' ὅσον ὁ μὲν ἠθλήσεν τὸ 1554 ὁ δὲ τὸ 1672 ἔτος, εἰς πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω προσώπου, ἀλλὰ μὴδὲ ἡ μνήμη αὐτῶν συμπύπτει.

Ἡ δημοσιευομένη ὠδε ἀκολουθία εἶναι μακρὰ ὡς ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Μικροῦ καὶ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ καὶ ἐκ τριῶν Κανόνων, ἐνὸς τῆς Θεοτόκου καὶ δύο τοῦ Ἁγίου, ἐκ χωριστῆς δὲ ἀκολουθίας εἰς τὴν προσκίηυσιν τῆς Ἁγίας Κάρας τοῦ νεομάρτυρος. Ἐκ τῆς ἀκολουθίας ὅμως τοῦ Ἐσπερινοῦ ἐκπεσόντος ἐνὸς φύλλου τοῦ Κώδικος, ἔλλειπει ἡ ἀρχή, ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τετάρτου Στιχηροῦ ἀρχομένης, τοῦτο ὅμως δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ τῶν 4 προσομοίων τοῦ Μικροῦ Ἐσπερινοῦ,

Μακρὸς εἶναι πλούσιος εἰς ἐπαίνους καὶ ὁ Ἐγκωμιστικὸς Λόγος, καὶ εἰς ἄκραν ἀρχαΐζουσαν γλώσσαν. Παραβάλλει ὁ ἐγκωμιστὴς τὴν ἀθλήσιν τοῦ Ἁγίου ὡς Ὀλυμπιάδα, ἑαυτὸν δὲ ταπεινοφρονῶν ὡς ἀνίκανον νὰ βαδίση πέραν τῶν Γαδαίρων περὶ ἢ πλωτῶς (α) καὶ τὸ ἐγχείρημα ὁμοιον μὲ τοὺς ἀθλοὺς τῶν ἐν Ἡλίδι καὶ Πίσσῃ (β) ἀγωνιζομένων, ἐξ οὗ μᾶλλον αἰσχύνῃ ἢ ἐπαινον ἐκ τοῦ ἐγχειρήματος θὰ ἀποκτήσῃ. Διότι ἐνῶς τοὺς εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀναδυομένους, ἀλειπταὶ ἐπαλείφουσιν, αὐτὸς ἀπτεται τοῦ ἀγῶνος τοῦ Ἐγκωμίου, χωρὶς νὰ λιπάνῃ τὴν κεφαλὴν *ἐλαίῳ* ἀμαρτωλοῦ.

Κατόπιν ἀρχεται βιογραφῶν τὸν Ἅγιον, ὀλίγον ἀσχολούμενος εἰς

1. Καὶ ἡ Ἀκολουθία ἡ ὑπὸ Κων. Παπαδημητρίου ἐκδοθεῖσα Ἀθήναις 1928 σ. 13 τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναφέρει δύο Νικόλαους.

(α) Σ. Ε. Τὰ Γάδειρα ἐθεωροῦντο τὸ ἄκρον τῆς Γῆς. Στραβ. II.

(β) Σ. Ε. Πίσσα πόλις τῆς Ἡλίδος, (Σουΐδα).

τὰ *χαμαίξηλα* περὶ πατριδος καὶ γένους, συνήθως δὲ αἱ πόλεις ἐπανοῦνται διὰ τρία πράγματα «ἀέρα, γῆν καὶ ὕδωρ», ἀλλ' ἡ πατρις τοῦ Ἁγίου ἐπαινεῖται διότι ἐκείνον ἐξέθρεψεν, ἐνῶς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τὸν Κέρκωπα, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸν Ἀνακτοργον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ Θωθ (α) ἐμεγαλύνοντο. Ἱστορεῖ κατόπιν πῶς ὁ μάρτυρ ἀκωφαντῆθαι ὡς ὑβριστὴς τοῦ Μωάμεθ ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκόπου Σινάι, τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἐπισκόπου, ἵνα ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ τὴν λαμπρὰν τοῦ μάρτυρος ἀπολογία ἐπέε τῆς πίστεώς του «οὐ γὰρ οὐκ ἔστι τὸν μὲν ἥλιον φᾶναι σκοτεινόν, τὴν δὲ νύκτα φωτεινὴν», ἐξ ἧς καὶ «ροῖνοις ῥάβδοις ἐτύπτετο καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν ὀνύχων αἶμα ἀφίην, πέδας κατ' ἄμφω χερσὶ καὶ ποσὶ πεδηθῆις» κατόπιν δὲ «πυρῶς σφοδρᾶς ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἀναφθείσης, κελεύει ὁ Ἐπίσκοπος πλησίον ἔλθαι τὸν ἅγιον, κάτεθεν κατὰ μικρὸν δαπανᾶν τὰς αἰσίας τῆ φλογί, μέχρις οὗ ἐπιδηξιοῖς προσκλίναντος, ὁ ἀσκουλάτωρ ἔφαι τὴν ἁγίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀπέτεμε τεσσαρεσκαίδεκάτην μηνὸς Ἐλαφθολιώνας» (β). Πρὸς ἐπι μείζονα δὲ χλευασμὸν τοῦ μάρτυρος ἐν τῇ πυρῇ ἔθριψαν καὶ θνησιμαίους κύνας, καὶ μόνον ἐκ τῆς σποδοῦ ἡ τιμία κάρα τοῦ Ἁγίου διεσώθη ὠνηθεῖσα πρὸς τινα τῶν πιστῶν, ἀπὲρ εἴκοσι χρυσίων (γ) καὶ ἀποσταλεῖσα εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Μονὴν τοῦ Μετεώρου. Κατόπιν παραβάλλεται ὁ νεομάρτυρ μὲ τοὺς μεγαλομάρτυρας Γεώργιον, Δημήτριον, Μερκούριον, Ἀρτέμιον, Νέστορα, Προκόπιον, Θεόδωρον, οὗς «τοὺς μὲν ἐξήλωσε τοὺς δὲ ἠμιλλήθη τῶν δὲ οὐκ ἀπελείφθη ἔστι δὲ καὶ οὗς ὑπερέβαλε». Ἐνεκεν δὲ τούτων «τὰ γέρα τῆς ἀθλήσεως Ὀλυμπιακοῦ καίνου καὶ κυθικῶν μῆλων (δ) τιμώτερα νεμαίας τε σελήνων (ε) καὶ ἰσθμικῆς πίτυος (στ) ἐνδοξότερα». Ἐπικαλεῖται δὲ εἶτα ὁ Ἐγκωμιστὴς τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου ὡς «ἀμαρτῶν λόγων κατεχόμενος καὶ παθῶν ἰλεῖ καλυνδούμενος». Συνετέθη

(α) Σ. Ε. Θεὸς τῶν Αἰγυπτίων ὡς ὁ Ἐρμῆς, ἐφευρέτης τοῦ Ἀλφαβήτου Κλήμ. Ἀλέξ.

(β) Σ. Ε. Ὁ ἕνατος μῆν τοῦ Ἀττικῶ ἔτους, μεταξὺ Φεβρ. καὶ Μαρτίου Θουκ. 4. 18.

(γ) Σ. Ε. νόμισμα χρυσοῦν Πλουτ. Περ. 25.

(δ) Σ. Ε. Ὁ Ἀπόλλων συνάψας μάχην μὲ τὸν ἐν τῷ Πύθωνι δράκοντα καὶ φονεύσας αὐτὸν μεταχειρίσθη ἀκόνην καὶ βέλη μὲ σχήματα μῆλων.

(ε) Σ. Ε. Τὸ φυτόν ἑλίον δι' οὗ ἐστέφοντο οἱ νικηταὶ τῶν Νεμίων ἀγῶνων. Πινδ. Ο. 13. 32.

(στ) Σ. Ε. Ἐκ τοῦ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου λατοῦ Σίνδος, ὅπως ἔδενε τοὺς διαβάτας, ἐξ οὗ καὶ Πιτυοκάκτης. Πλουτ. Ἀπολλόδ. 4.

δὲ ἡ ἀκολουθία καὶ τὸ Ἐγκώμιον τοῦ νεομάρτυρος ὑπὸ τοῦ Θεσσαλονικέως Ἱερομ. Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου, κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἱερομ. Σισινίου Ἡγουμένου τοῦ Μετεώρου ἔνθα ἐναπετέθη ἡ κἀρα τοῦ Ἁγίου ἐν ἔτει 1558. Ὡς ὅμως ὁ Σεβ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Πολύκαρπος ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς, τιαυτὴ κἀρα σήμερον δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ἡ κἀρα τοῦ νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐκ Χίου ὡς καὶ ὁ Ἡγούμενος κ. Χαράλαμπος Σκαρπαλέζος δι' ἐπιστολῆς μᾶς ἐγνώρισεν. (α)

Περὶ τοῦ συγγραφέως τῆς τῆς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Ἐγκωμίου Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου Στουδίτου τοῦ Θεσσαλονικέως, ὑπάρχουσι ἐνδοξασμοὶ ἂν οὕτως εἶναι ὁ Ἱεράρχης Λιτῆς καὶ Ρενδίνης Δαμασκηνός (β). Ἐν τούτοις ὁ Κώδιξ τῆς Μονῆς Σιάμου μᾶς παρέχει σοβαρὰν ἐνδειξὴν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου προσώπου. Ὁ Κώδιξ πρὸ τῆς ἀκολουθίας τοῦ νεομάρτυρος Νικολάου ἐν ἡ ἡτῶς ἀναγράφεται ὡς συγγραφεὺς Δαμασκηνός ὁ Στουδίτης, περιέχει ἀκολουθίαν Δαμιανοῦ τοῦ ὁσιομάρτυρος, ἐκ τοῦ χωρίου Μυρίχοβον τῆς Καρδίτσης καταγομένου, ἣτις ὅμως δὲν ἀναγράφει τὸν συγγραφέα, καὶ ὅστις Δαμιανός καὶ οὗτος ἐορτάζεται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ 14 Φεβρουαρίου μὲ τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον. Τὸ λεκτικὸν ὅμως ἀμφοτέρων τῶν Ἀκολουθιῶν, ἡ ἐν τῷ Κώδικι ἐν συνεχείᾳ καταχώρησις αὐτῶν μᾶς παρέχουσι ἀφορμὴν νὰ δεχθῶμεν τὸν αὐτὸν δι' ἀμφοτέρων συγγραφέα.

Πλὴν ὅμως τούτων ἡ ἀκολουθία τοῦ Δαμιανοῦ εὐρίσκειται καὶ ἐν ἄλλῳ Κώδικι ἀποκειμένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης ἐν Γερμανίᾳ ὅστις ἀνήκειν εἰς τὸν φιλέλληνα Ἑλληνοστῆν Μαρτίνον Κρούσιον, καὶ οὐ φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα ἐπρομηθεύθημεν ἐκεῖθεν (γ). Ἐν αὐτῷ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα «Ρενδίνης Δαμασκηνός». ὅπερ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἐνδειξὴς τούτου, ὅτι ἀμφότεροι οἱ Δαμασκηνοὶ εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Συμπίπτουσι δὲ εἰς τοῦτο καὶ αἱ χρονολογίαι. Ὁ Δαμιανός ἐμαρτύρησεν ἔτει ΖΟΣ' ἤτοι 1568 φέρεται δὲ ὡς συγγραφεὺς τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁ Ρενδίνης Δαμασκην-

(α) Ἡ ἐν Μετεώρῳ Κἀρα φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Αὕτη ἡ παρούσα ἁγία Κἀρα τοῦ ἁγ. Νικολάου τοῦ νεοφανοῦς ὑπάρχει ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Μετεώρου 1734» συνεπῶς ἀγνωστον εἶναι εἰς ποῖον Νικόλαον ἀνήκει.

(β) Περὶ τὸ ἐμὸν δημοσίευμα περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Λιτῆς καὶ Ρενδίνης ἐν «Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Φαναριοφερσαίων κλπ. Ἀθ. 1949 σ. 255.

(γ) Τὸ κείμενον τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσιομάρτυρος Δαμιανοῦ ἐκ τοῦ φωτογραφικοῦ ἀποτυπώματος τοῦ Κώδικος τῆς Τυβίγγης ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος Σιάμου, δημοσιεύεται παρ' ἡμῶν μετὰ προλεγομένων, ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Ἑταιρ. Βυζαν. σπουδῶν τοῦ 1930 ἔτους.

νος. ὁ Νικόλαος ἐμαρτύρησεν ἔτει ΖΕΒ' ἤτοι 1554, ἡ δὲ ἀκολουθία του συνετέθη ἔτι 1558 ὑπὸ Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Στουδίτου. Ὁ Ἱερομόναχος λοιπὸν ἐν ἔτει 1558 Δαμασκηνός ὁ Στουδίτης, ἐν ἔτει 1568 εἶχε προαχθῆ εἰς Ἐπίσκοπον Λιτῆς καὶ Ρενδίνης, τῆς ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἄξιον παρατηρηθῆσαι εἶναι ὅτι ὁ Ἐγκωμιστὴς καὶ ἐν τῷ Συναξαρίῳ καὶ ἐν τῷ Ἐγκωμίῳ περιλείπει τὸ θαυμασιολόγιον, ἀπαραίτητον ἐν παντὶ βίῳ Ἁγίου.

Ἡ δημοσίευσίς τοῦ κειμένου γίνεται κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν ἐκ τοῦ Κώδικος τῆς Μονῆς Σιάμου.

Ἐν Καρδίττῃ κατὰ Μάρτιον 1930

Ὁ Θεσσαλονικέος καὶ Φαναριοφερσαίων
ΙΕΖΕΚΙΗΛ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΙΧΘΥΟΣ

Εἰς τὰς 14' Φεβρουαρίου μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου νεομάρτυρος Νικολάου τοῦ Νεοφανοῦς. Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ ἱσιώμεν στιχ. δ' καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια.

Ἦχος α'. Πρὸς τό· Τῶν Οὐρανίων ταγμάτων

Τὸν εὐκλεῆ στρατιώτην τοῦ βασιλέως Χριστοῦ, τῶν ἀθλητῶν τὸ κλέος τὸν γενναῖον δπλίτην, Νικόλαον τὸν θεῖον πάντες πιστοί, καταστέψωμεν ἕσμασι, τὰς γὰρ παγίδας καθείλε τοῦ δυσμενοῦς καὶ δολίου πολεμήτορος.

Τῆ τοῦ Σταυροῦ πανοπλία πυρὶ φρουαττόμενος τοῦ δυσμενοῦς καθείλεν τὰς ἐπάρσεις, παμμάκαρ, διὸ σὲ τῷ στεφάνῳ τῶν ἀθλητῶν ὁ Χριστὸς ἑστεφάνωσε, καὶ τῆς ἀφράστου ἠξίωσε χαρμονῆς, ἧς ἰκέτευε τυχεῖν καὶ ἡμᾶς.

Τῆς τοῦ Χριστοῦ σε ἀγάπης, οὐδὲν ἐχώρισεν οὐ πῦρ οὐδὲ γυμνότης οὐ δριμύτης βασάνων ἀπαίρων θεοκῆρυξ, σῆς γὰρ ψυχῆς τὸ ἀδοῦλωτον φρόνημα, ἐπιδεικνύων ὑπέμεινας· σταθερῶς πάντα πόνον τὸν τοῦ σώματος.

Τοῖς τῶν αἱμάτων θείθροις μάρτυς Νικόλαε, Χριστὲ ὁ ζωοδότης, τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἐνδόξως πορφυρώσας ὡς ἀγαθός, σοὶ τὸ κράτος δεδώρηται· διὸ μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων σοὶ τὴν μνήμην πιστῶς.

Δόξα Ἦχος πλαγ. α'. Ἐλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ.

Ελκόμενος ἐπὶ τὸ πῦρ οὕτως ἐβόας ἅγιε· διὰ ποῖον ἔργον θέλετέ με παράνομοι ἐκκαῦσαι· ὅτι τὸν ζωοδότην Χριστὸν ἐκήρυξα, ὅτι ὡς Θεὸν στερεῶς τοῦτον κατήγγεila, τὸ ψεῦδος ἠλεγξάμην καὶ τὴν πλάνην ἐμείωσα· διὰ ποῖον ἔργον θέλετέ με παράνομοι ἐκκαῦσαι, ἀλλ' ὄψεσθε ὑμεῖς ἐν τῇ δόξῃ Χριστοῦ, ἐμὲ λάμποντα.

Καὶ νῦν. Μακαρίζομέν σε Θεοτόκε παρθένε

Ἀπόστιχ. ἦχ. α' Πανεύφημοι μάρτυρες.

Μαρτύρων ἠριθμῆσας χοροῖς· μάρτυς παναοίδιμε ὡς τὸν Χριστὸν τοῖς γενναίοις σου, δοξάσας σκάμμασι, καὶ στερε-

ρῶς κηρύξας ὡς κτίστην καὶ κύριον, ἀπίσης γενετῆς μάκαρ κτίσεως, ὃν νῦν ἰκέτευε, δορηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Στιχ. Δίκαιος ὡς φοῖβος ἀνθήσει

Οὐ πῦρ οὐδὲ ξίφος τῆς Χριστοῦ, σὲ ἀγάπης ἰσχυσαν, χωρῖσαι μάρτυς Νικόλαε, ἀλλ' ὥσπερ πρότερον, Παῦλος ὁ Θεόφρων, ἐβόας τρανώτατα. οὐδὲν με τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως, χωρῖσαι δύναται οὐ τὸ πῦρ οὐδ' ἄλλη βάσανος, οὐ γυμνότης ἢ ξίφος ἢ θάνατος.

Στιχ. Πεφουτεμένος ἐν τῷ οἴκῳ.

Ισχυῖ νευρούμενος Χριστοῦ, ἀθλητὰ Νικόλαε, πυρὸς ὁρμῆν οὐ κατέπτηξας, ἀλλ' ὥσπερ πρότερον, οἱ τρεῖς Νεανία, ἴστασο ἀκλόνητος, ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς παναοίδιμε, ὑμῶν τὸν Κύριον, τὸν τῷ κόσμῳ παρεχόμενον, τὴν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα

Ως πρόβατον ἐπὶ τὸ πῦρ, ἠχθῆς στερεῆ ἀθλητὰ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἄκακος, ἐξεκαύθης τῇ φλογί, ὑπὸ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν, διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ Νικόλαε.

Καὶ νῦν. Θεοτ. Δέσποινα πρόσδεξαι

Τροπάριον ἦχ. Δ'

Ως τῶν ἀθλοφόρων ὁμότροπος, καὶ τῶν ἐν ἀνάγκῃ ὑπέρμαχος, τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων ἰκέτευε· εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΛῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ 1

Τὰ τέσσαρα Προσόμοια τοῦ Μικροῦ Ἑσπερινοῦ καὶ εἶτα
τὰ ἐξῆς δύο Στιχηρά.

Βαβαὶ τῆς σῆς καρτερίας στερεῆ, ἦν ἐδείξω μέσον, πρὸς τοῦ
φλογίζοντος, ἰστάμενος ἀθλητὰ μάρτυς Νικόλαε, ἐφθέγγω
γὰρ οὐδαμῶς, ὡσπερ ἑτέρου ἠγούμενος πάσχοντος, διὸ στε-
φάνου λαμπρῶς, κατεκοσιμήθης τῆς νίκης σαφέστατα, καὶ
πρὸς τὸν Θεὸν ἀνήλθες νικητῆς πανάριστος, ἐκτενῶς ἰκέτευε
ὑπὲρ πάντων τῶν τιμώντων σε.

Τὴν σὴν γεραίρουσιν ἄθλησιν, τῶν ἀγγέλων πλήθη, βροτῶν
ἢ ὁμήγουρις, καὶ πάντων τῶν γηγενῶν γλώσσα τιμᾶ σε πι-
στῶς, ἀγάλλονται οἱ χοροί, τῶν ἀθλητῶν νῦν λαμπρῶς σε-
μνυνόμενοι, χορεύει πᾶσα ἡ γῆ, ἁγιασθεῖσα κρουνοῖς τῶν
αἱμάτων σου· καὶ μετ' εὐφροσύνης πάντες, ἀθλητὰ κραυγά-
ζομεν, τοὺς τελούντας ἐν ὕμνοις τὴν σὴν μνήμην περιφρού-
ρησον.

Δόξα. Ἦχ. πλ. β' Ἱεραρχῶν τὴν καλλονὴν.

Τὴν τῶν μαρτύρων καλλονὴν, τῶν ἀθλητῶν τὸ κλέος, τὴν
βρούσιν τῶν θαυμάτων, καὶ τῶν πιστῶν πανφαῆ ἀντιλή-
πτορα. Συνελθόντες, ὃ φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις
ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις τῆς οἰκουμένης παιδρὸς καὶ φύ-
λαξ κραταιός, Νικόλαε ἔνδοξε, χαίροις λιμὴν γαληνότητε,
τῶν δεινῶς χειμαζομένων, καὶ πρὸς σὲ καταφευγόντων, χαί-
ροις τῆς Ἐκκλησίας ἐντροφήμα ὠραῖον, καὶ τῶν ἐν ἀνάγκαις
θερμότατος προστάτης, ἀλλ' ὃ μαρτύρων ἐπισφράγισμα, μὴ
ἐλλείπεις πρεσβεῦειν Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ

1. Λεῖπει ἡ ἀρχὴ τοῦ Μεγ. Ἑσπερινοῦ ἐκπεσόντος ἐνὸς φύλλου ἐκ τοῦ
Κώδικος. Ἀρχεται ἐκ τοῦ μέσου τοῦ τετάρτου Στιχηροῦ ὡς ἐξῆς «. λάμ-
ψαντα, δεσπότην καὶ ποιητὴν τῆς αἰσθητῆς νοουμένης τε κτίσεως, καὶ τοὺς
δυσσεβεῖς ἐλέγξας· σταθερῶ φρονήματι, καὶ πρὸς τὸν ἀγῶνα, τὸν καλὸν
ἀγωνισάμενος».

Ἐπιπροστίθεται ἀντὶ τῶν ἐλλειπόντων τεσσάρων Στιχηρῶν τοῦ Μεγ. Ἑσπε-
ρινοῦ δέον νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὸν διὰ τῶν Προσομίων τοῦ Μικροῦ Ἑ-
σπερινοῦ.
Σημ. Ἐκδότου.

πόθῳ τελούντων αἰεὶ τὴν χαρμόσυνον καὶ σεβίασμον μνήμην
σου.

Καὶ νῦν ὁμοιον, ὁ αὐτός θ'

Τὴν τῶν παρθένων καλλονὴν καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ κλέος,
τὴν μόνην Θεοτόκον καὶ τὸ πιστὸν ἀρραγὲς περιτείχισμα
συνελθόντες οὖν φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσω-
μεν λέγοντες· χαίροις, παρθενομήτορ ἀγνή λυχνία χρυσαυ-
γῆς· καὶ πύλη ἐπουράνιε· χαίροις σκηνὴ ἁγιάσματος· ἢ τὸν
Θεὸν χωρήσασα ἐν μήτρᾳ σου πάνσεμνε· χαίροις τῶν οὐρα-
νίων ταγμάτων ὑπερτέρα ἀπάντων ἀσυγκρίτως· διὸ μητρά-
νανδρε δέσποινα, μὴ ἐλλείπης φρουροῦσα τοὺς δούλους σου,
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε πίστει καὶ πόθῳ αἰεὶ, καὶ τὸν τόκον σου
προσκυνοῦντας τὸν ἄσπορον.

Εἰσοδος. Προκείμενον τῆς ἡμέρας

Προφητείας Ἡσαίου τὸ ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος· Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν....

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ....

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσιν....

Εἰς τὴν Λιτὴν ἦχος πλ. Δ' Σήμερον τῶν ὑδάτων.

Σήμερον τῶν μαρτύρων ἐπευφραίνονται αἱ τάξεις, καὶ σύμ-
πασα ἡ Οἰκουμένη, σκιρτᾷ ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ γενναίου
ἀθλοφόρου, οὗ ταῖς πρεσβείαις σωθεῖσθαι.

Ἐπιπροστίθεται ὁ αὐτός.

Σήμερον τῶν ἀνθρώπων ἐπαγάλλεται ἡ φύσις, καὶ ὕμνοις
σε, ὃ θεοκῆρυξ, τιμᾶ κατὰ χρέος, ὡς αὐτὴν ταῖς σαῖς πρε-
σβείαις ἐκ τῶν σκανδάλων ῥυόμενος.

Ἐπιπροστίθεται Ἡρ. Τοῖς συλλαβοῦσι σε :

Τοῖς συλλαβοῦσί σε παρανόμοις, μὴ πτοούμενος, οὕτως
ἔββας ἄγιε, εἰ καὶ κατακαύσῃτε τῷ πυρὶ με, καὶ διασκορ-

πίστετε τὰ μέλη μου σύμπαντα εἰς τὸν ἀέρα, οὐδ' οὕτω χωρίσαι ἰσχύσετε τὸ παράπαν τῆς ἀγάπης Κυρίου, ἀλλ' ὑπομένω, ἵνα πληρωθῆ, ἃ ἐδήλωσεν ἡμῖν διὰ τῶν Ἀποστόλων, ἄρρητα θαυμάσια Κύριε δόξα σοι.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

Διὰ τὴν δόξαν σου ἐλεῆμον, ὁ φίλος σου καὶ ὁ γενναῖος μάρτυς, ἐκήρυξέ σε Κύριε, καὶ μαστιζόμενος οὕτως ἐβόα, τῶν ἀγώνων μου μὴ παρασιωπήσης, ἴδε γὰρ μαστίγων τὸν πόνον οἰκτίρμον, καὶ με ἐνίσχυσον, ὑπὲρ σοῦ ὑπομένοντα ταῦτα πάντα πολυέλεε Χριστέ.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Πρὸ τοῦ τιμίου σου Σταυροῦ.

Πρὸ τοῦ θανεῖν σε τῷ πυρὶ, ὃ ἀθλητὰ θεοκῆρυξ Νικόλαε, αἱ νοεραὶ στρατιαὶ κατεπλήττοντο, ὡς ἀδάμας γὰρ ἀκαμπτος ἴστασο, ὁ ἐκ γῆς πεπλασμένος ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ σῶμα ἐκκαίόμενος οὐκ ἤλγησας, ὁ βροτείας συμμετέχων μάρτυς φύσεως· τοιαύτη γὰρ τῇ καρτερίᾳ, ἐπέτυχες τῆς βασιλείας Χριστοῦ, μαρτύρων ἀγαλμα ἔντιμον.

Ὁ αὐτὸς Πρ. Τάδε λέγει Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις.

Τάδε λέγει Κύριος τῷ ἀθλοφόρῳ, γενναῖε τί ἐποίησάν σοι, ἀδίκως οἱ παράνομοι· ταῖς πληγαῖς σε κατέστιξαν, τῇ φρουρᾷ ἐναπέκλεισαν, ὡσπερ θυμὰ ἐπὶ φλόγα δλοκωντώθης, γενναῖε, νῦν ἐγὼ σοι ταῦτα πλουσίως ἀνταμείψομαι· ἀντὶ τῶν πόνων τρυφήν, ἀντὶ τῶν ἀθλῶν σου στέφος, ἀντὶ τῶν ἐπικήρων, τὰ ἄφθαρτα δωρήσομαι, καὶ χαίρων ἴθι λοιπόν, εἰς δόξαν τὴν ἀγείρω· κάκει με ἀνευφήμησον, ἐν τῷ πυρὶ καὶ πνεύματι γνῶθί με τοῖς ἔργοις μου, θεὸν ἀληθέστατον.

Ὁ αὐτὸς προσ. Οἱ νομοθέται τοῦ Ἰσραήλ.

Ο ἀθλοφόρος τοῦ υἱοῦ, τοῦ παθόντος καὶ ἀναστάντος, ὁ στερρὸς Χριστοῦ ὀπλίτης, βοᾷ πρὸς ἡμᾶς· ἴδε χαράν, ἣν ἐγὼ ἐφεύρηκα, ἴδε τρυφήν, ἣς ἐγὼ ἐναπήλαυσα, πῦρ μὲ κατηνάλωσεν, ἀλλ' ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχω, μὴ πλανᾶσθε οὖν ὡ οὗτοι, φθαρτὰ γὰρ εἰσι τὰ ἐπίγεια ταῦτα, καὶ ἐπίγηρα πάντα· Χριστὸς ἐστὶν ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου.

Ἦχ. πλ. γ'. Δεῦτε χριστοφόροι λαοί.

Δεῦτε χριστοφόροι λαοὶ κατῆλθον, θαυμά πᾶσαν ἐννοίαν, ἐκπλήττον καὶ συνέχον, πῶς ὁ ὀπλίτης Κυρίου, τὸ πῦρ οὐκ ἐδειλίασε· σήμερον ἐνοχὸς θανάτου, ὁ αἰοίδιμος μάρτυς ἐγένετο, ὡς κηρύξας σαφέστατα, ἐν μέσῳ σταδίου τὸν Κύριον· καὶ ταῦτα πάσχω ἐβόα, ὁ στερρὸς τρανῶς λέγων. Δέξαι τάνῦν Λόγε τὴν ἀθλησίαν μου ταύτην, ὅπως τῆς σῆς με δόξης ἀξιώσης πολυέλεε.

Ἦχ. βαρῦς. Θάμβος ἦν κατιδεῖν.

Θάμβος ἦν κατιδεῖν, ἐν τῇ φλογὶ τῶν Χριστοῦ ἀθλητῶν ἀνηλεῶς καιόμενον, ἀφθογγὸν ἐστηκότα, τῷ Δεσπότῃ δὲ μόνῳ, κρυφίως ὁμιλοῦντα, δι' ἣν καὶ τοὺς ἄθλους ἀπετέλεσε, σῶματι θνητῷ, αὐτὸν ἀνυμνήσωμεν πάντες πιστοί.

Ἦχ. β' Ὅτε τῷ Σταυρῷ προσκ.

Οτε τῷ πυρὶ κατέκαυσαν, παράνομοι τὸν θεῖον ἀθλοφόρον, ἀγγέλων στρατιαί, τῇ χαρᾷ συνέιχοντο, καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα, μυστικῶς, εὐφραιόμενα τούτῳ ἐκραύγαζον, ἡμᾶς ἐν ἄθλοις μιμησάμενος· τῆς ζωῆς ἀντὶ τῶν φθαρτῶν, ἀντὶ πόνου πυρός, χαρᾶς νῦν ἐναπόλαυσε, ἀντὶ τῶν ἀθλῶν, στέφανον ὑπόδεξαι, ἀντὶ τοῦ σκοτίου, τοῦ φωτὸς ἐμφορήθητι, ἀντὶ τῆς θλίψεως, χαίρε νῦν παναοίδιμε, Χριστὸς γὰρ μόνος πέλει, μαρτύρων ἀγαλλίαμα, σὺν τῷ πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι.

Δόξα. Ἦχ. πλ. α' Σαλπίσσωμεν

Σαλπίσσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁμαμάτων, σιζιτήσωμεν ἑόρτια, καὶ χορεύσωμεν ἀγαλλόμενοι, ἐν τῇ δι' ἔτους πανηγύρει τοῦ ἀθλοφόρου πιστοῦ· στρατιαὶ οὐράναι εὐφραίνεσθωσαν, καὶ τὸν ἀριστέα κροτήτωσαν ἕμνοις, δικαστῶν γὰρ ἦσχυνε· καὶ τῷ Χριστῷ παρίσταται νῦν, στεφανίτης ἐν οὐρανοῖς ὡς νεομάρτυς· ἡ γῆ τε καὶ θάλασσα τῶν ἀθλητῶν τοῦ πρώτου καὶ πάντων βασιλέως, συνελθόντες θαυμαζέτωσαν· ἡ νεότης τὸν χαληνόν, οἱ ἐν τῷ γῆρα τὴν βακτηρίαν· οἱ ἐν συμφοραῖς τὸν προστάτην, οἱ ἄποροι τὸν ποριστήν, οἱ ἐν εὐπορίᾳ τὸν οἰκονόμον, οἱ χαιμαζόμενοι τὸν λιμένα, οἱ ἐν πελάγει τὸν σιλωπλωτήρα, ἀπάντων χριστιανῶν τὸν ἀντιλήπτορα ἁμασι θεο-

πνεύστοις, ἐγκωμιάζοντες οὕτως εἶπωμεν ἄθλητὰ τρισμάκαρ,
Νικόλαε πανένδοξε, τοῖς σὲ αἰεὶ ἀνευφημοῦσι γνησίως, αἴτη-
σαι ἄφρσιν κακῶν, ψυχῆς τε καὶ σώματος.

Καὶ νῦν. Γερμανοῦ Πατριάρχου.

Σαλίσωμεν ἐν σάλπιγγι ἁσμάτων, προκύψασα γὰρ ἄνωθεν
ἡ παντάνασσα μητροπάρθενος, ταῖς εὐλογίαις καταστέφει
τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτὴν βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες συντρεχέτω-
σαν, καὶ τὴν βασιλίδα κροτήτωσαν ἐν ὕμνοις βασιλέα τέξα-
σαν, τοῖς θανάτῳ κρατουμένοις πρίν, ἀπολύσαι φιλανθρώ-
πως εὐδοκήσαντα ποιμένες καὶ διδάσκαλοι, τὴν τοῦ καλοῦ
ποιμένος ὑπέραγον Μητέρα, συνελθόντες εὐφημήσωμεν
τὴν λυχνίαν τὴν χρυσαυγῆ, τὴν φωτοφόρον νεφέλην, τὴν τῶν
οὐρανῶν πλατυτέραν, τὴν ἔμψυχόν τε κιβωτόν τὸν πυρί-
μορφον τοῦ Δεσπότης θρόνον, τὴν μανναδόχον χρυσαίαν
στάμναν, τὴν κεκλεισμένην τοῦ λόγου πύλην τῶν πάντων
χριστιανῶν τὸ καταφύγιον ἄσμοσι θεηγόροις ἐγκωμιάζοντες
οὕτως εἶπωμεν παλάτιον τοῦ λόγου, ἀξίωσον τοὺς ταπεινοὺς
ἡμᾶς τῆς οὐρανῶν βασιλείας, οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον τῇ μεσι-
τεία σου.

Ἀπόστιχα πλ. α' Χαίροις ἄσκητ.

Χαίροις τῶν ἀθλητῶν ἢ κρηαῖς, τὸ τῶν μαρτύρων θεῖον ὄν-
τως ἐκσφράγισμα, ὃ πᾶσαν τοῦ διαβόλου καταβαλὼν τὴν
ισχύν, καὶ πρὸς θεῖαν τρίβον καὶ σωτήριον, πιστῶς ὀδηγῶν
αἰεὶ, τῶν βροτῶν τὰ συστήματα, χαίροις τὸ σθένος Ἐκκλη-
σίας καὶ καύχημα, χαίροις ἄσμον θῦμα μάρτυς τοῦ κτίστου
σου, χαίροις τὸ εὐωδέστατον Χριστοῦ καλλιέργημα, ὃ τῶν
πιστῶν σου τὴν μνήμην, τελούντων ῥύστης καὶ πρόμαχος
Χριστὸν ἐκδυσώπει ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα
ἔλεος.

Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθίσσει.

Χαίροις ὃ τῇ ἀγάπῃ Χριστοῦ πυρποληθεῖς καὶ πρὸς ἀγῶνας
καὶ σκάμματα, χωρήσας γενναιοφρόνως, καὶ τῷ Θεῷ προ-
σαχθεῖς, ὡς περ ἄρτος ὄντως εὐωδέστατος, πιστῶν τὸ προσ-
φύγιον τῶν νοσοῦντων ἀνάρρωσις, ἡ θεῖα σκέπη, ἀθλητῶν
τὸ ἐκσφράγισμα, τῶν ἐν θλίψεσι πονουμένων παράκλησις,

δώρησαι τοῖς ὕμνοῦσί σε, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ἀπαλλαγὴν
τε καὶ λύσιν τῶν δυσχερῶν μάρτυς ἔνδοξε, Χριστὸν ἰκετεύων,
τὸν παρέχοντα τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στιχ. Πεφωτισμένος

Αστρον Ἀνατολῆς νοητῆς τῷ στερεώματι Χριστοῦ ἀνατέ-
ταλκας, παρμάκαρ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δαδουχεῖς τὰς ψυ-
χάς, τῶν προσφευγόντων ἐν τῇ λάμπει σου, ὅφ' ἡς ἐλάμπό-
μενος, τῶν παθῶν ἐκδιώκομεν, τὴν σκοτομῆριν, καὶ τὸ φῶς
τὸ τῆς χάριτος, εἰσδεχόμενος σου τὴν μνήμην γεραίρομεν,
ὄθεν Χριστὸν δυσώπησον, ῥυσθῆναι κολάσεως, τοὺς ἀνυ-
μνοῦντάς σε πόθῳ, καὶ μεγαλύνοντας πάντοτε, Νικόλαε μάρ-
τυς, τῶν πταισμάτων ἴλασμόν τε δοῦναι καὶ ἔλεος.

Δόξα ἡ. πλ. δ'

Αθλοφόρε Νικόλαε, τῶν μαρτύρων ἐκσφράγισμα, σὺ καθά-
περ κρίνον, ἐν ἀύλαις Κυρίου ἐξῆνθησας τῶν πιστῶν τὰς
φρένας, ἄριστα εὐωδιάζον, καὶ ὡς δένδρον ἀειθαλλές, τὸ
παρὰ τὰς ὑδάτων διεξόδους, καρπὸν φέρον ὄριμον, ἐπευ-
φραίνεις τοὺς μετέχοντας, ὄθεν καὶ ἡμᾶς τοὺς ὕμνοῦντάς σε
περιφρούρησον, ἐκ παντοίας βλάβης δεινῶς ἐπερχομένης,
ὅπως σὲ ἐν ὕμνοις γεραίρωμεν σωζόμενοι τὸν πατέρα δοξά-
ζοντες, τὸν παρέχοντα πᾶσιν ταῖς σαῖς ἰκεσίαις τὸ μέγα
ἔλεος.

Καὶ νῦν Θ' Δέσποινα πρόσδεξα.

Τὸ τροπάριον, Ὡς τῶν Ἀθλοφόρων ἡμέτερος

Τό, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ ἀνάγνωσις τῶν Ἄρτων.

Τίθεμεν καὶ ἀνάγνωσιν εἰς τὸ Ἐγκώμιον τοῦ Ἁγίου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Εἰς τὸν α' στιχ. κάθισμα ἤχ. δ' Τυζὶ προκατάλαβε

Νομίμως ἐνήθλησας, σθένει τοῦ πνεύματος παμμάκαρ Νικόλαε, καὶ κατηδάφισας, δαιμόνων τὴν ἔπαρσιν, ὄθεν σε συνελθόντες, εὐφημοῦμεν ἐν ὕμνοις, μνήμην σου τὴν ἁγίαν, ἐτησίως τελούντες, δι' ᾧ μὴ παύσῃς πρεσβεῶν ὑπὲρ τῶν δούλων σου.

Δις

Θ.

Μαρία θεόνυμφε καὶ παντευλόγητε, πιστῶν ἢ ἀντίληψις καὶ τὸ προσφύγιον, πρὸς σὲ καταφεύγοντα, οἰκτιρόν με καὶ σῶσον, ἐκ χειρὸς πολεμίου, λύτρωσαί με κινδύνου, καὶ παντοίας ἀνάγκης, ἵνα ὕμῳ σε σοσμημένος, σὲ τὴν πανάμομον.

Εἰς τὸν β' στιχ. ἤχ. δ' Ὁ ἕψοθεῖς ἐν τῷ Σταυρῷ

Ὁς ἐπὶ πέτραν ἀκλινὴ τῶν δογμάτων τῶν τοῦ Χριστοῦ στερεωθείς γενναϊόφρον, τὰ τῶν ἀθέων δόγματα κατέπτυσες ὄθεν καὶ πρὸς ἄθλησιν προσεχώρησας μάργυς. Θεία τοῦ Δεσπότη σου δυναμούμενος ῥώμῃ, ἢ καὶ πρεσβεῶν πάντοτε τρανώς, ὑπὲρ τῶν πιστεῖ καὶ πόθῳ τιμώντων σε.

Θ'

Ἡ ἀπὸ γῆς πρὸς οὐρανὸν τεταμένη, ἄυλος κλίμαξ μυστικῶς προετύπου τὴν λογικὴν καὶ ἔμψυχόν σου κλίμακα, σὸ γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καθελούσα, ἦνωσας πανύμνητε, τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα τὸν οὐρανὸν συνάψασα τῇ γῆ, καὶ τοὺς βροτοὺς τοῖς ἀγγέλοις ἐνώσασα.

Μετὰ τὸν Πολύελεον Κάθισ. ἤχ. πλ. δ' Τὴν σοφίαν τοῦ λόγου

Νίκην τῆς τοῦ Δεσπότη σου γεγονώς, ἀπολαύεις ἐνθέου μάκαρ τρυφῆς, χοροῖς αὐλιζόμενος τῶν μαρτύρων νεόμαργυς, ἐν γὰρ σταδίῳ πλάνην ἀθέων διήλεγξας, καὶ τὸν Χριστὸν τοῖς πᾶσι, Θεὸν ἀνεκήρυξας, ὄθεν καὶ τὸ σῶμα, τὸ σεπτὸν σου ἐν ἡλῳ πυρὶ δαπανόμενον, ἀπαράτρωτος ἔμεινας, ἀθλοφόρε Νικόλαε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δις

Θ.

Χαῖρε κλίμαξ ἦν ἴδε πρὶν Ἰακώβ, ἢ κατάγουσα ἀνοῖθεν τὸν Θεόν, καὶ γῆθεν ἀνοίγουσα, τοῖς βροτοῖς πρὸς οὐράνια, χαῖρε Κυρία κόσμου, καὶ κτίστον λογεῖσμα, ἢ τετοκυῖα Λόγον, πατρὶ τὸν συνάναρχον, χαῖρε φωτοφόρε, καὶ πυρίμορφε ἰθρὸνε, καὶ τράπεζα φέρουσα, τὸν τροφέα τῆς κτίσεως, χαῖρε κόσμου κοσμήτρια, κόσμησον κάμοῦ τὴν ψυχὴν, ὡς τεκοῦσο τὸν κόσμον κοσμήτορα, ἵνα πιστεῖ καὶ πόθῳ δοξάζῃ σε Λέσποινα.

Τὸ α' ἀντίφ. τοῦ δ' ἤχος

Προκειμ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ.

Στιχ. Περφτειμένος ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου.

Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Μαρθαίου

Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα....

Μετὰ τὸν Ν' ἤχ. πλ. β' Τίς μὴ μακαρίσῃ.

Τίς μὴ μακαρίσῃ σου τὴν στερεὰν καρτερίαν, τίς μὴ ἀνυμνήσῃ σε, ἀθλοφόρε πολύτλα τὸν γὰρ ἀχρόνοις, ἐκ γαστροῦ ἐκλάμπαντα παρθενικῆς, δι' ἡμᾶς γεγονότα ἀνθρώπον ἀνεκήρυξας στερεῶς μὴ δειλιάσας βασιάνους, ἀπείρους Νικόλαε, ξίφοις τὴν ἐκτομήν, πυρὸς τὴν καῦσιν, ὑφ' ἣν περ καίόμενος, ἀπαράτρωτος ἔμεινας μεγαλομάρτυς πανεύφημε, δι' ᾧ ἰκέτευε Χριστὸν τὸν Θεὸν τὸν παντάνακτα, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁί καν. Ὁ κανὼν τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἰρημῶν εἰς 5'

Οἱ δὲ δύο τοῦ Ἁγίου ἀνά δ'

Ἁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου οὐ ἢ ἀκρόσπησις :

Ἁ τὸν Λόγον τέξασα, δίδου μοι λόγον

Ἐν δὲ τῇ Θ'—Ἀμήν.

Δόξα. Ἁχος δ' Ἀνοξίω τὸ στόμα μου

Ἡ κόσμον κοσμήσασα, τὴν εὐκοσμίαν ὡς τέξασα, τὸν κόσμον κοσμήτορα, κόσμησον δέομαι Θεοκόσμητε, τὴν ἄκοσμον ψυχὴν μου, εὐκόσμοις κοσμοῦσαν σε, ὕμνοις πανύμνητε.

Τὸν λόγον πανάχραντε, τὸν τοῦ πατρὸς σωματώσασα ἡμᾶς ἠλευθέρωσας, ἐκ τῶν ἀλόγων παιθῶν ὄθεν λόγοις σε εὐλόγοις καταχρέος, πάντες μεγαλύνομεν καὶ μακαρίζομεν.

Ορος ἀλατόμητον, ὁ Λαυίηλ πρὶν τεθῆσθαι, ἐξ οὗ λίθος πάντα γινε, ἀνευ χειρὸς ἐκτιμηθεὶς, πᾶσαν ἠμβλύνας τὴν ὄρωμένην στήλην, σὲ προδιεχάραττε καὶ ὄν γεγέννηκας.

Ναὸν με πανάχραντε, τῶν θειῶν ἐκλάμψεων σὺ μόνη ἀπέργασαι, ὡς ἂν δοξάζω σε, τὴν δοξάσασάν, τὴν ἀδοξον οὐσίαν ἡμῶν τῶν ἐνδόξως σε νῦν δοξαζόντων ἀγνή.

*Ὁ καν. τοῦ Ἁγ. οὗ ἡ ἀκροστ. Τὸν ἀρτιφανῆ μίγτρον μέλπων θέμις.

Ἐν δὲ τοῖς διὰ τροπαρίοις τῆς Θ' Λαμιασηνοῦ.

*Ἦχος πλ. β' Κύματι θαλάσσης.

Τίμιος τῷ ὄντι ὁ θάνατος μάρτυς ὁ σὸς ἐπέφανες, Κυρίου ἔναντι, ὃν ἐκδυσώπει παμμάκαρ, οὐρανόθεν θείαν ἔλαμψιν, παρασχεῖν μοι πότῳ σοῦ, γεραίροντι τὴν ἀθλήσιν.

Ολος ἀπὸ βρέφους, Θεῷ ἀνετέθης, τῷ παντοκράτορι, μάρτυς Νικόλαε, δι' ὃ καὶ τοῦτον ὑστέρωσ, τοῖς γενναίοις σου ἀθλήμασι, μεγαλύνας ἡσχυνας ἐχθρὸν τὸν ἀνομώτατον.

Νέκρωσιν τῷ γένει, βροτῶν ὁ τεκτῆνας, διὰ τῆς βρώσεως, ξύλου τῆς γνώσεως, νῦν ἠττηθεὶς παναρίστος, ὑπὸ σοῦ τοῦ γενναίουφρονος καταστῶμαι δειλῶς δεινῶς καταπατούμενος.

Θ.

Απας ἐγκωμίων, ἠτῆται παρθένε, νόμος σαφέστατος σοὶ προσβαλλόμενος· ἀλλ' ὁμως δέχου καὶ ταύτην τὴν φθὴν νῦν σὺν τῷ μάρτυρι, καὶ τοῖς πρόσω λόγον μοι, κατάπεμψον πανάχραντε.

*Ἐτερος Κανὼν τοῦ Ἁγίου, οὗ ἡ ἀκροστ. κατ' ΑΒ'.

Ἐν τοῖς Θεοτοκίαις, Τοῦ αὐτοῦ

*Ἦχ. πλ. δ' ἀρματηλάτην Φαραῶ.

Αμαρτιῶν μου καὶ παθῶν τὴν ζόφωσιν, μακρὰν ἀπέλασον, μονογενῆ λόγε, τῇ παναλκεστάτῃ σου, δυνάμει καταύγα-

σον, τῆς ψυχῆς μου τὰς κόρας, ἀμαυρωθείσας τοῖς πάθεσι, μάρτυρος τοῦ σοῦ παρακλήσῃσιν.

Βεβηλωμένον με σαρκὸς τοῖς πάθεσιν, ἐσώσω κάθαρτον, σῶν πρεσβειῶν μάρτυς, καὶ τὴν τῶν αἰσθησεῶν, διπλὴν πεντάδα φώτισον, κληρουχίας τῆς ἀμφω, συγκληρονόμον δεικνύων με, καὶ τρυφῆς ἐνθέου συμμετόχον.

Γῆθεν μετέστη πρὸς τρυφὴν ἀδάπανον, ὑπενεγκῶν σταθερῶς τὰ τῶν πληγῶν στίφη, καὶ τὴν τοῦ φλογίζοντος, πυρὸς μὴ δείσας κάμνον, ἀλλ' ἀνδρείως ἐλέγξας, τὴν τοῦ πατρὸς τάττοντος ἀνοιαν, ἔσεσθαι σαφῶς ἀρνησίθεον.

Θ.

Τὸν ὑπεράγαθον Θεὸν ἡ τέξασα, κεκακομένην αἰεί, τὴν ψυχὴν μου μόνη, ἀρεταῖς ἀγάθωνον, ὡς ἀγαθὴ ὑπάρχουσα Θεοτόκε παρθένε, ὅπως ἀξίως δοξάζωμεν, τὴν βροτῶν τὸ γένος δοξάσασαν.

Ἦδὴ Γ'. Τοὺς σοὺς ὑμολόγους.

Πυχνία ἐπίταφος Παρθένε, καὶ ῥάβδος ἡ πρὶν τοῦ Ἁαρών, σὲ προσεδήλου ἀχραντε, ἡ μὲν, ὡς τὰς τοῦ πνεύματος δυνάμεις περιφέρουσαν, ἡ δὲ, ὡς τέξασαν Κύριον.

Οσὸς παναμώμητε προπάτωρ, καὶ πάντες ἐρρυσθημεν φθορᾶς, τῷ ξένῳ καὶ ἀφράστῳ σου, τόκῳ θεοχαρίτωτε, διὸ καὶ νῦν αἰτούμενος, τοῦ λυτρωθῆναι κολάσεως.

Γεδεῶν ὁ πόκος προσεδήλου, καὶ βᾶτος ἡ ἀφλεκτος ἀγνή, ὁ μὲν, ὡς δεξαμένην σε, ὀμβροντίον ἐπουράνιον, ἡ δὲ ὡς τῆς θεότητος τὸ πῦρ ἀφλέκτως ἐνέγκασαν.

Ορος σε κατάσκιον ἐκάλει, Παρθένε ὁ Θεῖος Ἀββακούμ, ἐξ οὗ προῆλθεν ἅγιος, ὁ τῶν ἁγίων ἅπασαν, τὴν χερσωθεῖσαν πάθεσι, φύσιν ἡμῶν καθαιρόμενος.

*Ἄλλος. Σὲ τῶν ἐπὶ ὑδάτων

Ρώμην ἐξ ὑψους θείαν, δεδώρηται ὁ κτίστης τῶν ἀπάντων, σοὶ θεοκέρυξ μάκαρ, δι' ὃ ἀνδρείως ὑπέφερας, ἐν τῇ πυρὶ φλεγόμενος, μάρτυς Νικόλαος, πάντων ἀθλητῶν ἀγλαΐσμα.

Τύραννον ἐπρημένον, κατέρραξεν εἰς γῆν ὄφρων τοῦ πλάνου·
 Ἰσαφῶς ὡ θεοκῆρυξ, τοῖς σοῖς γενναίοις ἀθλήμασι· Δι' ἃ
 Χριστῷ ἐκραύγαζεν, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ Κύριε φιλάν-
 θρωπε.

Ἴε μὲν σε θεοκῆρυξ, οἱ πόθῳ σου τελούντες τὴν φωσφόρον,
 Πανήγουριν ἐν ὕμνοις· ἐν τοῖς κινδύνοις ὑπέρμαχον, καὶ
 ἀρρωγὸν ἐν θλίψει, διὸ βοῶμέν σοι, χαίροις ἀθλητὰ Νικό-
 λαε.

Θ.

Φύσεως μεταμείψας, θεσμούς ὁ κτίστης κόρη τῶν αἰώνων,
 προῆλθεν ἐκ νηδύος τῆς σῆς ἀσπόρως πανύμνητε, καὶ
 τὴν βροτῶν ἐθέωσε, φθαρεῖσαν πάθει, φύσιν ὡς Θεὸς καὶ
 Κύριος.

Ἄλλος—Ὁ στερεώσας καταρχ.

Δυναμώθεις ὁ Δανιήλ, τῇ τοῦ Θεοῦ πανοπλίᾳ, ἐξεληθὼν τε
 ἀσυνῆς ἐκ τοῦ λάκκου, ἐξωλόθρευσε δαίμονας τοὺς τού-
 του κατακρίναντας· οὐδὲ τῇ καρτερίᾳ δαιμόνων στίφη διώ-
 λεσας.

Ἐπὶ τὴν ἄβυσσον τῆς σῆς φιλανθρωπίας προσπίπτω, ἐξαι-
 τουμένος κακῶν μου τὴν ῥύσιν, ἀλλ' ὡς μόνος συμπαθῆς
 καὶ φύσει πολυέλεος, πρεσβείαις οἴκτειρόν με, τοῦ σέ γεν-
 ναίως κηρύξαντος.

Ζῶσι φησὶν ὁ Σολομὼν, οἱ δίκαιοι ἐν Κυρίῳ, τῶν, τῶν κα-
 μάτων ἀπολαύοντες γέρα, διὸ τούτων σὺ γεγονώς, ὁμό-
 ζηλος Νικόλαε, διάδημα τοῦ κάλλους, ἐκ τῆς χειρὸς Θεοῦ
 δέδοξαι.

Ὁ καταβὰς ἐξ Οὐρανοῦ, καὶ τὴν σὴν μήτραν οἰκήσας, οὐρα-
 νόν σε λογικὸν τοῖς ἀνθρώποις, ἀναδείκνυσιν αἰεὶ, τῶν
 οὐρανῶν ὑπέρτερον, δι' ὃ μὴ παύσῃ τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν εὐμε-
 νίζουσα.

Καθ. ἡζ. Δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἐπιλάμψει θεϊκῇ, καταυγασθεῖς σου τὴν ψυχὴν, τὸν συνά-
 ναρχον υἱόν, πατρὶ καὶ πνεύματι στερεῶς, ἐν τῷ σταδίῳ
 ἐκήρυξας ἀθλοφόρε, πάντων τῶν κριστῶν ὄντα Κύριον, ὅθεν

καὶ δεινῶς μισπιζόμενος, καρτερικῶς ἐκραύγαζας παμμίκαι,
 οὐδὲν τούτου δυνήσεται ποτὲ χωρίσαι, ἀλλὰ γενναίως, βου-
 λομαι ἐκκαυθῆναι. (Δίς).

Ἐὸδὴ Δ' Τὴν ἀνεξήχιαστον.

Νύμφην σε πανάμωμον, οἱ εὐκλεεῖς, κόρην τοῦ πατρὸς προ-
 κατήγγειλαν προφήται πάλαι, καὶ γεννήτριαν υἱοῦ, καὶ
 τοῦ ἀγίου πνεύματος θεῖον οἰκητήριον ἄχραντε.

Τόμον ὁ προφήτης σὲ μήτηρ Θεοῦ, πάλαι προσῶρα ἐν πνεύ-
 ματι· ἐν ᾧ ὁ λόγος ἐγγραφεῖς τῷ τοῦ πατρὸς δακτύλῳ διε-
 γράψατο βίβλῳ τῆς ζωῆς τοὺς τιμῶντάς σε.

Ἐλκει με πανάχραντε, πρὸς σὴν μολπήν, πόθος ὁ ἐγκάρδιος
 πάντοτε, ἀλλὰ ναρκοῦμαι πρὸς τὸ ἄτεχνον ὄρων, ἄπερ ὡς
 οἶδας πάντα γνε, ἐκστρεψον καὶ δεῖξον με εὐτεχνον.

Ξένον τερατοῦργημα, εἶδεν ἐν σοί, φύσις ὄρατὴ καὶ ἀόρα-
 τος, τὸν γὰρ ἀχρόνως, ἐκ νηδύος πατρικῆς, ἐκλάμπαντα
 γεγέννηκας ἄνωθεν ὠδύνην θεόνομαφε.

Ἄλλος. Τὴν ἐκαστῶν σου θείαν.

Ἀπαμφιάσω τῆς νεκρώσεως τὸν χιτῶνα σοφέ, τυπτόμενος
 ἀδίκως, δι' ὃ πρὸς τὴν ἀνώλεθρον ἐφθασες ζωὴν, ἐνδυ-
 σόμενος μάρτυς θεῖον ἱμάτιον.

Νύκτα βαθεῖαν ἀπεμείωσας, ἀθείας σαφῶς, ὡ θεοκῆρυξ
 μάρτυς, τοῖς θεοῖς σου διδάγμασιν, ὅθεν πρὸς τὸ φῶς
 τῆς ἀγίας Τριάδος, χαίρων κατήνησας.

Ἡμέρα σήμερον ἀνέτειλε, θυμηδῆς δι' ἡμᾶς, πληροῦσα τοὺς
 ἐν ταύτῃ, γεραίροντας τὸν αἴτιον, ἄσπρασι σεπτοῖς, τὸν
 στερεὸν ἀθλοφόρον θεῖον Νικόλαον.

Θ.

Μήτηρ οἰκήσας τὴν σὴν ἄχραντε, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ προῆλ-
 θεν σαρχοφόρος, καὶ τοῖς βροτοῖς ἐγνώρισται ἄνθρωπος
 ὁμοῦ, καὶ Θεὸς κατ' οὐσίαν, πέλων σαφέστατα.

Ἄλλος—Σὺ μου ἰσχύς.

Ἡ φωταυγῆς σου καὶ φωσφόρος πανήγουρις, νῦν ἐπέστη,
 πάντα καταναλάουσα τοὺς περιθέοντας ἐν αὐτῇ, καὶ τὸν

δεδοκῶτα ἰπομονήν σοι δοξάζοντας, καὶ σὲ μακαριοῦντας, τὸν τὸ πῦρ τὸ φλογίζον, μηδαμῶς δειλιάσαντα ἔνδοξε.

Θέσει Θεόν, σὲ ἀπειργάσατο Κύριος, ὄνπερ πάλαι, σταθερῶς ἐκήρυξας, ἐν τῷ σταδίῳ παρεστηκώς, ὅθεν οἱ τιμῶντες τὴν φωταυγὴ σου πανήγυριν, δειχθείμεν τῆς ἄνω μέτοχοι βασιλείας, ταῖς πρεσβείαις σου μάρτυς Νικόλαε.

Ἰδοιμι σέ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἰλεοῦντα, Κύριον τὸν εὐσπλαχνον, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, σὲ μακαριούντων, καὶ κεκτημένων σε πρόμαχον, φρουρόν τε καὶ προστάτην, καὶ προθύμως ὠδήν σοι, κομιζόντων παμμάκαρ ἰκέσιον.

Υψοποιῶν, τοὺς γηγενεῖς ὁ φιλόανθρωπος ἐκ γαστροῦ σου, σάρκα προσλαβόμενος, ὥφθη βροτοῖς, ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ Θεὸς ὑπάρχων, καὶ πάντας ἀνεκαλέσατο πρὸς φῶς θεογνωσίας, ὃν ἰκέτετε κόρη καὶ ἡμᾶς οἰκτιρηῆσαι τοὺς δούλους σου.

Ὡδὴ ε'. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Αγίων ἀγίαν σε κηρύττομεν τὸν ἅγιον, σὺ γὰρ τῶν ἀγίων ὑπεράγως, τεκνοῦσα, πάντας ἡμᾶς ἡγίασαν ὅθεν σε τιμῶμεν ἱεροῖς, κόρη μελωδήμασι, καὶ συμφώνως γεραίρομεν.

Σοφίας με πάναγνε, καὶ σῆς ἰσχύος ἐμπλησον, τρίβους τε εὐθείας τοῦ υἱοῦ σου, νῦν βηματίζειν ὀρθῶς εὐὼ δ ω σ ο ν ὅπως σεσσωμένος σε ὑμῶ, κόρη παναμώμητε, ὁ ἀχρεῖος ἰκέτης σου.

Αγνείας σε τέμενος καὶ θεῖον ἐνδιαίτημα, εὐρηκῶς ὑπάρχουσαν παρθένε· ὁ πάντων κτίστης ἐν σοὶ κατώκησε, σάρκα εἰληφῶς ἀνευ σπορᾶς, καὶ πάντας ἀνέπλασε, τοὺς φθαρέντας τοῖς πάθεσιν.

Δαβὶδ προδιέγραψε, βασιλίσσαν πανύμνητε, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσω, παρισταμένην τῷ παντοκράτορι, ὡσπερ ὡς υἱὸς Σου καὶ Θεῷ, πρέσβευε ἑυσθῆναι με ἐκ παντοίας κακώσεως.

*Ἄλλος, Θεοφανείας σου Χριστέ.

Αρμα τὸ πῦρ πρὸς οὐρανόν, σὲ ἀθλητὰ ἐπανάγον ὑπῆρξε, δι' οὗ ἐφθασες Νικόλαε, ἐνθα τῶν μαρτύρων τὰ τάγματα,

μιμητῆς γεγονὸς τούτων συμφέστατα, τὸ γὰρ πῦρ οὐδόλως κατέπληξας μαρτύρων ἐγκαλιόπασμα.

Ρήτωρ ἐδείχθης ἀληθῆς, τὰς συμπλοκάς, τῶν ἀθέων τυράννων, διαλύσας μάρτυς ἐνθεώτατα, ὅθεν συναγάλου τοῖς μάρτυσι, συνεφάμιλλος γεγονὸς ἐν πόλῳ ἔνδοξε, καὶ τὴν θεῖαν δόξαν, τρανώτερον καθορῶν ἡμᾶς περίεπε.

Τέτρωσαι μάρτυς τῇ Χριστοῦ, ὡς ἀληθῶς κραταιᾷ ἀγαπήσει, διὰ τοῦτο σταθερῶς διήλεγξας, τοῖς σεπτοῖς σου λόγοις Νικόλαε, τοὺς τῆς πλάνης υἱούς, ὁμοῦ τε καὶ προστορας, ὡς μὴ σεβομένους Χριστὸν τὸν εἰς τὴν γῆν ὀφθέντα ἀμνόν.

Υψώσας κόρη τῶν βροτῶν, παναληθῶς τὴν πεσοῦσαν οὐσίαν, ὡς τεκοῦσα τὸν αὐτῆς κοσμήτορα, ὅθεν ὡς προέφης σωζόμεναι, γενεᾷ σε πᾶσαι τρανῶς νῦν μακαρίζουσι, καὶ σὺν τῷ ἀγγέλιῳ, βῶσι, χρεωστικῶς χαίρε πανάχραντε.

*Ἄλλος Ἰνα τί με ἀπόσω.

Κοῖνον ὡσπερ παμμάκαρ, ψαλμικῶς ἐν αὐλαξί ταῖς τοῦ Κυρίου σου, ἱερῶς ἀνέφη τὰς ψυχὰς καθηδῶνον τῶν πίστει σοι, προσιόντων μάρτυς, ἰκετικῶς τε ἐξαπούντων, τῆς γενένης ἑυσθῆναι πρεσβείας σου.

Πυμανθεις ταῖς δολίαις, μηχαναῖς τοῦ δράκοντος, πρὸς σὲ κατέφυγον ἰαθῆναι τάχος, ἰκετεύω σε μάρτυς ὡς ἔχοντα, παρησίαν ὄντως, πρὸς τὸν ἀπάντων βασιλέα, ὑπὲρ οὗ τοὺς ἀγῶνας διήνυσαι.

Νικητῆς κατὰ πάντα τῶν πρὸ σοῦ γενόμενος μαρτύρων ἐνδοξε, νῦν ἐπαπολαύης, σὺν αὐτοῖς ἐν ἀγίων σκηνώμασι, δωρεῶν ἀπείρων, ὧν περ ἰκέτετε τυχεῖν με ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου Νικόλαε.

Αφθαρείας τὸν στάχυν, ἀρουρα βλαστήσασα ἢ ἀγεώργητος, τὴν ψυχὴν μου πάσης ἀρετῆς τῇ ἐνδείᾳ λιμώττουσαν, ἐμπλησον καὶ δεῖξον, καρποὺς ἐνθέους ταῖς ἀρδείαις τῶν δακρύων βλαστάνοιτε ἄχραντε.

Ἔδῃ 5'. Τὴν θεϊαν ταύτην

Ιάσω φύσιν τὴν βροτέιον, φθαρεῖσα τῇ ἀπίτη τοῦ ὄψεως,
Χριστὸν κηύσασα, παρθενομητερ θεόνυμφε, τὸν τοῖς βρο-
τοῖς διδόντα πλούσιον ἔλεος.

Δαβίδ σε πάλαι ἀλήθειαν, ἐκάλει ἐκ τῆς γῆς ἀνατείλασαν.
παρθένε πάνσεμνε, ἐν ἧ ἕξ ὕψους διέκυψε, δικαιοσύνη
θεία καὶ ἀπολύτρωσις.

Οπάντων κτίστης καὶ Κύριος, ἐκ σοῦ σωματωθεὶς πανα-
μώμητε, λύμην κατέπαυσε, πολυθείας καὶ ἐνδειξε θεο-
γνωσίας φέγγος πᾶσι τοῖς πέρασιν.

Υἱὸς ἀνάρχου γεννήτορος, καὶ λόγος πεφηνῶς θείου πνεύ-
ματος, βροτοῖς ὠμίλησε, σάρκα λαβὼν παναμώμητε, ἐκ
σοῦ ὁ τῶν ἀπάντων κτίστης καὶ Κύριος.

*Ἄλλος. Συνεσχέθη ἀλλ' οὐ κατεσχέθη.

Ρωμαλαίφ καὶ σταθερρωτάτφ, μάρτυς φρονήματι πεισθεῖς,
ὡς λέων πρὸς βασάνους, προσεχώρησας ἀνδριοφρόνως, καὶ
συμπατήσας, τὸν ἐχθρὸν σαφέστατα, τῷ τῆς νίκης στεφθεῖς
στεφάνφ, ἀνήλθες ἐνδοξε πρὸς Θεὸν νικητής, ὅθεν οἱ πιστοὶ
σὲ μακαρίζομεν.

Ασβεβείας ἀλλ' οὐκ εὐσεβείας, ἤλεγξας μάρτυς τοὺς ἐναγεῖς,
ἔχων ἐν σοὶ λαμπρὰν τὴν τοῦ πνεύματος φωτοφόρον χά-
ριν, ὃ θεοκῆρυξ ἀθλητὰ Νικόλαε, διὰ τοῦτο καὶ πυρὸς ἐνύ-
λου, σὺ κατεφρόνησας προσδοκῶν ἀληθῶς, θεϊαν ἀμοιβὴν
μάρτυς πανάριστε.

Μακαρίας καὶ ἐλπιομένης, ἔτυχες μάρτυς δωρεᾶς, τῆς γὰρ
μετὰ μαρτύρων κατηξίωσαι χοροστασίας, ὡς μεγάλην
τοῖς στερροῖς ἀκαμμάτοις σου, τὸν τὰ σύμπαντα νεύματι
μόνφ σοφῶς ἰθύνοντα, ἧς τυχεῖν καὶ ἡμᾶς πρέσβευε Χριστῷ
τοὺς ἀνυμνούντας σε.

Θεοτοκίον

Επὶ σέ μου πᾶσαν ἀνεθέμην, κόρη ἐλπίδα ψυχικὴν, ὁμοῦ
σωματικὴν τε, διὸ πάναγνε ὡς βούλει μόνη σὺ πρὸς τὸ
θεῖον τοῦ Υἱοῦ σου θέλημα, καθοδήγησον τὴν παναθλίαν
ψυχὴν μου δέομαι, μὴ ἐῶσαι δεινοῖς πταισμοσιν αἰεὶ καταπον-
τίζεσθαι.

*Ἄλλος. Τὴν δέησιν ἐχεῖν.

Μαμάτων τῶν ζωηρῶν τερπόμενος, ἐν σιγηταῖς ἐπουρανί-
οις παμμάκαρ, διηνεκῶς ἀπολαΐης, γενναίως αὐτομολή-
σας πρὸς ἀθλα καὶ σκίσματα, δι' ὃ μὴ παύσῃ χαλεπῶν, ἐκ
κινδύνων ἐξαίρων τοὺς δούλους σου.

Ξενάγισον καὶ ἡμᾶς τοὺς πόθφ σου τὴν φαιδρὰν ἐπιτελοῦν-
τες ἡμέραν, ἐν τῇ φρικτῇ τοῦ Δεσπότην τραπέζῃ, ὡς παρ-
ρησιαν πλουτίσας πανένδοξε, τρανώτερόν τε καθορόν ὄν ἐν
γῆ ἐκ καρδίας ἐπόθησας.

Οπάλαι τῷ νομοθέτῃ Κύριος, ἀμυδρότερον ὠφθεῖς ἐν τῷ
ᾄρει, πλάκας διδοὺς γεγραμμένας τὸν νόμον, αὐτῶς σοὶ
ῥόμην παμμάκαρ δεδώρηται, Νικόλαε μάρτυς Χριστοῦ, μὴ
τὸ πῦρ δειλιάσαι τὸ πρόσκαιρον.

Θ'

Υπέφηνεν ὁ δαδίτης Μαρία σε τοῦ τῶν ὄλων βασιλέως Παρ-
θένε, κράζων τρανώς, διαχρύσω ἐσθῆτι, πεποιζιμένη
ἐν δόξῃ παρέστι σοὶ βασίλισσα, ἢ σὲ φρικτῶς τετοκυῖο τῆς
δόξης τὸν Κύριον.

Κοντ. Ἦχ. πλ. δ' Τῆ ὑπερμάχφ.

Ως ὑπερμάχφ κραταῖφ καὶ ἀντιλήτορι, τῶν προσφευγόντων
ἔσαις ὑπὸ τὴν σκέτην σου, προσκομιζόμεν τὸν ὕμνον σοὶ
ἀθλοφόρε, ἐκετεῦντες ἐυσθῆναι πάσης θλίψεως. Ταῖς πρε-
σβεΐαις σου ἀθλητὰ παναοίδιμε, ἵνα κράζωμεν χαίροις μάρ-
τυς Νικόλαε.

*Ὁ Οἶκος. Ἄγγελος πρωτοστάτης

Απαντες τὴν στερρὰν σου καὶ θεϊαν καρτερίαν ἐκκληττό-
μενοι ἀθλοφόρε, Χριστὸν τὸν στεφοδότην ὑμνοῦμεν
ἀγαλλόμενοι, καὶ σοὶ τῷ στεφανίτῃ τὴν ἰδὴν προσάγον-
τες, βοῶμεν ταῦτα χαίροις ὃ τοῖς πᾶσι τὸν Χριστὸν καταγ-
γείλας, χαίροις ὃ τὴν πλάνην τῶν ἐπίστων ἐκμαύλισας, χαί-
ροις τῶν μαρτύρων τὸ θεῖον κειμήλιον, χαίροις τῶν ἀν-
θρώπων τὸ μέγα προσφύγιον, χαίροις ὅτι συνετεύφρανες τῶν
ἀγγέλων τὴν πληθύν, χαίροις ὅτι κατεπάτησας τῶν δαιμό-

νων τὴν ἰσχύον, χαίροις ὁ φανείς μάρτυς ἐν τῷ τοῦ κόσμου τέλει, χαίροις ὁ ἐκ γλώττης ἀποστάξας γλυκὺ μέλι, χαίροις χοροῖς μαρτύρων ἐφάμιλλε, χαίροις βροτοῖς διδοῦς ῥύσιν πάντοτε, χαίροις πιστῶν ὁ φρουρὸς καὶ ῥύστης, χαίροις ἐχθρῶν ὁ στερεὸς διώκτης, χαίροις μάρτυς Νικόλαε.

Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΔ'

Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικολάου τοῦ νεοφανοῦς

Πῦρ ὑπενεγκῶν Νικόλαε τρισμάκαρ

Γῆθεν μετέστης πρὸς Μονὰς αἰωνίους

Κάτθανε Νικόλεως δεκάτη

πυρὶ ἢ δὲ τετάρτη.

Οὗτος ὁ τοῦ Χριστοῦ γενναίως μάρτυς ὑπῆρχεν ἐξ εὐτελοῦς τινος χώρας, ἐπὶ χωρίων ἔθει, Ψάρη τὴν κλῆσιν ἐσχηκίας, περίπου τῶν τῆς Κορίνθου ὁρίων κειμένης· γεννήτορες δ' ἦσαν αὐτῷ Ἰωάννης καὶ Καλή, ἀμφοτέρω θεοσεβεῖς καὶ τῷ Χριστῷ πιστεύοντες· οἵτινες τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς τοῦ μάρτυρος ἡλικίας τῶν ὧδε καταστάντες, κατέλιπον αὐτὸν μόνον οἴκαδε· ὁ δὲ μὴ φέρων τὴν τῶν γονέων στέρησιν, ἀφικνεῖται μετὰ πινων συμφυλειῶν, εἰς πόλιν λεγομένην Συλιβρίαν, ἀπέχουσαν ἡμέρας ὀδὸν τῆς Κωνσταν(λεως). Ἐν ἣ συνέστιος τι τῶν τῆς χώρας γνωρίμων γενόμενος, συνῆν αὐτῷ τῶν προσόντων ἐπιμελούμενος. Φόβῳ δὲ Θεοῦ στοιχειούμενος, καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ θείῳ νόμῳ παιδόμενος, τῶν ἐκκλησιῶν ὄση δύναμις οὐκ ἡμέλει. Οὕτω γοῦν καλῶς ἐκτραφεῖς, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας πεφθακώς, νομίμῳ γυναικὶ συνεζύχθη, καὶ παίδων πατὴρ γενόμενος, τοῖς οἰκείοις ἤθεσι, καὶ τοῖς τοῦ Χριστοῦ διδάγμασι τούτοις ἀνέτρεφεν. Ὡς ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεσθαι· ἀμέλει καὶ τῇ τοῦ κόσμου τύρβῃ συναυλιζόμενος. Ἦν γὰρ ἐν τῇ λεωφόρῳ πιπράσκων τὰ βρώσιμα, οὐδόλως τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ἡμέλει, ἀλλὰ διηγεκῶς τῶν πενήτων ἐπιμελούμενος, ἰλέου τὸ θεῖον ἐλεημοσύνας, καὶ ταῖς ἀει Ναῶν θαμίσεσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μεζζονος ἠφίειτο χαρίσματος, λέγω δὴ τοῦ μαρτυρίου τούτου καὶ ἤξιαται· τοῦ γὰρ βασιλέως τῶν Ἰσμηλιτῶν Σουλεϊμάν ἐν τῷ τριακο-

στῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας^(α) ἐν τῇ περσίδι πορευθέντος, κατελήφθη ἑπαρχος ἐν τῇ Κωνσταντινίου... πόλει, Σινάν^(β) ἐπονομαζόμενος. Ὡς τῇ τοῦ βασιλέως ἀγχισταίᾳ ἐπεριεδόμενος τυραννικῶς κατεδουλοῦτο τὸ ὑπῆρσον· οὐδὲν μὲν χρηστὸν ἐπιδεικνύμενος, μόνῃ δὲ τῇ ἀξίᾳ φουσιούμενος, πᾶν εἴ τι δεινὸν καὶ χριστιανοῖς ἐπαχθὲς κατειργάσατο· οὐδὲν μὲν γὰρ ἐν τοῖς ληστρικοῖς πλοίοις κατέρριπτεν· οὐδὲν δὲ τῶν δεινῶν ἐλπίδι κατέπληττε. Τότε δὲ καὶ ὁ τοῦ Χριστοῦ νεομάρτυς οὗτος Νικόλαος, ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἐν τῇ λεωφόρῳ συγγεινιαζόντων αὐτῷ ἀγαρηνῶν φθονηθεῖς, ἅτε δὴ πλέον αὐτῶν πωλῶν τὰ θῆνα, ἤχθη εἰς Κωνσ(ταν)τιν, ὡς τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ ὑβρίσας, ἐνθα τῷ τοῦ Ἐπαρχοῦ βήματι παραστάς, καὶ μηδὲν ὑποσταλείς, ἀληθῶς ἑαυτὸν χριστιανὸν ὁμολόγησε, καὶ τὴν τῶν ἰσμηλιτῶν θρησκείαν ὡς ψευδῆ ἀπήλεγξε· διὸ τῇ τοῦ Ἐπαρχοῦ κελεύσει πλεονάκας ῥόινους ῥάβδοις τυφθεῖς, ὡς καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνόχων αἷμα ἀφίνων εἰς φυλακὴν ἀπερρίφθη· μετὰ δὲ τέτταρας ἡμέρας αὐθις ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐπειράτο θωπείας, καὶ τιμῆς μεγίστης ἐλπίδι τοῦτον ὑποσκελίσαι, καὶ πείσαι τῆς εἰς Χριστὸν ἀποστήναι πίστεως· ἀλλ' οὐδὲν εἰς τέλος ὁ ἀλιτήριος ἤγυσεν· ὁ γὰρ τῷ ὄντι τῆς ἀληθείας μάρτυς Νικόλαος, μᾶλλον τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀντεῖχετο, καὶ τὸν Χριστὸν ἐπιβώμενος, τοὺς ἀσεβεῖς τῆς ἀπιστίας διήλεγξε, καὶ τῶν αὐτῶν ψευδοπροφήτων, υἱὸν διαβόλου καὶ ἀντίθετον ἐπωνόμαζε· διὰ τοῦτο ἀλύσει τοῦ τραχήλου δεθεῖς, καὶ φορμὸν ἀντ' ἰματίου τῇ σαρκὶ περιτεθεῖς περιῆλθε τὴν πόλιν ἄπασαν ὑπὸ τῶν δημοίων ἐλκόμενος. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐδὲν αὐτὸν τῆς εὐσεβοῦς ἀπέστησε πίστεως, μᾶλλον δὲ ὑπερίσχυσε, κελεύσει τοῦ Ἐπαρχοῦ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ πῦρ ἀνήφθη σφοδρὸν, ἐν ᾧ τὸν Ἅγιον ἀπαγαγόντες οἱ τῆς ἀσεβείας ὑπάσπαιτα, οὐκ εὐθεῖς ἐν αὐτῷ τοῦτον ἐνέβαλλον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν τὰς ἀγίας αὐτοῦ σάρκας τῇ πυρᾷ δαπανῶντες, δομιυτέραν αὐτῷ τιμορίαν εἰργάζοντο. Εἶτα τοῦ Ἁγίου ἐφ' ἰκανὴν ὥραν ἐστῶτος, καὶ ἑαυτὸν γινῶντος μὴ δύνασθαι εἶ τι στασθαι, προσκλίναντος

(α) Σουλεϊμάν ὁ Α' ἐβασίλευσεν ἐτη 47, 1520—1566.

(β) Σ. Ε. ἀντὶ τοῦ Ὀσμάν σήθηδες τοῖς Ὀθωμανοῖς. Κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ Θεσσαλοῦ Τουρκομαθοῦς ἱστοριοδίφου κ. Χρ. Κελοκαϊρινοῦ.

ἐπιδεξιοῖς, ὁ σπεκουλάτωρ τὰς ἀλύσεις τείνας, ἦν γὰρ αὐτὰς ὁ μάρτυς ἐν τῷ τραχήλῳ περικείμενος, ἔσφι τὴν ἁγίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀπέτεμε· καὶ οὕτως ὁ γενναῖος μάρτυς τὴν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ παρέθετο· τὰ δὲ τίμαν αὐτοῦ σῶμα, τῇ φλογὶ καταναλωθέν, κόνις ἐγένετο, μόνη δὲ ἡ τιμία αὐτοῦ κάρρα παρά τινος τῶν πιστῶν, ἐκ τοῦ σπεκουλάτορος ὠνηθεῖσα χουσίνοις εἰκοσιν, ἀπεστάλη ἐν τῇ τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου Μονῇ τῇ ἐπικεκλημένη Μετεώρῳ· ἔγθα καὶ ἐν ἑστί πολλῶν θαυμάτων πηγὰς ἀναβλύσανσα, εἰς δοξάν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὃ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν· ταῖς τρυσοῦ ἁγίου πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς· ἀμήν.

*Ὡδὴ Ζ'. Οὐκ ἐλάτρευσαν.

Μακαρίζουσί σε πᾶσαι παναμώμητε, ἀχραντε δέσποινα αἱ γεννεαὶ ὡς αὐτῇ, προέφησ σωζόμεναι καὶ σοὶ κραυγάζουσι χαίρε πάντα γε, ἢ τὴν ζωὴν εἰσάξασα, τοῖς ἐν κόσμῳ εἰς αἰῶνας.

Ο τοῦ νόμου σε σκιῶδες, τύπος πάντα γε, σαφῶς διέγραφε, στάμνος καὶ ῥάβδος ναόν, καὶ ἄρως κατάσκιον ἐξ οὗ ἐπέφανεν ὁ Θεὸς ἡμῶν, κόσμον φθαρέντα πάθεισιν ἀγαπλάττων εἰς αἰῶνας.

Ιακώβ σε προσώρα, πάλαι κλίμακος θεογεννήτρια, δι' ἧς βροτοὶ ἀπὸ γῆς πρὸς ὕψος αἰρόμεθα, σοὶ ἀνακραύζοντες, χαίρε δέσποινα ἢ τὴν ζωὴν εἰσάξασα τοῖς ἐν (σ) κόσμῳ εἰς αἰῶνας.

Πυτρωθέντες τῆς κατάρρας τῇ γεννήσει σου, Παρθένε πάνσεμνε τῆς τοῦ Ἀδάμ οἱ πιστοὶ, συμφώνως τὸ χαίρε σοὶ βροῶμεν πάντοτε· ἰκετεύοντες τῆς ἐν τῷ Ἄδῃ θλίψεως, λυτρωθῆναι σαῖς πρεσβείαις.

*Ἄλλος. Ἄφραστον θαῖμα.

Πειμῶνος θείου, περιπολεύων σὺν μάρτυσι· τὸ χωρίον μάρτυς ἑσασεῖ, ἡμᾶς τοὺς εἰς σὲ προσφεύγοντας οἰκτιροῦν· καὶ τῆς μελλούσης ὀδύνης ῥῦσαι πάντας· ἀθλητὰ τοὺς σὲ πόθῳ γυν τιμώντας.

Πυρὸς τὸν ῥοιζὸν οὐκ ἐδειλάσας ἐνδοξε, ἀλλ' ἀτρέπτος ἴστασι στεροῦ, ἐν μέσῳ φλογὸς ἀθλητὰ Νικόλαε, τῷ τῶν ἀπάντων Δεσπότη ἀναμέλων, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Εαρ τοῖς πᾶσι σωτηριῶδες ἀνέτειλε, τὰς καρδίας πάντων τῶν πιστῶν, εὐφραΐνον τρανώς, δεῦτε οὖν συνδράμομεν, καὶ τῷ Κυρίῳ βοήσομεν συμφώνως, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Θ'

Ινα ζωώση τοὺς πρὶν τῇ βρωῶσει τεθνήξαντας, ἐκ γαστρὸς σου κόρη σαρκωθεῖς, μόνος ὁ Θεὸς δι' οἶκτον ἀπέφηεν· ὃ μελωδοῦμεν οἱ πιστοὶ σεσωσμένοι, λυτρωτὰ ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

*Ἄλλος. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Πρόστηθι πάντων ἐν τῇ ὥρᾳ, τῆς δευτέρας τοῦ Δεσπότητος παρουσίας, τῶν ἐν πίστει φρουρόν, καὶ πρόμαχον καὶ ῥύστιν, ἐχόντων σε Νικόλαε, ἐξαιρούμενος γενένης.

Ρῆμ· Θεοῦ ἐνίσχυσέ σε, ὡσπερ πάλαι τοῦ Ἰᾶθ ἐπὶ κοπρίας, ἔρριμμένον δεινώς, διὸ πυρὶ ἐνύλω, ἠλόγησαι τὸ σῶμα σου, δαπανώμενον διόλου.

Σὺ τῇ τραπέζῃ προσηνέχθης, τοῦ Θεοῦ καθάπερ ἄρως ἐν τῇ μάκτρα φουαθεῖς ἀθλητὰ, ἀθλήσεως τῆς θείας, διὸ χοροῖς ἠρόθμησαι τῶν μαρτύρων εἰς αἰῶνας.

Θ'

Ιέτοκας λόγον τὸν ἀχρόνως προσκλάψαντα γαστρὸς ἐκ τῆς πατρῴας, τὴν βροτείαν μορφήν ἀρρεούτως προσλαβόντα, ἐκ σῆς νυδίας ἀχραντε τῶν πιστῶν ἢ σωτηρία.

*Ὡδὴ Η'. Παῖδας εἰσαγεῖς.

Ορθρος τοῖς ἐν σκάτῃ καθημένοις, ταῦ βίου ἐδείχθης παναμώμητε, τούτοις ἀνατείλασα ἥλιον τὸν ὄδον, ψυχὰς καταφαωκίζοντα, ψάλλειν ἐγείραντα, τὸν Κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα καὶ ὑπερηφούτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Γένος τῶν βροτῶν σου τῇ γεννήσει τῆς πρώην κατάρας παναμώμητε, λυτρωθὲν ἐκάστοτε, χαίρει ἀνακράζει σοι ἢ τὸν Χριστὸν κηύσασα, τοῖς πίσει μέλλουσι, τὸν Κύριον ὑμνήτε τὰ ἔργα καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ολος ἐκ τοῖς κάτω ἦν ὁ λόγος, τῶν ἄνω οὐδόλως χωριζόμενος, μήτε ἀπειρογάμε, μόνη πανευλόγητε, εἰ καὶ βροτοῖς ὠμίλησε, βροτὸς γενόμενος τοῦ σῶσαι τοὺς πιστοὺς μελωδοῦντας, σὲ ὑπερυψοῦμεν Χριστέ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θ'.

Νῦν ὡς σὺ προσέφη ἀπὸ θρόνων, καθεῖλε δυνάστας παναμώμητε, ταπεινούς τε ἤψωσεν, ἀγαθῶν ἐνέπλησε πεινῶντας ὡς φιλόανθρωπος, ὃ τὴν σὴν ἀχραντον οἰκῆσαι βοιληθεῖς κόρη μήτραν, ὃν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

* Ἄλλος. * Ἐκστηθι φρίτων οὐρανέ.

Ναμάτων μάρτυς ζωηρῶν, αἰετὶ πληρούμενος, ὡς τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ ἀπαύστως παρεστῶς, νῦν δρόσιον τὴν ταπεινήν μου ψυχὴν, τακῆσαν τῷ φλογμῷ τῶν πταισμάτων, ἵνα πάντοτε κράζω, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θέσει γενόμενος Θεὸς τὴν ὑπερούσιον κατοπτεύεις ἐφανῶς, Τριάδα, ἐν πόλῳ Νικόλαε, ἦν ἐκδυσάπει, ἡμᾶς σῶσαι τοὺς πίσει μελωδοῦντας, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εκστηθι γῆ καὶ οὐρανέ πῶς ὁ ἐπίγειος, νῦν Οὐράνιος σαφῶς ὑπῆρξε, τὸ γὰρ πῦρ οὐκ ἔπτηξεν, ὑπὲρ ἀγάπης Χριστοῦ, ἀλλ' ἔστη παρηγοῖα κραυγάζων, οἱ παῖδες εὐλογεῖτε ἱερεῖς ἀνυμνήτε λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θ'.

Μήτηρ μὲν γεγονός ἀγνή, παρθένος δ' ἔμεινας, μετὰ τόκον ἀψευδῶς, Θεοῦ γὰρ ἡ γέννησις πέφηκεν ὅς μηδαμῶς θεσμούς τῆς φύσεως γνώσκει θαδίως, ὃν παῖδες εὐλογοῦσιν ἱερεῖς ἀνυμνοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

* Ἄλλος. Τὸ ἐν ὄρει ἁγίῳ.

Τῶν ἐσώπτρων λυθέντων θεοκλήρως ἐποπτεύει, τρανῶς τὴν παναμίαν καὶ τριφεγγεῖ Τριάδα τὴν ἀμέριστον, Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε βροτῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Υπὸ πέτρῳ ὄλην ἐστῶς κατείδεν ὁ θεόπηγς, τὸν Κύριον τῆς δόξης, οὐδὲ παντὸν παμμάκαρ καθαρότερον, τοῦτον κατοπτεύεις, ὕμνον ἀναμέλτομεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Φως ἐκλάμπειν, ἐν τῇ καθαροτάτῃ σου καρδίᾳ γενναῖον πρὸς βασίλους, εἰργάσατό σε ἔνδοξε Νικόλαε, Κύριον ὑμνοῦντα καὶ ὑπερυψοῦντα εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ο ἀμήτωρ ὑπάρχων πρὸ αἰῶνων, ἐπ' ἐσχάτων ἀπάτωρ ἐγγόνει, ἐκ σῆς νηδύος σάρκα προσλαβόμενος, ἀχραντε Παρθένε, ὃν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

* Ὡδή Θ'. * Ἄπας γηγενής.

Αῦγασον ἡμῶν ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος κόρας θεόνυμφε, ὡς τὴν ἐνυπόστατον, αὐγὴν τεκοῦσα, καὶ τοῖς καθεύδουσιν ἐν σκότει ὡς ἀστράψασα φῶς τὸ αἰδίον, ὅπως τρίβοις θεοῖς βηματίζοντες, οὐρανῶν βασιλείαν τευξώμεθα.

Μόνην ἐκ πιστῶν γενεῶν σε Κύριος ἀγνήν εὐράμενος, ὠκησεν ἐν μήτρᾳ σου, διὰ γυναιῶν τῶν πρὶν ὑπέρχεσαι, εἰ γὰρ κάκεινα ἰσχυσαν τεκεῖν πανάμωμε, ἀλλὰ σὺ γε πάντα ὑπερβέβηκας, ὡς Θεὸν τὸν ἀπάντων γεννήσασα.

Ηκται διὰ σοῦ ἡ φύσις ἡ ἐκπτώτος ἡμῶν πανύμνητε, πρὸς τὴν ἐπουράνιον καὶ μακαρίαν θεῖαν ἀπόλαυσιν, ὃ γὰρ πατρὶ συνάναρχος Υἱὸς καὶ πνεύματι ἐκ πατρὸς σου ταύτην προσλαβόμενος δεξιᾷ τῇ πατρῷα τετίμηκεν.

Νεῦσον πρὸς τὰ σά, ἐφύμνια πάναγνε καὶ τὴν πολύφωτον χάριν σου καταπέμψον, ἡμῖν παρθένε τοῖς σὲ γεραίρουσιν, ὡσὰν προθύμως πάντοτε σὲ μεγαλύνοντες ἐξβοῶμεν, χαίροις παμμακάριστε Θεοτόκε ἀγνή ἀειπαρθένε.

Ἄλλος. Μὴ ἐποδύρου.

Ιερῶς καθάπερ κρῖνον, ἐν αὐλαῖς τοῦ Κυρίου ἐξήνθησας, μαρτύρων ἐγκαλλώπισμα φαειρόν, τῶν ἐν πίστει τελούντων τὴν ἀγίαν σου καὶ ἐτήσιον μνήμην, χαρᾶς πνευματικῆς, ἐμπιπλῶν τὰς καρδίας μάρτυς Νικόλαε.

Στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων, τὸ στερεὸν τῆς ψυχῆς σου, ὄρωσαι κατεπλήττοντο Νικόλαε τρανώς, τὸ γὰρ πῦρ τὸ φλογίζον οὐ κατέπτηξαν, ἀλλ' ἐστὶν ἐν σταδίῳ ἐν ὕμνοις Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καὶ πατέρα μάρτυς πανάριστε.

Δυσωπῶν νῦν μὴ ἐλλείπεις ἐκτενώς τὸν πατέρα, ἀπὸ πάσης μερισθῆναι παμμάκαρ προσβολῆς, μοχθηρᾶς κακίστης ὡς προθέμενον, ἀληθῶς τὴν φθὴν σοι ἦν πρόσδεξιαι ψυχῆς σωτηριάν μοι νέμων ταῖς ἰκεσίαις σου.

Καινουργεῖται παναρίστως ἡ βροτεία οὐσία Μητὲρ Θεοῦ τῷ ξένῳ καὶ ἀφράστῳ τοκετῷ σοῦ παρθένε δεινῶς ἢ πρὶν διοίκουσα, νῦν δὲ χαῖρε βοᾷ σοι. ὁ δῶρον ἐμφανῶς δεχομένη ὡς μεῖζον ὑψωσον κέρας αὐτῆς.

Ἄλλος. Ἐξέστη ἐπὶ τοῦτο.

Χαρᾶς αἰωνιζούσης σὺ γεγονὼς τῶν μαρτύρων συμμετοχος ἔνδοξε χωροβατῆς, τόπον τῆς Ἐδέμ τῆς περικαλλοῦς, διὸ ὡς εὐεπίβατον ἔχων τοῦ Δεσπότη τοῦ τὴν ἀκοίην αἰτήμασί σου θεοῖς, τῆς ἄνω βασιλείας ἐπιτυχεῖν με καυχήτευσ.

Ψελλίζοντος ἐκ στόματος τὴν φθὴν δεδειγμένος ἀντάμειψον δίδου μοι, ὥσπερ χρυστὸς τάλαντα τῆς χήρας διόλεπα, προθύμως διεδέξατο, ἔχων παρησίαν ὡς ἀγαθῶν ἀπειρῶν κληρονόμος μεθέξέως τε θείας καταξιούμενος Νικόλαε.

Ως μάρτυς ἐννομώτατος τῷ Θεῷ, στεφηφόρος παρίστασαι ἔνδοξε, διηνεκῶς ὄθεν τοῖς τελοῦσι σου τὴν σελτὴν καὶ φωταυγὴ πανήγυριν, ἴλεων ἀπέργασαι ἐν δεινοῖς ἀεὶ χειμαζόμενοις, οἰκτῆραι καὶ τῆς θείας ἐπιτυχεῖν μακαριότητος.

Θ'

Υμνοῦμεν σε παρθένε οἱ διὰ σοῦ, τῆς ἀρχαίας ἠυσθέντες κακώσεως, καὶ τὴν φωνὴν πάντες σοι βοῶμεν τοῦ Γαβριήλ,

χαῖρε θεοῦ λοχεύτρια, χαῖρε ἡ τεκοῦσα τὸν ἐκ πατρὸς ἐκλάμψαντα ἀχρόνως, θεόν τε καὶ Δεσπότην, ὃν ἐκδυσιώπει τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Ἐξακ. Ὁ οὐρανὸς τοῖς ἄστροις.

Τοῖς μὲν πιστοῖς ἡ σὴ χάρα, πρὸς ἴασιν ἐπεδόθη, ἡ δὲ ψυχὴ ἐν θαλάμοις, περιπολεύη οὐρανῶν, διὸ τιμῶμεν σε πάντες, οἱ σχῶντες σε Ιατήρα.

Ἔτερον. Γυναῖκες ἀκουισθ.

Μαρτύρων ὀμηγύρεσιν, ἠρίθμησαι πανένδοξε, αἵμασι σοῖς μεγαλείνας, τὸν τῶν ἀπάντων Δεσπότην, καὶ τῶν βασάνων ἀπασαν, ὑπενεγκῶν τὴν ἐφοδον, διὸ ἡμᾶς πρέπειε τοὺς εὐφημοῦντας σε πόθῳ Νικόλαε ἀθλοφόρε.

Ὅμοιον Θ'.

Μαρία παντευγένητε, παρθένε παναμώμητε, ἡ τὸν Χριστὸν τετοκνῖα τοῖς σε γεραίρουσι πίστει, πταισμάτων λῦσιν δώρησαι, ὅσα γὰρ θέλεις δύνασαι, τελεῖν ἠαδίως ἄχραντε, ὡς Μήτηρ οὐσα τοῦ πάντα ἰσχύοντος θεοῦ λόγου.

Εἰς τοὺς Αἶνους. Τὸ πᾶσα πνοή

Ἰστώμεν στιχ. δ' ἢ δ'. Ω; γενναίων ἐν μάρτυσι

Τῷ ῥοῇ τῶν αἱμάτων σου ἀθείαν κατέσβεσας, τὸν πυρὸν νεόμαρτυς καὶ κατήνησας, ἔνθα μαρτύρων τὰ τάγματα, τρανώς ἀγαλλόμενος, καὶ τὴν δόξαν τηλανῶς, τῆς Τριᾶδος θεώμενος ἦν ἰκέτευσ ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων λυτρωθῆναι τοῖς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Ταῖς βαφαῖς ταῖς ἐξ αἵματος, πορφυρίδα ἐπέχρυσας σεαυτῷ Νικόλαε ἡ σαφέστατα, κεκοσμημένος πρὸς ἅγια, ἁγίων ἐχώρησας, καὶ παρίστασαι Χριστῷ ἰκετεύων δωρησασθα, τοῖς ἐκ πόθου σου τελοῦσι τὴν μνήμην, τῶν πταισμάτων ἴλασμων καὶ βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτεύξασθα.

Συνεργία τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου Νικόλαε, τῶν ἐχθρῶν κατέβαλες τὰ φρονήματα, καὶ γὰρ δεινῶς μαστιζόμενος, εἰρκτῆ τε κλειόμενος, καὶ πυρὶ προσομιλῶν, ἀπαράτρωτος

ἔμεινας, ὄθεν εἴληφας, τοὺς στεφάνους τῆς νίκης, καὶ μαρτύρων, τοῖς χοροῖς συναριθμήθης περιφανῶς ἀγαλλόμενος.

Δόξ. Ἦχ. πλ. β'. Συγχάριτε ἡμῖν.

Συγχάριτε βροτοῖς ἅπασαι, αἱ τῶν μαρτύρων χοροστασίαι, ὁ ἀθλοφόρος γὰρ Χριστοῦ, καὶ ἡμέτερος ἀκέστωρ, καὶ φύλαξ ἀπροσμάχητος, τὴν σήμερον ἡμέραν, ἐν τῷ κλεινῷ αὐτοῦ τεμένει ἀοράτως ἐπιφαινόμενος καταναγάζει, τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτόν, ὄθεν ἐτησίως εὐφημοῦντες αὐτὸν βοήσωμεν, λύτρωσαι ἡμᾶς, ἐκ κινδύνων ταῖς πρεσβείαις σου ἐνδόξε ἀθλητὰ Νικόλαε.

Καὶ νῦν Θ'

Συγχάριτε ἡμῖν ἅπασαι αἱ τῶν παρθένων χοροστασίαι, ἡ προστασία γὰρ ἡμῶν, καὶ μεσίτρια καὶ σκέπη καὶ μέγα καταφύγιον, τὴν σήμερον ἡμέραν, ἐν τῷ σεπτῷ αὐτῆς τεμένει, παραδόξως ἐποπτανόμενος ἀγιάζει τοὺς εὐφημοῦντας αὐτήν, ὄθεν κατὰ χρέος ἀνυμνοῦντες αὐτήν βοήσωμεν, σκέπασον ἡμᾶς τῇ ἀγρύπνῳ προστασίᾳ σου, ἄχραντε Θεοτόκε πάναγνε.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς Κεφαλῆς τοῦ Ἁγίου

Ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Τίς ἰσχύσει προεπιδῶς, ἀνυμνήσαι σε νεομάρτυς, τῇ δυνάμει γὰρ τοῦ Χριστοῦ περιφραχθεὶς, τὸ πῦρ οὐκ ἔπτυξας ἀλλ' ἀνδρείως ἀθλήσας, τῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας διώλεσας, καὶ στεφανίτης ἄριστος γενόμενος, ἐν οὐρανοῖς ἀπολάβης τῶν ποθουμένων σοι.

Διὸ παρησίαν πεπλουτηκῶς πρὸς Χριστὸν τὸν σὲ δοξάσαντα αἰτησαι ἰλασμόν ἁμαρτιῶν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ἦχος β'

Ὁς ὁ Παῦλος ἐβόας ἐν τῷ σταδίῳ Νικόλαε, τὴν τοῦ Χριστοῦ μου ἀγάπην, οὐδὲν χωρῆσαι δυνήσει σοι, οὐ πῦρ, οὐ ξίφος, οὐ λιμὸς οὐδὲ θάνατος, ἀλλὰ πάντας ὡς σκύβαλα λελόγισμαι, ὅπως τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀξιωθήσομαι, καὶ γε-

νήσωμαι θείων ἀγαθῶν κληρονόμος, ὧν περ ἀπολαύωμεν συνεχέστερον, πρέσβευε Χριστῷ καὶ ἡμᾶς ἐκεντροφήσαι, ταύτην ἐν ὥρᾳ τῆς κρίσεως ἐνδόξε ἀθλητὰ πανεύφημε.

Ἦχος γ'

Ὁς ἀριστεὺς λαμπρότατος καὶ τῶν ἀγγέλων συνεγάμилλος, ἐν παραδείσῳ μάρτυς διηνεκῶς αὐλιζόμενος, τὰ τῶν πόνων ἑπαθλα κομίζει, καὶ ζωὴν ἀντὶ θανάτου αἰδίων εὐρηκας, ὄθεν καὶ ἡμᾶς ὡς συμπαθῆς περιφρούρησον, ἐκ τῶν κινδύνων λυτρούμενός, καὶ ἐξ ἐχθρῶν ἀοράτων καὶ πρέσβευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος πλ. δ'

Εὐφρανθήσονται ἔφη, γηγενεῖς δικαίῳ ἐλαινουμένου, Σολομών ὁ συνετώτατος, τούτου γὰρ ἡ μνήμη ἀθανασίας ὑπάρχει πλήρης, διὸ καὶ ἡμεῖς Νικόλαε μαρτύρων ἐκσφράγισμα λαμπρότατον, συναθροισθέντες ἐνθάδε, εὐφρανόμεθά σε γεραίροντες, καὶ πιστῶς σοι πάντες βοῶμεν δεόμενοι, ὁ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου κατὰ δύναμιν μιμησάμενος, καὶ τὸ πῦρ μὴ δειλιάσας, ἰκέτευσεν καὶ ἡμᾶς ἐκ τῶν σκανδάλων ῥυσθῆναι, τῶν αὐτὰ κύκλωσιν ἐπιτιθεμένων, ὅπως σὲ κατὰ χρέος γεραίρομεν ὡς πλουτοῦντες σε ῥύστην καὶ πρόμαχον.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν τὰ Τονικά καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ὠδὴ Γ' καὶ Δ'.

Τὸν Ἄποσι. ζῆται Σεπτ. β'. Πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστ. Παύλου

Ἄδελφοί, οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν.

Τὸ Εὐαγγέλιον ζῆται Μαρτίου Θ' ἐκ τοῦ κατὰ Ματθ.

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην, ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωί, μισθώσασθαι ἐργάτας. Τέλος, ὀλίγοι δὲ ἐκ-

Κοινων. Εἰς μνημόσυνον.

Τοῦ ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ θοῦ ἀναφερομένου Νικολάου τοῦ ἐκ Χίου ἢ ἀκολουθία συντεθεισα ὑπὸ Νικηφόρου Ἱεροδιακόνου, εὐρίσκειται ἐν Νέῳ Μαρτυρολογίῳ, (πρβλ. καὶ Δουκάκη Συναξ. Ὀκτώβριος Ἀθ. 1895).

Ἡ παραπομπὴ (4) τοῦ θοῦ ἀναφερομένου Νικολάου τοῦ Καραμάνου δέον νὰ συμπληρωθῇ οὕτως (πρβλ. Χριστοφόρου Προδρομίτου Ὀνομαστικὸν Πανάγιον Ἐνετίησιν 1808).

Ὁ διασκευάσας πρῶτος τὴν ἀκολουθίαν ἄγνωστου συνθέτου Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις τὸ πρῶτον ἐκδοθείσαν Ἐνετίησιν 1657 Ἱερομ. Ἀκάκιος Διακροῦσης, εἶναι γνωστὸς καὶ ὡς διορθώσας καὶ ἐκδόσας τὸ Κυριακοδρόμιον Ἀγαπίου Μοναχοῦ Ἐνετίησιν (αχ) (ἐφθαραμένη ἢ προμετωπίς). Προτάσει τοῦ ἔργου μακρὰν ἀιτέρωσιν «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ χρησιμοτάτῳ ἐν ἄρχουσι Κυρίῳ Κυρίῳ Πάνφ Ἱερομνήμονι τῷ ἐξ Ἰωαννίνων», ἐπιτινείται δὲ ὁ ἄρχων διότι «ὁ πρὸς ἡμέσους ἐνθεὸς ἔρωι τὸ πολὺ τῆς βοήθειας τὸ μέγα τῆς εὐσπλαγχνίας ὅπου ἐκ προαιρέσεως ἀπέδειξας . . . καὶ ὥστερ σὺ πρῶτος εἰς τὴν τοῦ βιβλίου τύπωσιν ἐβοήθησας». Ἐπονται δὲ μακρὰ προλεγόμενα, καὶ ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀρσενίου Ἱερομονάχου τοῦ Καλοῦδη.

Ὁ ἐν ἔτει δὲ 1736 διασκευάσας καὶ ἐκδόσας τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἰδίου Νικολάου τοῦ ἐν Βουνένοις ἐν Μοσχολόλαι Γρηγόριος Ἱερομ. Μοσχοπολίτης, εἶναι ὁ Γρηγόριος Κωνσταντινίδης ὁ κατόπιν Μητροπολίτης Δυρραχίου, ὅστις φέρεται ἐπινοήσας ἰδίαν γραφὴν δι' ἧς Παλαιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην μετέφρασεν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν.

Ὁ αὗτος διασκευάσας τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγίου Κλήμεντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν (ἐν Μοσχολόλαι 1742), ὁμοίως τὴν Ἀκολουθίαν Ναούμ τοῦ ἐν Λιβανίσκῳ (ἐν Μοσχολόλαι 1740), ὁμοίως ἐποίησεν ἐπίγραμμα πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Ἀχριδος, φέρεται δὲ καὶ ἐπιστολὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν Δαρίαςσης Ἰακωβὸν ἀφιερωτικὴ προτασομένη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου Βησσαρίωνος (ἐν Μοσχολόλαι 1744), ἐτέρας δὲ ἀκολουθίας εἰς Νικόδημον τὸν Ἐλμπασινιώτην καὶ Ἀγιορίτην, καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἑπταρτίμους, ἴσως δὲ καὶ εἰς Βλαδίμηρον τὸν βασιλέα ἧς φέρεται ἀνωτέρως.

Ἐπειδὴ δὲ φέρεται ὁ Γρηγόριος οὗτος ἀλλαχοῦ μὲν ὡς διορθωτῆς ἀλλαχοῦ δὲ ὡς τυπογράφος ὑπάρχει καὶ ἀμφιβολία μὴ τυχὸν ἦσαν δύο Ἱερομ. Γρηγόριοι πλὴν ἐν τῇ προμετωπίδι τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου Ναούμ ἀναγράφεται «διορθώσαι τοῦ ἐν Ἱεροδιδασκάλου Γρηγορίου τοῦ Μοσχοπολίτου τοῦ καὶ τυπογράφου» (ἐν Μοσχολόλαι 1740), ἐξ οὗ δὴλον ὅτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἦτο λόγιος Κληρικὸς παιδεία: ἐξαιρέτου μετεληφώς. (πρβλ. Εὐλογίου Κουρίλα Μοναχοῦ Λαυριώτου νῦν Πρωτοεπιστάτου Ἀγίου Ὁρους, Γρηγόριος ὁ Ἀργυροκαστριτῆς ἐν Θεολογίᾳ τεύχος Α' 1930 σελ. 263).

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρώην Λεοντοπόλεως κ. Σωφρόνιος μὲ πληροφορεῖ ὅτι Νικολάου τοῦ ἐκ Καρκενησίου ἀκολουθία πλὴν τῆς ὑπὸ Καρνοφίλλῃ συντεθείσης καὶ δις ἐκδοθείσης, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ἐν χειρογράφοις τῶν Καυσοκαλυβίων Ἀγίου Ὁρους ποίημα Ἰωάν. Ἱερομονάχου τοῦ Καυσοκαλυβίτου Τὸν Ἁγίον ἀδελφὸν εὐχαριστῶ διὰ τὴν πληροφορίαν.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον τὸν νεοφανῆ, συγγραφὴν παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλαχίστου Δαμασκηνοῦ τεῦ Στουδίτου.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων δι' ὧν ἑμᾶντὸν ἐν τούτῳ τὸν ἀγῶνα κατήγαγε φιλέοργοι, ὑπέργε τὴν ἐμὴν ὄντα δύναμιν, ἐν μοι τῶν ἀπάντων τὸ καιριώτατον, ὅτι Θεῷ πειθείσας καὶ μάρτυρος Ἁγίου θεοπειθέσει δεήσεσιν, ἔπειθ' ἦτι εἰ καὶ μὴ νῦν τοῖς λόγοις χρησαίμην καιροῦ καλοῦντος καὶ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ὑπερμαχοῦσης, μαρτυρικῶν τε ἄθλων προκειμένων, τίτι τῶν ἀπάντων χαρίσαιμι, οὕτω τῆς ἐμῆς οὐθενεὶ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀσθενείας ὑπεριδῶν, ὡς τὸν παρ' ὀλυμπίασι δρόμον ὃ φασὶ καὶ γολῶς ὧν βαδίσει προεἰρηγαί.

Ἔδει μὲν γὰρ ἄτε λόγων ἀμαθία, καὶ παθῶν ἰλύτι κατ' ἄμφω με κατεχόμενον ἀμέλει καὶ ποσὶν ἀνίπτους χροόμενον, τὴν ἀδιψον ἐπασχεῖν σιγῆν, καὶ μὴ πέραν τῶν Γαδείρων μὴ τε γε περὶ, ἀλλ' οὐδὲ πλωτῶς βαδίξειν' οὐδὲ τοῖς ἴσοις ἀνέμοις τρέχειν ἐπὶ τῶν ἀνθερίκων δυναμένοις, ἐν σταδίῳ συμπαρὰβάλλεσθαι' μᾶλλον γὰρ αἰσχύνῃν ἢ εἰλαινον ὀφλήσομαι. Ἐπεὶ δε οὕτοι οἱ τὴν ἐν λόγοις νίκην ἠλήχασιν, καίτοι γε οὐ λόγοις ἀλλ' ἔργοις ὁ παρ' ὀλυμπίασιν ἀγὼν πέφυκεν, οὐκ οἶδ' ὅπερ τῶν πολλῶν παθόντων σεσιγήχασιν, ἐμοὶ δὲ λέγειν οὐ τρέχει ἐφεῖται, ἀλήπτως αὐτοῖς χρησάμενος, τοῦ λέγειν ἀπειγξομαι.

Ἄλλὰ μοι Χριστοῦ νεομάρτυς Νικόλαε, σοὶ γὰρ ὁ παρῶν λόγος ἀνατίθεται, στήλης ὧν ἀψύχου μᾶλλον φανότερος, νικηφόρον με τοῦ σταδίου ἐκπέμψειαν' καὶ γε τοῖς παροῦσιν ἀθλοφόροι ἀνακηρύξειαν' ἐμοὶ τε γὰρ οὕτω χαρὴ τὰ μάλιστα τοῖς σοῖς ἀνδραγαθήμασι πειθήσαντι' καὶ σαυτὸν τοῖς τε παροῦσι καὶ ἡμιγόνοις φαινότερον δεῖξαις.

Τοὺς μὲν οὖν πρὸς τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀναδυόμενους ἀληπταί τινας εἰώθεσαν ἐπαλείφειν ὡς τοῖς Ἑλληνικοῖς ὕθλοις ἐγγέγραπται' ὡς' ἂν μὴ τοῖς ἀντικειμένοις παλαισταῖς ὧσιν εὐληπτοὶ' ἐγὼ δ' οὐκ εἰλαίφ ἀμαρτωλοῦ τὴν κεφαλὴν

λιπανθείς, ὁ καὶ τοῖς ὀστέοις διέρχεται τοῦ παρόντος ἀγῶ-
νος ἄφομαι. Ἐπειπερ οὐδ' ἐν Ἡλίδι καὶ Πίσση περὶ κοτίνου
στεφάνου εὐρίσομαι· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ καθολισθεὶς ἢ μόνη
πάντων ὑπέρκειται, τὰ τοῦ μάρτυρος ἐπεξιέναι κατάρξομαι·
ἐπεὶ καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων ὁ ἀγὼν ἡμῖν μαρτύρων δόξης
ἕνεκα γίγνηται· εἰ καὶ τέως ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χαριούμενος,
τουτοῦ τὸν ἀνὰ χειρας λόγον συντίθημι· ὥσπερ γὰρ τοῖς
ὀλίγον τοῦ τῆς θαλάττης ὕδατος πελωκόσιν, ἢ ποιότης ἅπασα
ἔγνωσται, οὕτως οἶμαι τινος τῶν μαρτύρων ἐπαινουμένου,
πάντων κοινῇ πεφυκέναι τὸν ἔπαινον· ἀλλ' ὃ παρόντες, ἵνα
τοῖς ἐν μέσῳ λόγοις, χαίρειν εἰπεῖν ἐπ' αὐτὴν ἤδη τὴν νύσσαν
χωρίσω. Σύγγνωτέ μοι μικρὸν τῆς ὑπὲρ ἐμὲ ἐγχειροῦντι· καὶ
πῶς ἀνεφίκτων ὡς οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπιλαβομένῳ· σύγγνωτε
καὶ δεήσασθαι τὸν προκειμένον ἡμῖν εἰς εὐφημίαν λιτανεύσετε
ἵνα τουτοῦ τὸν ἀγῶνα, καὶ τὸ παρὸν ἀκινδύνως τὸν λόγον
διέλθῳ σκάδιον· ἤδη γὰρ τὴν τοῦ λόγου βαλβίδα σχασάμενος,
ὄθεν ἄμεινον ἄρξομαι.

Τί δ' ἂν γένοιτο τῶν ἀπάντων ἄμεινον· ἢ τῶν διὰ Χρι-
στὸν ἀθλησάντων μαρτύρων μεμνήσθαι· καὶ λόγοις ἐγκω-
μίοις αὐτοῖς ἐκθιάζειν· πολλῶν γὰρ ὄντων ἐτέρων δι' ὧν
ἡμεῖς πρὸς σωτηρίαν χειραγωγούμεθα, λέγω δὴ νόμου, καὶ
λόγων προφητικῶν· μᾶλλον δὲ τῶν τοῦ Χριστοῦ Εὐαγγελι-
κῶν προσταγμάτων, οὐδὲν ἔλαττον οἱ τῶν μαρτύρων ἀγῶ-
νες, καὶ τὰ διὰ Χριστὸν σκάμματα, πρὸς τὴν τοῦ κρείττονος
ἔφεσιν ἡμᾶς ἐρεθίζουσιν, ὃ δὴ τῶν ἀπάντων ἄμεινον. Οὗτοι
γὰρ Χριστοῦ ὄντες μάρτυρες τοῦ πρώτου τῆς ἀληθείας καὶ
τῆς τοῦ πατρὸς δόξης μάρτυρος, θυσία τε δεκτὴ καὶ τῆς
ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπαρχαί, τῆς κακίας εἰσὶν ἀναιρέται,
καὶ τοῖς βουλομένοις πρὸς ἀρετὴν ἀλείπται· Πᾶν τῷ μὲν οὖν
μεμνήσθαι βέλτιστον καὶ σωτηριῶδες, ἐπεὶ καὶ βασιλείας
Οὐρανῶν ἐστὶ παραίτιον, οὐχ' ἦττον δὲ καὶ τοῦ νεοφανοῦς
τουτοῦ μάρτυρος, ὅσο καὶ τῷ χρόνῳ τὴν μνήμην πρόσφα-
τον κέκτηται· ἀλλ' ἐπειδὴ νόμος οὗτος ἐστὶ παρὰ πᾶσιν ἐπαι-
νούμενος, ὅσος τοῖς ἐν τοιοῖσδε λέγειν γενόμεστο, πατριδα
τε καὶ γένος, τὰ τ' ἄλλα κατέκαστον διεξείσθαι, γρη καὶ ἐμὲ
ἐπόμενον τῷ νόμῳ ταῦτα πειραῖσθαι σαφέστερον, καὶ οἶον
ἂν τις φαίη καὶ συντομώτερον διελεύσεσθαι. Ἐὰν οὖν ἐώρων

τὴν τε πατριδα καὶ τ' ἄλλα τῶν τοῖς χαμαιζήλοισ ἐπαινετῶν,
τοῖς τοῦ Χριστοῦ μάρτυσι, μικρὸν μὴ τοι γε μέγα δόξης
αὐτοῖς ἐπαύξοντα· πάντα λίθον κινήσας κατὰ τὴν παρουσίαν,
ἔλεγον ἂν εἴτι τούτων ἐντὸς ἐπαινοῦ καθέστηκεν. Ἐπεὶ δὲ
τούτων οὐδὲν οἱ πάντες ἀπώναντο, ἀλλ' ἢ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ
μέχρις αἱματος ἀγαπήσεως, τοῖς ἄλλοις μικρὸν ἐνδιατρίψας
τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ καὶ ταῦτα λήθης βριθῶ ἀπόλωνται, ἐπ' αὐτὸ
τὸ τοῦ λόγου κεφάλαιον χωρήσομαι.

Νικολάῳ τῷ ἐν μάρτυσιν ἀρτιφανεῖ, πατρὶς μὲν ἦν ἢ
παρὰ τῷ Ζάφρη ὄρει κόμη πάλαι μὲν Ἰχθύς ὀνομαζομένη
νῦν δὲ τῇ τῶν ἰουδαίων φωνῇ Ψάρη προσαγορευομένη. Ἀλλ'
ἴδομεν εἰ δοκεῖ τίνι τῶν ἀπάντων αἱ πόλεις, εἰ καὶ μὴ παρὰ
πάντων, ἀλλ' εἴ γε παρὰ πλείονων ἐξάδονται· οἶμαι δεῖν
ἐπαινεῖσθαι πόλιν, τρισὶ τούτοις στοιχείοις, ἄερι γῆ τε καὶ
ὑδατι· ὁ γὰρ αἰθὴρ ἄτε τὸν ὑπέρτατον τόπον λαγῶν, πᾶσιν
ὁμοίως ἐν ἐστίν· καὶ μὴν γῆν εὐβωλον καὶ ἀρόσιμον, ἄερα
τε ἀκράτους. Ὡς μῆτε τῶν ψύχει νεκροῦν, μῆτε τῷ καύσωνι
τήρειν, καὶ πηγὰς ὑδάτων ποτίμους καὶ εὐτραφεῖς, εἰ καὶ τις
ἄλλη τῶν πόλεων, αὕτη πεπλούτηκεν· ἀλλ' οὐ τούτοις μᾶλλον
αὕτη θαυμάζοιτο, ὅσον ἐπὶ τῷ τοιοῦτον ἄνδρα φῦσαι τε
καὶ ἐκθρέψασθαι· ὅτ' οὐδὲν τῶν πόλεων διενύνογεν· εἰ δὲ
καὶ τείχεσιν αἱ πόλεις ὠχυρόνται ἀλλὰ γε τῇ κακίᾳ τῶν
κομῶν ὑπέρκεινται· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλοις παρίσομεν, οἷς
τὸ περὶ τούτων λέγειν ἥδιστον· οὐ γὰρ ὁ τοῦ Χριστοῦ νεο-
μάρτυς τούτοις ἀγλαΐζεται, ἄλλως τε ἵνα μὴ δόξωμεν, ἐκ τῆς
σκιάς τὸν ἀνδριάντα θαυμάζειν, κ' ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα· ὃ
δὲ μοι καὶ λέγειν ὁ λόγος ἐπέγεται, οἴμενον παραλήψο-
μαι, ἔθνη γὰρ τοιοῦδε τε τύχηκεν οὐ τί ἂν γένοιτο τῶν
ἀπάντων θειώτερος, λέγω δὴ τοῦ χριστωνόμου· ἄλλων μὲν
γὰρ ἄλλοις ἐπαινουμένων νόμοις· ἤθεσι· πόλεων τείχεσιν,
ἀνδρεία τῇ κατὰ πόλεμον· ἡμῖν εἰς ἀντὶ πάντων ἔπαινος,
Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦδε τοῦ ἀγίου ἔθνους ὑφηγητῆς πρω-
πίστος· ὃς τῷ οἰκείῳ αἵματι τοῦτο τῆς ἁμαρτίας ὄνησάμενος,
λαὸν ἑαυτῷ περιούσιον ὠκειώσατο· δι' οὗ καὶ τοῖς ἀποστό-
λοις πνεῦμα ἐπέπομφεν· ὡσὰν τῇ τῶν γλωσσῶν ἐτερότητι τῆς
πλάνης τοῦτο τελείως ἀπαλλάξας, εἰς ὃν νῦν ἐστὶν εὐσεβείας
θέμελλον ἀπερείσηται· καὶ μὴν Ἀθηναῖοι μὲν Κέκροπι καὶ

Λυκούργω Λακεδαιμόνιοι· καὶ Θῶπ Αἰγύπτιοι, καὶ ἄλλος ἄλλῶ τῶ τῶν ἑφημέρων ἀνδρῶν μεγαλείονται· ἀλλὰ γε ἦν τι ἂν γένοιτο μείζον Χριστοῦ ἐγκώμιον.

Τοιοῦδε τοίνυν ἔθνος, οὐ κάλλιστον οὐδὲν οὔτε ποτ' ἐγένετο οὔτ' αὐθις γενήσεται ὁ μάρτυς τυχῶν, οὐμνουν καὶ γένους ἀσήμου κατήγετο, οὐδὲ γεννητῶν δυσκλεῶν ἐπέ- τυχε· καὶ γὰρ ὅτε πατήρ αὐτοῦ Ἰωάννης ἢ τε μήτηρ Καλή, ἀμφοτέρω χριστιανῶν παῖδες ὄντες, μᾶλλον τῆς εὐσεβείας ἀντείχοντο εἰ καὶ τις ἄλλος· πλουτοῦντες γεώδει καὶ τοῖς ὑλώδεσι πράγμασιν, οὐδολως ἐναμβρινόμενοι· τῇ ὀρθοδόξῳ δὲ πίστει, καὶ τῷ τοῦ Θεοῦ θείῳ φόβῳ κοσμούμενοι· οὐ γὰρ αὐτοῖς μᾶλλον βίου ἡμελε θησαυρῶν, ὅσον τῆς τῶν Χριστοῦ ἐντολῶν τηρήσεως· ἀλλ' ἵνα τὸ πᾶν ἐν συντόμῳ συνελθῶν εἴπω, ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον ἔσται γνώριμον καθὼς ὁ Κύριος ἔφησεν· ὁ γὰρ τῷ ὄντι τῆς ἀληθείας μάρτυς Νικόλαος, αὐτὸς αὐτοῖς καὶ κόσμος καὶ πλοῦτος καὶ ἔπαινος καὶ πᾶν ὃ φῆσει τίς ἔστιν, ὅς τοιῶν δε γεννητῶν λαχῶν, ἔργοις τὸ γένος ἐκόσμησε· μάρτυς τῆς ἀληθείας χρηματίσας καὶ μέχρις αἵματος ἀγωνισάμενος· ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ πάντα δισχιζόντες, ἄλλοις οὐ παρίσωμεν ἐγκωμίων ὑπόθεσιν, ἐπ' αὐτὸν ἤδη τὸν μάρτυρα τὸν λόγον τρεπτόν· καὶ τὰ περὶ τούτου ὡς οἶόν τε διηγητέον· ἀλλὰ μοι προσέχετε τῷ λόγῳ τάληθῆ διηγουμένῳ, ἵνα μὴ κενοὶ θεῶν λογίων τῶν ὧδε ἀπίητε. Χριστιανῶν ὡς ἔφθην εἰπὼν ὁ μάρτυς γονέων τυχῶν, οὐ μᾶλλον γάλακτι ἢ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἀνετρέφετο, ἐξ αὐτῶν ὡς εἰπεῖν τῶν μητρικῶν ὠδίνων, Θεῷ ἀνακαίμενος· καὶ μὴν Σαμουὴλ μὲν ὁ ἐν προφήταις εἰ καὶ τις ἄλλος ἐνδοξος, Θεῷ πρὸς τῆς Μητρὸς Ἄννης ἀφιέρωτο, ἀλλ' οὐ τοσαύτης ἡξιώθη χάριτος, ὅστις ὁ μάρτυς Ἰερεμίας πρὶν γενέσθαι Θεῷ ἔγνωσται, καὶ μὴν οὐδὲν ἦσσαν ὁ νεομάρτυς· τί μοι τοὺς καθέκαστον λέγειν, ἐξ ὧν τῷ πράγματι τάληθῆ συνήρασθαι· πλὴν ἀλλὰ τοὺς γονεῖς τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἀποβαλῶν ὃ καὶ ἀνέκειτο Θεῷ μόνος ἀπελήφθη ἔνθεν τοι καὶ ὡς ἄλλος τις Ἀβραάμ τῆς οἰκείας γῆς καὶ συγγενείας ἀπῆλθεν, μετανάστης ὑπὸ τοῦ καλοῦντος Θεοῦ εἰς Σηλιβρίαν γίνεται· πόλις δὲ αὕτη τῶν οὐκ ἀσήμων, ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχουσα τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων· ἔδει γὰρ οὕτω τῇ τῶν

πόλεων Τριάδι, τὴν ἀκπιστον καὶ πανάτιον τμηθῆνα Τριάδα, φῶς γὰρ ἀφ' ἧς ἔφημεν, καὶ τῇ Σηλιβρίᾳ τὰ πλεῖστα διατρίψας ἔν δὲ γε τῇ Κωνσταντίνου πόλει τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθείας δρόμον ἀνίσας, οὕτω τὴν ἀγίαν Τριάδα ὁ μάρτυς τετίμηκεν· ἀλλ' ὅπως καθ' εἰρηὸν ὁ λόγος χωρῶν ἀληπτος ἢ τοῖς ἀκούουσιν, ἐνθὲν ἐρῶ τὰ καθέκαστον· Χριστιανός τις τῶν τῆς πόλεως Σηλιβρίας ἰδὼν ἦθους εὐσταλοῦς εὐ ἔχων τὸν μάρτυρα θείῳ τε χάριτι κοσμούμενον, οἰκειὸν αὐτὸν ποιεῖται, καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκαδῶ· ὁ δὲ τῷ τοῦ Θεοῦ θείῳ φόβῳ ἐπερειδόμενος καὶ συνέσει καλλυνόμενος οὕτως ἐπεμελεῖτο τῶν πιστευθέντων ὡς οὕτω τις τῶν ἑαυτοῦ· τί μοι τὴν φρόνησιν διηγεῖσθαι τοῦ μάρτυρος· ἦς καὶ τις ἄλλος ἐμπλεως ὧν ἔργῳ ταύτην δέδειχε· ἐὼ τὴν σωφροσύνην οὐ κάλλιστον οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις· τὴν τῶν παθῶν ἐγκράτειαν· τὴν πρὸς τοὺς πένητας ἐπιμέλειαν· τὴν τῶν ἐκκλησιῶν μέριμναν· τὴν πρὸς τοὺς τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων ὑπουργοὺς αἰδῶ· πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν καὶ μετὰ πάντων τὴν τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως φυλακὴν· τούτοις τοῖς σεμνοῖς ἠθεσιν ἐκτραφεῖς καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας πεφθαζῶς, νομίμῳ γυναικὶ συνεζεύχθη· ἐξ ἧς καὶ παίδων πατήρ γενόμενος ἔχαιρε μετὰ τοῦ προφήτου· ἰδοὺ ἐγὼ λέγει καὶ τὰ παῖδια ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός, ἀμείλει καὶ τῇ τοῦ κόσμου τύρφει συναιλιζόμενος, καὶ κοσμητικῶς ἐννοίας ἐνασχολούμενος· ἦν γὰρ ἐν τῇ λεωφόρῳ πηγάσκων τὰ βρώσιμα οὐδόλως τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ἡμέλει· ἀλλ' ὥσπερ ὁ χρυσοῦς εἰ καὶ γῆ συγκαλύπτοιο, οὐκ ἰοῦται, οὕτω δὲ καὶ ἡ τοῦ μάρτυρος λαμπροτάτη ψυχὴ, οὐμνουν ἐκ τῆς τοῦ κόσμου συγχήσεως ἡμαῦρωτο· ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἶσαι ὡς πᾶσι δηλα, ἐπ' αὐτὸ τὸ τοῦ λόγου κεφάλαιον ἤξομαι· καὶ ὅπως τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ ὁ μάρτυς ἀγῶνα τετέλεξε διηγήσομαι· ἀλλ' ἄνωθεν τὸν λόγον ἀρτέον.

Τέτταρας ἴσμεν βασιλεῖς τῶν ἰσμηλιτῶν ἐν τῇ τῶν πόλεων βασιλίδι προκατάρξαντας, τοῦ δὲ πέμπτου Σουλεϊμάν τῇ σφῶν γλώττῃ ὀνομαζομένου, ἐν τῷ τριακαστῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὅτε δὲ καὶ τὸν ἑαυτοῦ μεζζονα ἰδὼν ἀπέκτεινε, ἐν τῇ Περσίδι πανστρατὶ ἀποικομένου πολέμου ἕνεκα τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, κατελήφθη Ἐπαρχος ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σινὰν οὕτωσί πως ὀνομαζόμενος, ἀνθρώπος

μὲν ὄν τῇ φύσει. θηριὸν δὲ μᾶλλον ἀγριότερος, ὡς τῇ τοῦ βασιλέως ἀγριστεία ἐπερειδόμενος, ἦν γὰρ ἀδελφὸς τοῦ τῆς βασιλείας Ἐπιτρόπου, θουστάνου τοῦ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ἔχοντος, τυραννικῶς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀθέως ἐκράτει τῶν ὑπηκόων ἄλλός τις Φαραὼ ζυγῷ δουλείας σκληρῶς, τὸν νέον Ἰσραὴλ καταδουλοῦμενος· καὶ μὴν· καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα Νικόλαον οὕτως τετυράννηζεν. Ἐπεὶ γὰρ οὕτω δεινὸς ἦν χριστιανοῖς πᾶς τις τῶν βουλομένων ἀγαρηγῶν ὑπὲρ τοῦ τυχόντος εἰκαίου πράγματος χριστιανῶν ἐδικάζετο· διὸ τινες τῶν τῆς πόλεως Σηλιβρίας, ἐν ἧ ἔφθιμεν εἰπόντες οἰκεῖν τὸν μάρτυρα· ἀγαρηνοὶ τῶν κἂν τῇ λεωφόρῳ συγγεινιαζόντων αὐτῷ, φθόνῳ βαλλόμενος ἅτε πλεονάκεις ὁρῶντες αὐτὸν πηράσκοντα τὰ ὄνια, καὶ γὰρ ἔθος τοῖς ἐν λεωφόρῳ ἀλλήλοις φθονεῖν, ψευδῆ συζοφαντίαν συνήραυτες, ἀνάσπαστον ἐκ τῆς λεωφόρου πεποιήρασιν, ὡς τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ ὑβρίσαντα, καὶ ἧ πόδας εἶχον εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἡγαγον, ἐνθα τῷ τοῦ Ἐπαρχοῦ βήματι παραστήσαντες τοιοῦτοις ἐχρήσαντο ῥήμασιν. Ὑμῖν λέγοντες ὡς ἔπαρχε, οὐδενὸς οὕτω τῶν ἀπίστων μέλει, ὡς ἡ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως τιμῆς καὶ ὁ τοῦ Προφήτου Μωάμεθ ἔπαινος. Ἐνθὲν τοι καὶ εἴ που τινὰ τῶν χριστιανῶν εὐροίμεν τὴν ἡμῶν πίστιν ὑβρίζοντα, πρὸς τὸ δημόσιον κρητήριον ἔλθουμεν, πάντα μὲν οὖν ἀριθμεῖν τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἔνεκα τούτου τιμωρηθέντας, μαζρὸν ἂν εἴη· νῦν δὲ σοι τουτονὶ τὸν ἀλιτήριον κεκομίσαμεν, ἅτε πλείον πάντων τὴν ἡμῶν πίστιν ὑβρίσαντα, καὶ τὸν νομοθέτην Μωάμεθ ἀπελέγξαντα, τούτου τοίνυν ἡ τάχος ἀπόκτεινον ἔπαρχε, ἢ οὐ φιλεῖς τὸν Θεὸν καὶ Μωάμεθ· τούτων ὁ Ἐπαρχος τῶν ῥημάτων ἀκηροῦς μεθ' ὅσης ἄντις εἶποι τῆς ἀγριότητος, ἦν γὰρ ἀνέκαθεν κατὰ χριστιανῶν φονιῶν· τίσι ἔφη τῷ μάρτυρι τῆς τοσαύτης τόλμης αἴτιον ὃ κάκιστε· ὡς τε σε μηδὲν ὑποσταλέντα, οὐ βασιλείων ἀρχὴν οὐκ ἐξουσίαν ἡμῶν, οὐ τὸ παντέφορον ὄμμα οὕτω θρασέως καθ' ἡμῶν ἐνεχθῆναι ὡς τ' ἐφυβρίσαι μὲν ἡμᾶς, καὶ τὸν τοῦ Θεοῦ πιστὸν προφήτην Μωάμεθ· ἀλλὰ διὰ καὶ τὴν ἡμῶν θρησκείαν ὡς ψευδῆ ἀπελέγξει. Ἄλλ' ἐνταῦθα μοι τὸ τοῦ μάρτυρος γενναῖον σκεπτόν, ὃ γὰρ ἂν τις ἔπαθεν ὑποσταλεῖς τῷ φόβῳ τοιοῦδε φονίου ἀνδρὸς τῷ τε ἦθει καὶ

τοῖς λόγοις ὠχρῶσαι μὲν τῷ προσώπῳ ἐκκεκώφθαι δὲ καὶ τὴν φωνήν, τοῦθ' ὁ μάρτυς οὐ πέπονθεν· ἀλλ' οἷον ἂν τις εἶποι παραζαλούμενος οὐκ ἀπαλούμενος, οὕτω τῷ ἐπάρχῳ ἀπεκρίνατο· ἐμοὶ λέγων ὡς Ἐπαρχε οὐ ψεῦδος μέλει, ἀλλ' ἀληθείας· ἐπεὶ τὸ μὲν ἐκ τοῦ διαβόλου ἦδ' ἐκ τοῦ Θεοῦ πέφυκεν· ἐνθεν οὐ φέρον τὴν μὲν ἀλήθειαν· ὑφ' ἡμῶν ὑβρίζομένην ὁρᾶν, τὸ δὲ γε ψεῦδος τιμώμενον· τὸν μὲν Χριστὸν Θεὸν γενόσκειν ἀληθῆ καταγγέλλω, τὴν δὲ ψευδῆ θρησκείαν ἡμῶν ἀθεῶς ἀπελέγχο· τοῦτο μοι τῆς ἡς σὺ φῆς τόλμης αἴτιον, οὐ γὰρ ἐγὼ τοῦτο τόλμην ἀλλὰ παρησίαν ἀποκαλῶ πρὸς τούτοις ὁ ἔπαρχος. Οὐκοῦν ἀληθῆ φασὶ μοι περὶ σοῦ μοι λέξαντες ὡς Χριστὸν Θεὸν εἶναι λέγεις, πνοὴν Θεοῦ παρὰ τῇ ἡμετέρα γραφῇ κρητιόμενον. Τὸν δὲ τῆς ἡμῶν εὐσεβοῦς πίστεως καθηγητὴν ἀληθῶς προφήτην ὄντα ἀθεῶς υἷὸν διαβόλου ἀποκαμῖν; ὁ μάρτυς ἔφη· καὶ μᾶλα γε ὃ ἔπαρχε· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι τὸν μὲν ἥμιον φᾶναι σκοτινόν, τὴν δὲ νύκτα φωτεινὴν. Ἔστι γὰρ τῷ ἄντι ὁ μὲν Χριστὸς ἅτε δικαιοσύνης ἥλιος, φῶς καὶ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον· ὁ δὲ τῆς ἡμῶν ἀπωλείας οὐ πίστεως καθηγητῆς Μωάμεθ, σκότος ὢν ἀφεγγές, πᾶσι τοῖς αὐτῷ ἐπομένοις, κρηνοῦ καὶ βαράθρων αἴτιος πέφυκεν. Καὶ γὰρ οὖν καὶ ὁ ἐμὸς ἔφη Χριστὸς, τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθην ἐκπεσοῦνται. Ἐνθεν τοι καὶ οἱ μὲν τυφλῷ ἀνδρὶ πειθόμενοι, εἰς βυθὸν ἀπωλείας ἀπαξίπαντες ἐμπεσεῖσθε. Τούτων ὁ Ἐπαρχος ὡς ἤκουσε τῶν ῥημάτων, τοὺς ὀδόντας βρυξᾶς τοῖς παρεστώσιν ἐκέλευσεν ἐπ' ἐδάφους ῥίψαι τὸν ἅγιον, καὶ ῥοῖνοις ῥάβδοις ἰκανῶς ἀμαρτέροις τύπτειν τοὺς πόδας, μέχρις ἂν αἰμαχθῆντας, μὴ δύνασθαι μαρτυρεῖν· ἀλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, ὡς παρόντας ἐπέρχονται μοι τὸ τοῦ προφήτου φᾶναι πεπληρωσθαι καὶ τῷ μάρτυρι· βέλη γὰρ νηπίων λογιζόμενος ὁ γενναῖος πᾶς τῶν ἀνδρῶν πληγᾶς ἠγαλλιάτο τῷ πνεύματι, ὅπως τιαύτης ἤξιτο χάριτος· καίτοι μικρὸν τις οὕτω τυφθεῖς, ἄλλοις μὲν τ' ἂν ἄξιον πάθειεν· πλὴν ἀλλ' ὑπενέγκοι τῇ τῶν παρόντων αἰδοῖ· ὁ δὲ οὕτω σφοδρῶς καὶ ἀμέτρως, οὐ γὰρ τῇ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸν Ἐπαρχον χάριτι καὶ χερσὶ καὶ βία χρησμένων, αἱ τύψεις ἠρίθμηνται τοῖς ῥάβδοις αἰκισθεῖς ὡς καὶ τὰ

ἄκρα τῶν ποδιαίων ὀνύγων αἷμα ἀφίην, οὖμενον λόγον τῆς ἑαυτοῦ γενναιότητος ἀνάξιον ἐφθέγγετο. ἀλλ' ὡς τις ἀδάμας, μήτοι γε σιδήρω ἀλλ' ἰμάσι τυπτόμενος, ἄθραυστος εἰσάπαν ἐστίν οὕτω δὴ καὶ ὁ μάρτυς εἰ καὶ τοῖς αἵμασιν ἅπας ἐφονίασεν, ἀλλ' οὐδόλως τῆς εὐσεβοῦς παρεκτράπη πίστεως. Ἐνθὲν τοι καὶ τῆ τοῦ Ἐπαύρου κελεύσει, τῆ εἰρκτῆ ἐναπέκλειτο, ἔθος γὰρ τοῦτο τυράννοις, οἱ ἐπειδὴν τοῖς βασάνοις ἀποκάμωσιν οὐδενὶ τῶν ἀπάντων ἔχοντες ἡρεμεῖν. Ταύτη μόνη τῆς σφῶν ἡττης ἀνάπαυσιν χρῶνται· ὅπερ οὖν κἂν τῷ Ἐπαύρῳ γέγονεν, οὐ γὰρ ἔχων οὕτω ταῖς ποιναῖς πείσαι τὸν μάρτυρα τῆς ὀρθῆς ἀποστήναι πίστεως, εἰρκτῆ τούτων ἐγκλύσας, αὐθις εἰς ἡμέρας τέτταρας ἐποίησατο τὴν ἐξέτασιν· δυοῖν γὰρ ὄν τοιν αἰτίοι· τοῦ μὲν βασιλικοῦς ἀπαγγέλμασιν ὡς τὸν υἱὸν ἀποκτείναντος κρίνειν τὸν Ἐπαύρου εἰργοντος, τοῦ δέ, τοῦ τῆς εἰρκτῆς κατηφεία, μένειν τὸν μάρτυρα πείθοντος, οὕτω τὴν κρίσιν ἀνεβάλετο. Ἄλλος μὲν οὖν εἰρκτῆ καὶ σκότει· καὶ τί γὰρ ἔνεστιν ἐν εἰρκτῆ ἀγαθὸν προσομιλήσας, πέδαις τε καὶ ἄμφω χερσὶ καὶ ποσὶ πεδηθεῖς, στενάξειεν ἂν καὶ τὴν ψυχὴν ἀλγήσειεν· ὁ δὲ καὶ γὰρ Χριστοῦ τὴν ὄντως ἀγαλλίασιν εἶχεν ἔνοιον, οὕτως ἔχαιρε ὡς εἶν τις ἐν λειμῶνι ῥόδοις καὶ ἀνθεσι κατακόμην ἀυλίζοιτο· ὡς δὴ καὶ τῷ προσώπῳ τὴν τῆς καρδίας εὐφροσύνην δεικνύειν, κἀντεῦθεν ἐκκληροῦσθαι τὸ Σολομόντειον· «καρδίας εὐφροαινομένης λέγον θάλλειν πρόσωπον»¹. Τί μοι τὴν ἐν εἰρκτῆ διηγεῖσθαι δοξολογίαν, πῶς δὲ καὶ τὴν πρὸς Θεὸν εὐχαριστίαν ἐξείπομι· ἐὼ τὴν μετ' ἀγγέλων συνομιλίαν, τὴν τοῦ δεσπότη ἀπροιδῆ παρουσίαν. Τάλλα ἵνα μὴ καθέκαστον λέγων ἐπαχθῆς ὡς τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴν Ἥλια μὲν πεινῶντι κόραξ τροφῆς ὑπουργὸς ἦν· Νικολάῳ δὲ τῷ πανευφήμῳ ῥῆμα Θεοῦ ὦ καὶ ζῆν ὁ Κόραξ ἔφησεν ἀνθρώπον ἔτρεφεν. Ἰακώβ ἄγγελον εἶχε τῆς λύπης παρήγορον, ἀλλ' ὁ νεομάρτυς Χριστὸν τὸν τῶν Ἀγγέλων ποιητὴν ἐκέκτητο· ὅς καὶ πᾶν δάκρυον ἐκ προσώπου πάσης τῆς γῆς ἀφείλετο· ἀλλὰ γῆν μοι ταῦτα περὶ δρθῆν ἢ περὶ πέτρην· ἤξομαι γὰρ ὄθεν τὸν λόγον ἀπέλιπον· ἀλλὰ δέδοικα μὴ μακρογορίας φεύγων γραφήν,

1. Σ Ε Τὸ ῥητὸν ἔχει οὕτως «Καρδίας εὐφροαινομένης πρόσωπον θάλλει» Παροιμ. ΙΕ, 18.

θαθυμίας περιπέσω ἐγκλήματι· εἰ γὰρ βραχυλογίας ἐράψομαι, δόξωμι ἂν θαθυμία ἔξεσθαι. Ἐνθὲν τοι τὸν λόγον ἐπιτεμῶν, ἀνελείπῳ τοῦ πῖλοιπο διηγῆσομαι· πρότερον ὅμων δειθεῖς πρὸς τοῦ μάρτυρος ὡσάν τοῖς λεγομένοις ἐννοϊζῶς πρόσχητε.

Τεττάρων ἡμερῶν διελθόντων ἀφ' ἧς ὁ μάρτυς τῆ εἰρκτῆ ἐπαπέκλειστο αὐθις ὁ τῆς τοῦ Μωάμεθ πλάνης ὑπέρημαχος Ἐπαύρος, τοῦ βήματος προσπαθήσας κελεύει τὸν ἄγιον τῆς εἰρκτῆς ἐκβλήθῆντα, παραστήναι οἱ αἰταχθησόμενοι καὶ δὴ παραστάντα τῷ βήματι, τὴν τοῦ ἡθους ἀγριότητα εἰς θωπεϊαν μεταβαλόν, ἦν γὰρ ὡς χαμαιλέον πάντα γενόμενος, πλὴν λευκοῦ, ταύτης λέγω τῆς λαμπραῦς ἡμῶν πίστεως πείθων ἐπεχειρεῖ· πολλὰ μὲν θάτερα λέγων καὶ μὴν καὶ ταῦτα· ἐγὼ τῆ τοῦ βασιλέως ὃ ἀνθρώπε γνώμη πάντων προκρηθεῖς πιστότατος εἶναι, ὑπελείφθην ὡδε τοῦ θρόνου καὶ τῆς πόλεως φύλαξ, λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὸ ἐνδόσιμον, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἐπαινεῖν, τοὺς δὲ κακοὺς τιμωρεῖν· καὶ γὰρ οὕτω Θεῷ καὶ νόμοις καὶ βασιλεὶ προσῆκον ἐστὶ πάντων μὲν οὖν ἔγωγε τῶν τὰ δεινὰ δρώντων ἀνδρῶν φεισαίμην· τοῦ δὲ δὴ τὴν ἡμῶν πίστην ἐφυσβρίσαντος οὐτ' αὐτὸς οὐτ' ἄλλος φήσασατο· ἐνθὲν ἐπεὶ σὺ τὸν ἡμῶν προφήτην ἀπειλεγγξας, ὄντως ὑπεύθυνος τοῖς νόμοις εἶ· διὸ καὶ τὴν δικαίαν ψήφον ἦν ἡμῶν ὁ θεὸς ἐκείνος νομοθέτης ἐνέθηγε πρὸς μέλλης τεθῆναι· ἀλλὰ μοι συμβούλῳ χρησάμενος ἀγαθῷ αἰδέσθητι τοὺς παρόντας, οἴκτειρον τὴν σὴν γυναῖκα, πρὸ πάντων δὲ τοὺς σοὺς παῖδας, ὀρφανοὺς λειπομένους, φείσαι τῆς σῆς ἀόφρου τελευτῆς, φείσαι τῶν παρόντων ἀγαθῶν, βίου χρημάτων· ζημιῶν· οἴκου φίλων· συγγενῶν· συμφυλετῶν· μετὰ πάντων τῆς σε αὐτοῦ ζωῆς, καὶ ἐλθὼν γενοῦ τῆς ἡμῶν εὐσεβοῦς πίστεως μέτοχος· τίμησον τὸν προφήτην Μωάμεθ, ἀπόστα τῆς τῶν Χριστιανῶν ματαιίας πίστεως, καὶ σοὶ Θεὸν ἕλωσιν ἔξεις ἐφ' οἷς πρότερον βλασφημίας ἡμαρτες· ἀλλὰ δὴ καὶ ἡμεῖς σοὶ χάριτας ὅτι πλείστας παρέξομεν· τοῦ γὰρ παρὰ τοῦ βασιλέως, νῦν οἰκοδομουμένου πτωχοτροφίαν ἐφορῶν σε ποιήσαντες, τιμῶν μεγίστων ἀξιώσομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς σοὺς παῖδας ἀγαρηνοὺς μετὰ σὲ γενομένους ἢ βασιλεία μὲχρι θανάτου διαθρέψει, καὶ γε βασιλικῶν ἀξιομάτων ἀξιώσει.

Τούτων μὲν οὖν καὶ ἔτι μείζονον ἀγαθῶν ἐπιτεύξει ὁ ἄνθρωπος τοῖς ἑμοῖς πεισθεὶς ἡμίμασι· εἰδ' ἀπειθήεις ὄν, ἔτι τῆς πρώτης ἀντέχει γνώμης· καὶ τοσούτων ὀλίγων παρόντων αὐθις τὴν ἡμῶν πίστιν ἀπελέγξας γνώσῃ μὲν οἷον βασάνων πειραθῆσει· γνώσῃ δὲ καὶ τὴν ἑμὴν ἐξουσίαν· ἀλλ' ἐκτὸς μὲν ὄντισι τῶν βασάνων καὶ πειθομένῳ χάρις εὐῖσθι κείσεται· ἡνίκα δὲ τῆς σῆς ἀπονοίας ἀξία παθῶν, ἐπιστρέψαις μισθὸν ἢ οὐδὲν σοὶ παρέξομεν διὸ προλαβῶν τῶν βασάνων τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως αἴρεσιν ἤδῃσαι σαυτὸν τῆς διὰ πυρὸς χαλεπῆς τιμωρίας· ἄλλο δὲ σοὶ εἶπω, καὶ σύ μοι τῷ λόγῳ πρόσχου· μὴ δόκει ὡς ἀθρώως τῷ πυρὶ σε καταναλώσομεν· ὡς συντόμως σοὶ γενέσθαι τὸν θάνατον, ἀλλὰ κατὰ μισθὸν τῇ φλογὶ δαπανήσαντες δοιμυτέραν οὕτως τὴν τιμωρίαν ἐργασόμεθα· ἀλλ' ἀπόκρινον ἡμῖν ὃ σοὶ δοκεῖ· παρ' ἡμῶν λαβῶν τὸ τοῦ λέγειν ἐνδόσιμον. Ταῦθ' ὁ Ἐπαρχος ἔλεγεν· ὅτε μὲν δοκῶν παραινεῖν, ὅτε δὲ προσαπειλεῖν· ὃ δὲ τοῦ Χριστοῦ γενναῖος Μάρτυς, ἄρα πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ἐβράδυνεν· ἄρα πρὸς τὴν ἀπάντησιν ἐδίστασεν; ἄρα μισθὸν ἢ μέγα πτοηθεὶς τὸν Ἐπαρχον οὐκ εἶχεν ἀντειπεῖν; Οὐμένουν· ἀλλὰ τῇ τοῦ Χριστοῦ δυνάμει ἀμάχῳ ὑπερμάχῳ χρησάμενος, ταῦτα πρὸ αὐτοῦ ἀπεκρίνατο· ὅτι μὲν ὁ Ἐπαρχος πρὸς τοῦ βασιλέως φύλαξ τῆς πόλεως καὶ τοῦ Θρόνου λέλειψαι, ἴσμεν ἀπαξάπαντες· οὐ μὴν ἀδίκως θανατοῦντες ἀθώους· σὺ μὲν γὰρ τοὺς κατὰ σὲ τῇ πλάνῃ τοῦ Μωάμεθ ἐπομένους, ἀθώους εἶναι φῆς τιμωρίας· ἡμᾶς δὲ τοὺς τὴν ἀλήθειαν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ λέγοντας καὶ τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀποκαλοῦντας, ἀξίους εἶναι φῆς θανάτου· ἀλλ' οὐχ' οὕτω τ' ἀληθῆς ἐστίν· ἂν γὰρ τὸ περὶ τοὺς τῆς σῆς καρδίας ὀφθαλμοὺς ἔλης κάλυμμα, ὄψη χριστιανούς μὲν, ἀθώους ὄντας θανάτου, ἀγαρηνοὺς δὲ, μυρίων ἀξίων κολάσεως· πλὴν ἀλλ' ἐπεὶ τιμωριῶν ἀξίους εἶναι φῆς χριστιανούς τοὺς τὸν ψευδοπροφήτην ἐλέγχοντας, ἔστωσαν εἰ δοκεῖ θανάτου ἀξιοὶ τίνων οὖν ἀφαιροῦνται θανατούμενοι· ζωῆς; καὶ μὴν ζῶσι ἐν Κυρίῳ εἰς αἰῶνας ἀπειραπλέτως ἀγαλλόμενοι· παίδων; καὶ μὴν εἰ ἀγαθῶν αὐθις τούτων ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύουσιν· εἰ δὲ κακῶν εὐγε τῆς ἀποβολῆς φύλων; καὶ μὴν ἀγγέλων μυρίων φύλων ἀντάξιτος· πόλεων; καὶ μὴν Ἱερουσαλήμ τῆς Οὐρανίου μητροπόλεως,

ἢς τὰ τεύχη ἐν ταῖς ἀχράντιας χερσὶ τοῦ ἀομήτου Θεοῦ ἐξοχούμενται· τίς ἂν γένοιτο πόλις ἀχρηστέρα· πλοῦτον; χρηματίων; ζημιῶν; οἰκῶν; καὶ μὴν τούτων φθαρτῶν ὄντων ἀπαλλαγέντες, ἀφθάρτων ἐπιτηγγάνουσι· τί μοι τὰ κατέκαστον λέγειν· πάντων τῶν ἐνθάδε τιμῶν πολλῶν χρησιμῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύσεις, οἱ ἔπερ Χριστοῦ ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ πρόηται· δεῖ γὰρ οὕτω τὰ ἐν Οὐρανοῖς πολλῶν τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι χρησιμῶν· διὸ καὶ οὐτε παίδων οὐτε γυναικῶν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν τῶν ἀπάντων φεισάμενος· Ἐπαρχος, τῆς ὑμῶν θρησκείας μέτοχος ἔσομαι· οὐδὲ τὸν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ τιμήσω· οὐδ' ἂν τῆς εὐσεβοῦς τῶν χριστιανῶν ἀποστήσομαι πίστεως· τί μοι πλοῦτος, τί μοι δόξα, τί μοι ἀξία, τί μοι ἢ παρ' ὑμῶν τιμῆ, τί μοι χροῖματα, τί μοι κτήματα, πάντα κόνις, πάντα σκόβαλλα, πάντα μοι ὡς κατὰς ἐσθέρησται· ὑμεῖς οἱ τῆς ἀπολείας υἱοί, οἱ τοῦ πονηροῦ ἐκείνου δούλου ἀπολοῦσθαι, ταῦτα ἐπιζητεῖτε· ἐμοὶ Χριστὸς πλοῦτος, Χριστὸς ἐμοὶ ζωὴ, Χριστὸς ἐμοὶ ἔσως, Χριστὸς ἐμοὶ Θεός, Χριστὸς ἐμοὶ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν· οὐδὲν με τῆς αὐτοῦ ἀγάπης χωρίσαι πόποτι· οὐ πῦρ· οὐ ξίφος· οὐ λιμὸς· οὐ νόσος· οὐ πλοῦτος, οὐ βάθος, οὐχ ὕψος, οὐκ ἐνεστώτα, οὐ μέλλοντα· οὐτε τις καὶ ἕτερος κτίσις· ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐμῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς· εἰ καὶ δι' ὀξείας δεῖ δοραμεῖν, καὶ κτερεθείωσιν· βαδίσαι· εἰ καὶ θανάτους μοι μυρίους ἐνεύξοιτε, ἔπερ τῆς ἐμῆς πίστεως ἀγωνίσομαι· ὡς ἂν οὕτω τῆς τοῦ Χριστοῦ μου βασιλείας ἐπιτυχῶν, εἰς αἰῶνας αἰῶνων εὐφραίνομαι. Ταῦτα παρὰ τῆς ἐμῆς γλώττης ἀκηροῦς Ἐπαρχος, ποῖα ὁ σοὶ δοκεῖ τέμνε, σκάττε, καῖε, θύσον πρὸς, μελῆδον διαίρει, ἀγνήσεως τιμῶρε, ἀτηνῶς αἰξίαι, ἀφειδῶς κόλασαι, ἐπεὶ γὰρ ὅπως οὐκ ἀποστήσεις τῆς τῶν χριστιανῶν εὐσεβοῦς πίστεως.

Ταῦτα σοὺ Νικόλαε τὰ τῆς ἀνδρείας ἰνδάματα, ταῦτα τοῦ πρὸς Θεὸν ἔρωτος τὰ γενναῖα ἀποφθέγματα· ταῦτα ἤσχευε μὲν τὴν τοῦ Ἐπαρχου θρασυτητα· πολλῶν δὲ μάλλον ἐνέκοψε τὴν τῶν λόγων ταχύτητα· οὐ γὰρ ἔτι τῷ τῆς ἀλώπεκος ἡμυμένυτο δόγματι· ἀλλὰ τὴν τοῦ προσβίτου δορᾶν ἐκδελξέμενος τὸν θράσος ἀναβαλλόμενος, πρὸς τιμωρίαν ἐχόμενος τοῦ μάλιστα· καὶ δὴ κελεθεὶ τοῖς δημοῖς ἐξελεῖν

μὲν ἄπερ ἡμφιέννυτο περιθεῖναι δὲ φορὸν τῆ σαρκὶ τοῦ μάρτυρος· καὶ οὕτω δυσὶν ἀλύσει τοῦ τραχήλου ἀγγόμενον, περιάγεσθαι τὴν λεωφόρον ἅπασαν, κἀντεῦθεν κηρύσσειν ὡς ὁ τὸν Μωάμεθ ἰβριζῶν. Οὕτω ποινᾶς εὐθιυθίστηται· ὃ δὴ καὶ θάπτον λόγου γέγονε τῶν γὰρ δημίων ἢ τάχος εἶχον ἀποδυσάντων τὸν μάρτυρα καὶ τὰλλα δρασάντων, περιήγετο φαιδρῶ τῷ προσώπῳ τὴν λεωφόρον ἐλκόμενος· καὶ μὴν ὀλυμπιονίκαν μὲν ἀθλοφοροῦντες περιάγονται θεατριζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲν τούτου κερδαίνουσιν.

Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀθλοφόρος Νικόλαος εἰ καὶ τῷ φερμῷ ἐθριαμβεύετο, ἀλλ' οὐκ βασιλείας ἀφάρτου ἠξίωται· πλὴν ὅσον οἱ μὲν μηδὰ τὸν θρίαμβον ἀπολύονται· ὃ δὲ μείζονι τυραννίδι κατεδικάσθη. Ἐπεὶ γὰρ ἰσμηλίταις νόμος οὗτος ἄθεος ἔνεστι· πυρὶ τεθνᾶναι τὸν τὴν θρησκείαν αὐτῶν ἐφυβρίσαντι· ὡς μὴ δ' ὄστοοῦν ἀγιασμοῦ χάριν ἀποληφθῆναι τοῖς μετέπειτα, οὗτος καὶ τῷ μάρτυρι ὄριστο· καὶ δὴ πυρᾶς σφοδρᾶς, ὡς καὶ τῆ θέα μόνη μήτοι γε τῆ προσψιάσει φοβεῖν τοὺς παρόντας ἐν τῷ τῆς πόλεως ἀναμθεύσει (ἰπποδρομίῳ ἐν αὐτῇ τὸν ἅγιον ἤλκων οἱ τῆς ἀσεβείας ὑπασπισταί, οὐκ ἐρίζοντα ὄλωσ οὐδὲ κραυγάζοντα· ἀλλ' ὡσπερ τις ἀμνὸς ἀκακος ἐναντίον τοῦ κείροντος ἀφωνος ἴσταται, οὕτω δὴ καὶ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Νικόλαος ἀπονητὶ τοῖς ἔλκουσιν ἤλκετο· Χριστὸν ἐν τούτῳ μιμούμενος, ὑπὲρ οὗ καὶ θανεῖν προεἶλετο· ὃ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος ἑπαρχος πρὸς ἑαυτὸν ἐκαλέσατο τὸν ἅγιον μικρὸν ἄπωθεν τῆς πυρᾶς πεῖθεν ἐπεχειρεῖ· μὴ σοι γε λέγω ἐν τοσοῦτον ἀνοίας ὄλισθον ἐμπέσης Νικόλαε ὡς τῆς παρουσίας ζωῆς ἀλογίσαι· ἥς οὐδὲν ἐν κόσμῳ ἡδύτερον· μὴ δὲ τῆς σεαυτοῦ γυναικὸς καὶ παιδῶν ὑπεριδῶν ἀθλίως οὕτω προδῶς τὸ σῶμα τοῖς αἰκίζουσιν· ἀλλ' ἴθι συμβούλῳ χρησόμενος τῇ γυναικὶ ἐδόκει γὰρ αὐτὴν φιλοψυχήσαι τῇ τοῦ μάρτυρος τελευτῇ· καὶ προσελθὼν γενοῦ μεθ' ἡμῶν τῆς τοῦ Μωάμεθ δόξης ἀκόλονθος· ὡσὰν βασιλικῶν ἀμφοτέροι τιμῶν ἐπιτεύξησθε· ταῦθ' ὁ μάρτυς ἀκηκόως, ἦν γὰρ παρὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς πρὸς τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον ἐπιρρωννύμενος, ὅτε τῇ εἰρκτῇ ἐφρουρεῖτο, ἐμοὶ ἔφη, ὦ Ἐπαρχε, οὐδενὸς ἔτι τῶν ἀπάντων μέλλει· οὐ γυναικός· οὐ παίδων· οὐ ζωῆς προσκαίρον· ἀλλ' ἢ τὸ ἀναλίσαι καὶ

σὺν Χριστῷ εἶναι· διὸ μὴ μοι τὴν παρούσαν ὄραν ἀπήλει· ἐγὼ γὰρ ταύτην χαρὰν ἠγγημαι· ἐνθὲν τοι τοῖς λόγοις ἐρώσασθαι φράσαι· ζῶσει πρὸς ὃ βούλοιο. Τούτων ὁ ἀνιλεῖς ἐκεῖνος ἑπαρχος ἀκούσας ῥημάτων, κελεύει τοῖς δημίῳις πλησίον τῆς πυρᾶς ἔλξαι τὸν ἅγιον· κἀντεῦθεν κατὰ μικρὸν τῆ φλογὶ δαπανᾶν· ὡς ἂν οὕτω τῆ κολάσει ἀπεικὸν τῆς τῶν χριστιανῶν εὐσεβοῦς ἀποστή πίστεως· ἀλλ' εὐγε τῆς ἀνδρείας τοῦ μάρτυρος, οἷα γὰρ τις χροσὸς ἐν χονεῖα πυροπολούμενος τηλαυγέστερον γίγνηται, οὕτω δὴ καὶ ὁ μάρτυς κατὰ μικρὸν τῆ φλογὶ δαπανώμενος, γενναιώτερος ἐδείκνυτο· πολλῶν γὰρ αὐτὸν παρακαλούντων τῶν τὴν βασιλείον ἀρχὴν διεπόντων, πεισθεῖναι τοῖς τοῦ Ἐπαρχου ῥήμασιν, οὐμμενον ὁ μάρτυς ἐνέδωκε τοῦ φρονήματος· ἀλλ' εἰ καὶ τὸν περὶ ψυχῆς ἀγῶνα διήνυσεν, ὁμως ἐπι σταθερῶς τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀντείχετο, ὡς ἐλέγγειν μὲν τῆς ἀσεβείας τὸν Ἐπαρχον· κηρύττειν δὲ διαπρυσίως τὸν Χριστὸν· μέχρις οὗτου τῆ τοῦ πυρᾶς ἐνδόντος σφοδρότητι, ἀνθρωπος γὰρ ἦν εἰ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπον ἔπασχεν. Ἐπὶ δεξιοῖς τε προσκλίναντος, ὁ σπεκουλάτωρ ἀλύσεις τείνας, ἦν γὰρ αὐτὰς ὁ μάρτυς ἐπι τῷ τραγεῖλω περικείμενος, ἔειπε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀπέταμε· Τεσσαρεσκαδεκάτων μηνὸς ἐλαφρηβολιῶνος ἔλκοντος. Ἀλλὰ μοι γνωστέον τὴν τῶν ἀθέων ἀγαρηνῶν σκαιώδη θρασυτητα δεικνύντες γὰρ μηδὲν τοὺς μάρτυρας τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσεως ἀπώνασθαι, ὅσον καὶ τοὺς κύναις καιομένους εἰκῆ, φύρδην ὅσα κυνῶν τοῖς μαρτυρικοῖς ἐπικαίουσιν ὄπερ ἤδη κἂν τῷ μάρτυρι Νικολάῳ πεποιήσασιν. Ἐπεὶ γὰρ ἡμελε τῆ φλογὶ δαπανηθῆναι τὸ σύνολον κυνῶν ὅσα τεθνηκότων ἐγείραντες, ἔστι δὲ οὐκ καὶ θνησιμαίους, τῆ πυρᾶς ἐναπέροισαν. Ἐνθεν τοι τὸ τοῦ μάρτυρος σῶμα τῷ πυρὶ καταναλωθέν, ὡσεὶ σποδὸς ἐγένετο· ἀλλ' ἔπει καὶ ἡμῶν ἐπεμελεῖτο τὸ τοῦ θεοῦ παντέφορον ὄμμα, ὡσὰν ἀγιασμοῦ μαρτυρικῶν λειψάνων μὴ ὄμεν ἀμέτοχοι, ἢ τιμία κάρα ἦν ἐφθην εἰπὼν ἐκτιμηθῆναι, παρὰ τινος τῶν πιστῶν ἀνηθείσα, διεσώθη τῆς πυρᾶς· κἀντεῦθεν ἀποσταλεῖσα τῆ τοῦ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου μονῇ τῇ ἐπικεκλημένη Μετεώρῳ, μόνη τοῦ παντὸς σώματος κέληπται· φέρε δὴ πολλῶν ἐν τοῖς πάλαι καιροῖς γεγονότων μαρτύρων, παρ' ἐκεῖνοις

τὸν ἡμέτερον θεωρήσαντες, ἐντεῦθεν τὸν μάρτυρα γνωρίσομεν. Γεώργιος ὁ ἐν τοῖς μάρτυσι περιφανής, εἰ καὶ τις ἄλλος μέγας αἵματος καὶ θανάτου ὑπὲρ Χριστοῦ στεροῦς ἀγωνισάμενος βασιλείας οὐρανῶν ἴξεται. Καὶ μὴν Νικόλαος οὐδὲν ἥσσον ἠγωνίσαστο· εἶδὲ καὶ βασιάνων βραχυτέρων πεπείραται, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ὑπεροπταῖος· Ἐπεὶ καὶ Δημήτριος ὁ μόνος ἐν μάρτυσι μυήσορας οὐ πολλῶν, τιμωριῶν πεπείραται, ὅμως δ' οὐν ἐτέρων ὑπέροκειται. Μεροῦριος ὁ πανένδοξος πυρὶ καὶ ξίφει προσομλήσας, χαρᾶς Οὐρανίου ἀπήλαυσε, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νεομάρτυς οὕτως παραπλήσια πέπονθεν· Ἀρτέμιος ὁ πανεύφημος ξίφει τὴν κεφαλὴν ἐτμηθεὶς τιμῆς ὁσῆς πλείστης πρὸς τε Θεὸν καὶ ἀνθρώποις ἴξεται, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νεοφανής μάρτυς Νικόλαος οὐδ' ἥσσον τὴν χάραν ἐπέτεμνεται· οὐ τοίνυν μεῖον αὐτῶν ἐστίν, εἰ καὶ τῷ χρόνῳ ὕστερος. Ἐπεὶ πρὸς ἴσα τῆς ἀθλήσεως κχώρησε σζάμματα, ἕω Νέστορα λέγειν· παραλείπω Προκόπιον, ἀφίημι Θεόδωρον, ἵνα μὴ τοὺς καθέκαστον λέγειν μηκύνω τὸν λόγον· πλὴν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐξήλωσε, τοὺς δὲ ἡμιλλήθη, τῶν δὲ οὐκ ἀπελήφθη, ἔστι δὲ καὶ οὗς ὑπερέβαλε, σὺν οἷς ἄρτι τῶν ἐσόπτρων λυθέντων, ὃν ἐπόθει Χριστὸν ἐποπτεύει τρανότερον, ἡμῖν μὲν εὐετηρίαν ἐπειχόμενος· ἑαυτῷ δὲ τὰ κάλλιστα ποριζόμενος. Ταῦτα σοι παρ' ἡμῶν ὁ νεομάρτυς γέγρα ταίς ἀθλήσεως, Ὀλυμπιακοῦ κοτίνου καὶ πυθικῶν μῆλων τιμιώτερα Νεμαίας τε σελήνων, καὶ Ἰσθμικῆς πίτυος ἐνδοξότερα· οὗτος σοι παρ' ἡμῶν ὁ στέφανος λογικὸς μὲν ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄξιος εἰσάπαν τῆς σῆς κεφαλῆς, αὐταὶ σοι τῶν ἐμῶν λόγων αἱ ἀπαρχαί, στήλης ἀψύχου μᾶλλον οὐσαι φανότεραι· ἐπεὶ ἢ μὲν ἐν ἐνὶ τόπῳ ἐστῶσα, μικρὸν στηλιτεύει τὸν ἔπαινον, αἱ δὲ εἰ δεῖ φᾶναι μέχρι τεματίων γῆς ἀφήξονται· καὶ σε τοῖς τε παροῦσι καὶ ὀψιγόνοις ἀθλοφόρον ἀνακηρύξουσι.

Ταῦτά σοι παρ' ἐμοῦ ἀνθ' ὃν εὐηργέτημαι δεδώρηται· ἀλλ' εἰ μὲν τῆς δωρεᾶς ἐγγύς, σοὶ τοῦτο χάρις, σοὶ γὰρ θαρρῶν τὸν περὶ σοῦ λόγον συντέθηκα· εἰ δὲ πόρρω καὶ πάρα πολὺ τοῦ δωρήματος, τί χρὴ παθεῖν, ἀμαθία λόγων κατεχόμενος καὶ παθῶν ἰλύϊ καλυνδούμενος· πλὴν ἀλλὰ Θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν· ὅς καὶ ἐρίων οὐκ ὑπερίδεν ἐν τῇ τῆς

σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κατασκευῆ· καὶ χήρας δύο ἑκατὰ προσεδέξατο· οὐδὲ ἡμᾶς ἀνωθεν ἐποπτεύεις ὡ νεομάρτυς καὶ νῦν μὲν τῆς πρὸς Θεὸν σου ἐντεῦξαι κατευνάσας τὴν τῶν παθῶν ἀγριαίνουσαν θάλατταν· στήσας δὲ καὶ τὸν σάλον τῶν λογισμῶν πρὸς δὲ καὶ ζωὴν εὐθυμον δόξης παντός ἀνιανοῦ πάθους ἀμέτοχον· εἰ δὲ καὶ μετασταίημεν τῶν ἐνθάδε, δόξιο ἡμᾶς ἐν ταῖς οὐρανίαις σκηναῖς· ὅσων οὕτω τὰς ἐν τῇ Θεοῦ καὶ πρὸς βασιλείᾳ πολλὰς μονὰς πληρόσαντες κατὰ τὸ μέτρον τῆς κατὰ δύναμιν ἀρετῆς, δόξαν ἀναπέμψομεν Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν ὃ πρόκειται πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγῷ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

Ἀκολουθία εἰς τὸν νεομάρτυρα Νικόλαον ἐν μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει πυρὶ ἐπὶ ἔτους ἀπὸ μὲν κρίσεως κόσμου ΖΕΒ ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνσάρκου οικονομίας ΑΦΝΔ Ἰνδικτιῶνος ΙΒ ἐν μηνὶ Φεβρουαρίου ἡμέρα ε' ὥρα ε', τοῦ μὲν ἡλίου κύκλον ἔχοντος ε', τῆς δὲ Σελήνης κύκλον μὲν ἐχούσης ΙΓ' Θεμέλιον δὲ Κε' τοῦ Χριστιανῶν Πάσχα τότε ὄντος ἐν μηνὶ μαρτίῳ ΚΕ'.

Ἔστι δὲ ἡ σύμπασα ἀκολουθία σὺν τοῖς τρισὶ κανόσι ποίημα Δαμασκηνοῦ Ἱερομονάχου τοῦ Θεσσαλονικέως ὁσῆς πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ δαιμονίου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Μετεώρου Παπᾶ Κυρ Σιοινίου τοῦ ἐν Ἱερομοναχοσπνευματικοπατράσιν αἰδεσίμου. συνεγράψατο ταύτην ἐν ἔτει ΖΕ'—.

Συνέχεια Σημειώσεων σελ. 48

Περὶ Ἀκακίου Διακροῦση (πρβλ. Νεοελλ. Φιλολ. Α: Βρεττοῦ Α' σ. 196).
Περὶ τοῦ συντάκτου τοῦ Κυριακοδρομίου Ἀγαπίου Μοναχοῦ, ὁ Καισάριος Δαπόντες γράφει «Ἀγάπιος Μοναχὸς Ἰθακήσιος ἀποστολικὸς κήρυξ ἱκανὸς καὶ ἐνάρετος (πρβλ. Κ. Σάθα Μεσ. Βιβλ. Γ' Βενετία 1812 σελ. 131), ὁ δὲ Δημ. Προκοπίου «εἰδήμων τῆς Ἑλλην. γλώσσης πεπαιδευμένος τῆς τε θύραθεν παιδείας καὶ τῆς Ἱερᾶς Θεολογίας ἐμπειρότατος κήρυξ τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου» (πρβλ. περὶ Λογίων Γραικῶν σελ. 103).

Ὁ δὲ Ἀρσένιος Καλούδης ἦτο Ἱεροκήρυξ καὶ διδάσκαλος ἔτι 1680 τοῦ ἐν Παταβίῳ Κωσταντινοῦ Φροντιστηρίου καὶ συγγραφεὺς τοῦ Προσκυνητηρίου τῶν Ἱερῶν τόπων. (πρβλ. Ἀ. Μουστοξύδη Ἑλληνομν. Γ' σ. 184)

Ὁ Πᾶνος Ἱερομνήμων εἰς ὃν ὁ Ἀκάκιος Διακροῦσης ἀφιερῶνα τὸ Κυριακοδρομίον ἦτο εὐπατρίδης διεργηθεὺς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλου Βεζύρου (πρβλ. Ἰω. Βελοῦδου ἐν Χρυσολίθῳ 1863 σελ. 16) ἀναφέρεται δὲ ὡς εὐεργέτης ἔτι 1691 τῆς ὑπὸ Ἐπιφανίου ἐφημερίου τοῦ ἐν Βενετία Ἑλληνικοῦ Ναοῦ Ἰδρυθείσης Σχολῆς ἐν Ἰωαννίνοις (πρβλ. Μ. Παράνινα Σχολίασμα ἐν Κωνπόλει 1867 σελ. 63 ὑποσ.).

Νικολάου τοῦ ἀπὸ Στρατιωτῶν (Δεκ. κδ) ὁ βίος ὑπάρχει ἐν τῇ Μονῇ Βατοπεδίου οὗ ἡ ἀρχὴ «Ὁσῖος ὁ ἅγιος Νικόλαος ἦτο στρατιώτης» τὸ τέλος «ἔγιγε διακριτικώτατος καὶ μέγας πατήρ». (Πρβλ. Σωφρονίου Εὐσεβρατιάδου πρώην Λεοντοπόλεως Συμπλήρωμα Ἀγιορειτικῶν καταλόγων Paris 1930 σελ. 59).

5
122 11 1/2